

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖

อ.พ. ๑๒/๒๕๔๖

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

.....

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การจับกุมและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้ที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้จับได้โดยไม่ต้องมีหมาย และกำหนดให้การออกหมายนั้นศาลจะต้องสอบให้ปรากฏเหตุผลสมควรที่จะออกเสียก่อน รวมทั้งกำหนดให้ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่มีเหตุอันสมควรซึ่งผู้ร้องขอไม่อาจมาปรากฏตัวต่อศาลได้ ให้สามารถร้องขอออกหมายทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒ (๙) มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๗๘)

(๒) ปรับปรุงสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ได้รับความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ รวมทั้งมีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำได้ในชั้นสอบสวนและการพิจารณาของศาล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗/๑ มาตรา ๑๓๓ ตีร มาตรา ๑๓๔ และมาตรา ๑๓๕/๒ เพิ่มเติมมาตรา ๑๓๕/๓ มาตรา ๑๓๕/๔ และยกเลิกมาตรา ๑๓๖)

(๓) กำหนดให้ผู้ต้องหาและจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ มาตรา ๑๓๐ มาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๕ และเพิ่มวรรคสองของมาตรา ๑๔๖)

(๔) กำหนดเงื่อนไขการออกหมายจับหรือหมายขังบุคคล และหมายค้นจะออกได้ต่อเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือมีเหตุอันสมควรว่าบุคคลนั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น และกำหนดกรณีที่บุคคลใดไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัว ให้ถือว่ามีความเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๑)

(๕) กำหนดให้การจัดการตามหมายอาญาต้องบันทึกรายละเอียดในการจัดการตามหมายแล้วให้ส่งบันทึกดังกล่าวไปยังศาลซึ่งออกหมายโดยเร็ว และให้รวมถึงการจัดการตามสำเนาหมายที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๗๗)

(๖) กำหนดให้การจับหรือค้นในที่รโหฐานหรือพระมหากษัตริย์ พระราชวังของรัชทายาท หรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินี พระตำหนักหรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๗ และเพิ่มมาตรา ๘๑/๑)

(๗) ปรับปรุงวิธีการจับให้ผู้ถูกจับได้มีโอกาสทราบสิทธิขั้นพื้นฐาน ข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับตั้งแต่เริ่มแรก และกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจปล่อยชั่วคราว ในกรณีที่ไมอาจส่งตัวผู้ถูกจับไปศาลได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๘ และเพิ่มวรรคสามของมาตรา ๘๓)

(๘) กำหนดให้ผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมตัวต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลจะได้พิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้หรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๗)

(๙) กำหนดให้การคุมขังบุคคลใดในคดีอาญาหรือกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเอง พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี สามีน ภริยา หรือญาติของผู้ถูกคุมขัง หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขังมีสิทธิร้องขอต่อศาลว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังนั้น เมื่อมีคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลดำเนินการได้สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๐)

(๑๐) กำหนดให้กรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว และได้ตัวจำเลยมาศาลหรือคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ เมื่อได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลจะออกหมายขังหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้มีความรวดเร็วและเป็นธรรมยิ่งขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๕ และเพิ่มวรรคสามของมาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๓/๑ และวรรคสองของมาตรา ๑๑๕)

(๑๑) กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปี มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาหนายความให้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๔/๑ และมาตรา ๑๗๓)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับ ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญาไว้หลายประการ อาทิเช่น การจับกุมหรือคุมขังบุคคล และการค้นในที่รโหฐานจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติและผู้ต้องหาและจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ สมควรที่จะได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ บทให้ใช้บังคับ และบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๒.๒ บทให้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒.๓ บทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล (ร่างคำปรารภวรรคสอง)

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙^๑ ประกอบกับมาตรา ๓๑^๒ มาตรา ๓๕^๓ มาตรา ๓๖^๔ มาตรา ๔๘^๕ มาตรา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

๒๓๗^๖ มาตรา ๒๓๘^๗ มาตรา ๒๓๙^๘ มาตรา ๒๔๐^๙ มาตรา ๒๔๑^{๑๐} มาตรา ๒๔๒^{๑๑} และ

^๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้ ”

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(๑) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ

(๒) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ด้วย

มาตรา ๒๔๓^{๑๖} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

^{๑๖} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๘ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา การค้นในที่หรือฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

^{๑๗} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๙ บัญญัติว่า “คำขอประกัน ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลผู้ถูกควบคุม คุมขัง หรือจำคุก ย่อมมีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับการเยี่ยมตามสมควร”

^{๑๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๐ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเอง พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง มีสิทธิร้องต่อศาลท้องถิ่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นว่านี้ ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เห็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที”

^{๑๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๑ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสีย ย่อมมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

^{๒๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๒ บัญญัติว่า “ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจจัดหาทนายความได้ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว

ในคดีแพ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

^{๒๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๓ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเกียรติ หลอกหลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้”

๓. เนื้อหาสาระที่แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๓.๑ ให้ยกเลิกความใน (๙) ของมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามความใน (๙) ของมาตรา ๒ ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “หมายอาญา” (มาตรา ๒ (๙))

“(๙) “หมายอาญา” หมายความว่า หนังสือบ่งการที่ออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษ หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายจับหรือหมายค้นอันได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับหรือหมายค้นแล้ว ตลอดจนสำเนาหมายจับหรือหมายค้นที่ได้ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น รวมทั้งหมายค้นฉบับ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗”

๓.๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ ทวิ เป็นมาตรา ๗/๑) ดังนี้

กำหนดสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา

“มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน
- (๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
- (๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง”

๓.๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘) ดังนี้

กำหนดสิทธิของจำเลย

“มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม
 - (๒) แต่งทนายความแตกต่างกันชั้นไตสวนมูลฟ้องหรือพิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา
 - (๓) ปรีกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
 - (๔) ตรวจสอบดูสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ
 - (๕) ตรวจสอบดูสำนวนการไตสวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือขอรับสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม
 - (๖) ตรวจสอบหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน
- ถ้าจำเลยมีทนายความ ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลยดังกล่าวมาแล้วด้วย
- เมื่อพนักงานอัยการไตยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้ผู้เสียหายมีสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๖) เช่นเดียวกับจำเลยด้วย”

๓.๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๕/๑) ดังนี้

กำหนดการออกหมายเรียกพยานโจทก์ตลอดจนการติดตามพยานโจทก์ให้มาศาลตามกำหนดนัดและการสืบพยานโจทก์ไว้ล่วงหน้าในกรณีมีเหตุขัดข้องหรือเป็นการยากที่จะนำพยานมาสืบตามที่ศาลนัด

“มาตรา ๕๕/๑ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าศาลมีคำสั่งให้ออกหมายเรียกพยานโจทก์ โดยมีได้กำหนดวิธีการส่งไว้ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่เป็นผู้จัดส่งหมายเรียกแก่พยานเหล่านั้นแล้วแจ้งผลการส่งไปยังศาลและพนักงานอัยการโดยเร็ว และให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ดำเนินการให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้นติดตามพยานโจทก์มาศาลตามกำหนดนัด หากปรากฏว่าพยานโจทก์มีเหตุขัดข้องไม่อาจมาศาลได้หรือเกรงว่าจะเป็นการยากที่จะนำพยานนั้นมาสืบตามที่ศาลนัดไว้ ก็ให้พนักงานอัยการขอให้ศาลสืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้าตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง”

๓.๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘) ดังนี้

๑) กำหนดการจับขัง จำคุก หรือคั่นในที่รโหฐานต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล เว้นแต่เป็นการจับกุมผู้ที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้จับได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล

“มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘^{๖๖} มาตรา ๗๙^{๖๗} มาตรา ๘๐^{๖๘} มาตรา ๘๒^{๖๙} และมาตรา ๘๔^{๗๑} แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ขัง จำคุก หรือคั่นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับกรณีนั้น

^{๖๖} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ บัญญัติว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี

(๔) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้

^{๖๗} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๙ บัญญัติว่า ราษฎรจะจับผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าอยู่ในเกณฑ์แห่งมาตรา ๘๒ หรือเมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ด้วย

^{๖๘} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๐ บัญญัติว่า ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้ว สด ๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

(๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ

(๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำความผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและมีส่วนซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

^{๖๙} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า ห้ามมิให้คั่นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายคั่น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้คั่น และในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการนั้นซ้ำกว่าจะเอาหมายคั่นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

บุคคลซึ่งต้องขังหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล

๒) กำหนดอำนาจในการออกคำสั่งหรือหมายอาญาของศาล

มาตรา ๕๘ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งหรือหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

๓) หลักการร้องขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง มาตรา ๕๙ ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง ตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีเจ้าเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ศาลอาจออกหมายจับหรือหมายค้นเมื่อมีผู้ร้องขอทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ ให้ผู้ร้องขอจัดเตรียมหมายคู่ฉบับโดยอ่านหรือระบุความในหมายนั้นให้ศาลทราบทางสื่อดังกล่าว และให้ศาลจัดทำหมายต้นฉบับโดยศาลอาจแก้ไขรายละเอียดให้แตกต่างไปจากหมายคู่ฉบับตามที่ผู้ร้องขอจัดเตรียมก็ได้ ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อศาลลงลายมือชื่อในหมายต้นฉบับแล้ว ให้ศาลสั่งให้ผู้ร้องขอระบุชื่อของศาลผู้ออกหมายลงในหมายคู่ฉบับ เมื่อได้มีการจัดการตามหมายคู่ฉบับแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายคู่ฉบับระบุเวลาที่ทำการจับหรือค้นไว้ในหมายคู่ฉบับด้วย

เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอลาหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยจดบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวและลง

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย ค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้

๖๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๔ บัญญัติว่า ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ทำการค้นในที่รโหฐาน สั่งเจ้าของหรือคนอยู่ในนั้นหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือถ้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง

ลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมาย บันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้เก็บไว้ในสารบบของศาล

๓.๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๕๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๙/๑) ดังนี้

กำหนดการออกหมายของศาลจะต้องปรากฏเหตุอันสมควรที่จะออกหมายเสียก่อน

“มาตรา ๕๙/๑ ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๑

คำสั่งศาลให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลของคำสั่งนั้นด้วย

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอ การพิจารณา รวมทั้งการออกคำสั่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

๓.๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐ และ ๖๑) ดังนี้

๑) กำหนดรายละเอียดในหมายจับ หมายค้น หมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย

“มาตรา ๖๐ หมายจับ หมายค้น หมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ที่ออกหมาย

(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย

(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย

(๔) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อหรือรูปพรรณของบุคคลที่จะถูกจับ

(ข) ในกรณีออกหมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องระบุชื่อบุคคลที่จะถูกขัง จำคุก หรือปล่อย

(ค) ในกรณีออกหมายค้น ให้ระบุสถานที่ที่จะค้น และชื่อหรือรูปพรรณบุคคลหรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น กำหนดวันเวลาที่ทำการค้น และชื่อกับตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้จะทำการค้นนั้น

(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายขัง หรือหมายค้นให้ระบุความผิด หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย

(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุความผิดและกำหนดโทษตามคำพิพากษา

(ค) ในกรณีออกหมายขังหรือหมายจำคุก ให้ระบุสถานที่ที่จะให้ขังหรือจำคุก

(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้ปล่อย

(๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล

๒) กำหนดการจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญาของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗^{๖๖} พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการภายในอำนาจของเขา หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ออก จะมอบหรือส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ประจำจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไปตามหมายนั้นก็ได้

ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบในการจัดการตามหมายนั้น จะจัดการเองหรือสั่งให้เจ้าพนักงานรองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบหรือส่งสำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคนอื่นซึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตนได้รับนั้นก็ได้ ถ้าหมายนั้นได้มอบหรือส่งให้แก่เจ้าพนักงานตั้งแต่สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงานจะจัดการตามหมายนั้นแยกกันหรือร่วมกันก็ได้

๓.๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๓ และ มาตรา ๖๔) ดังนี้

๑) กำหนดให้บันทึกการรายละเอียดเมื่อได้จัดการตามหมายอาญาของเจ้าพนักงาน และให้ส่งบันทึกนั้นไปยังศาลซึ่งออกหมายโดยเร็ว

^{๖๖} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น”

“มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายอาญาแล้ว ให้บันทึก รายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตามหมายไม่ได้ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้น ไปยังศาลซึ่งออกหมายโดยเร็ว

๒) กำหนดกรณีผู้ถูกจับตามหมายหรือบุคคลหรือสิ่งของได้ค้นพบแล้วตาม หมาย ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังศาลซึ่งออกหมายหรือเจ้าพนักงานตามที่ กำหนดไว้ในหมาย

มาตรา ๖๔ ถ้าบุคคลที่มีชื่อในหมายอาญาถูกจับ หรือบุคคลหรือสิ่งของที่มีหมาย ให้ค้นได้ค้นพบแล้ว ถ้าสามารถจะทำได้ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังศาลซึ่งออกหมาย หรือเจ้าพนักงานตามที่กำหนดไว้ในหมาย แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

๓.๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๖) ดังนี้

กำหนดเหตุที่ออกหมายจับได้

“มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตรา โทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(๒) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุ อันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มี ข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี”

๓.๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๘) ดังนี้

กำหนดระยะเวลาของหมายจับ

“มาตรา ๖๘ หมายจับคงใช้ได้อยู่จนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดอาญาตาม หมายนั้นขาดอายุความ หรือศาลซึ่งออกหมายนั้นได้ถอนหมายคืน”

๓.๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๑) ดังนี้

กำหนดเหตุในการออกหมายขังและระยะเวลาของหมายขัง

"มาตรา ๗๑ เมื่อได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาแล้ว ในระยะใดระหว่างสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ตามมาตรา ๘๗ หรือ มาตรา ๘๘ ก็ได้และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมายขังคงใช้ได้อยู่จนกว่าศาลจะได้พิพากษา โดยออกหมายปล่อยหรือออกหมาย จำคุกแทน

ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีหรือเป็นหญิง มีครรภ์หรือเพิ่งคลอดบุตรมาไม่ถึงสามเดือน หรือเจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังจะถึงอันตรายแก่ชีวิต ศาล จะไม่ออกหมายขังหรือจะออกหมายปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกขังอยู่นั้นก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ห้าม ศาลที่จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือกำหนด วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ถ้าศาลมีคำสั่งเช่น ว่าเป็นระหว่างสอบสวน ให้ใช้ได้ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันมีคำสั่ง แต่ถ้ามีคำสั่งในระหว่างใต้สวนมูล ฟ้องหรือระหว่างพิจารณา ให้ใช้ได้จนกว่าจะเสร็จการพิจารณา หากภายหลังที่ศาลมีคำสั่ง ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมี อำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือพิจารณาออกหมายขังได้ตามที่เห็นสมควร"

๓.๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๗) ดังนี้

กำหนดขอบเขตการใช้หมายจับและการจัดการตามหมายจับ

"มาตรา ๗๗ หมายจับให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร

การจัดการตามหมายจับนั้นจะจัดการตามเอกสารหรือหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) สำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว

(๒) โทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมายแล้ว

(๓) สำเนาหมายที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

(๔) หมายคู่ฉบับตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม

การจัดการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้วไปยังเจ้า พนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน"

๓.๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๘) ดังนี้

กำหนดเหตุในการจับของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยไม่มี
หมายจับหรือคำสั่งศาลได้

"มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือ
คำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิด
ภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้
ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็น
เร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

(๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว
ตามมาตรา ๑๑๗"

๓.๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๖ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑) ดังนี้

ห้ามจับในที่รโหฐาน เว้นแต่มีเหตุที่กฎหมายกำหนดให้จับในที่รโหฐานได้

"มาตรา ๘๑ ไม่ว่าจะมีความหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับในที่รโหฐาน เว้นแต่จะ
ได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน"

๓.๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑/๑) ดังนี้

กำหนดห้ามมิให้จับในพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาท
หรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่ง
พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก

"มาตรา ๘๑/๑ ไม่ว่าจะมีความหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับใน
พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้า
ขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรม
วงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก เว้นแต่

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย อนุญาตให้จับ และ
ได้แจ้งเลขอาธิการพระราชวัง หรือสมุหราชองครักษ์รับทราบแล้ว

(๒) เจ้าพนักงานผู้ถวายหรือให้ความปลอดภัยแต่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้จับ ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ หรือตามกฎหมาย กฏ หรือระเบียบเกี่ยวกับการให้ความ ปลอดภัย”

๓.๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓) ดังนี้

กำหนดการจับต้องแจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ

“มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับ ต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูก จับเว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการ ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว พร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมี หมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และ ถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการ ขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้ เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในกรณีนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้น บันทึบการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะ หลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่อง ในการจับนั้น”

๓.๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๔) ดังนี้

การจับของเจ้าพนักงานต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับ ให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งว่าผู้ถูกจับมีสิทธิจะให้การหรือไม่ให้การก็ได้

“มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการ ของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง

(๒) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ เพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่ง แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๑ รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมได้ในโอกาสแรกเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง หรือถ้ากรณีผู้ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอ นั้นโดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ในกรณีนี้มิให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้

คำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนเองได้กระทำความผิดในชั้นจับกุม จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานมิได้"

๓.๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๒๐ เพิ่มความเป็น ๘๔/๑) ดังนี้

กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ในกรณีที่ไมอาจส่งผู้ถูกจับไปยังศาลได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ

"มาตรา ๘๔/๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายของศาลให้รีบดำเนินการตามมาตรา ๖๔ และในกรณีที่ต้องส่งผู้ถูกจับไปยังศาล แต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ"

๓.๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๑ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๗) ดังนี้

กำหนดระยะเวลาควบคุมผู้ถูกจับ

“มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี
ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่
จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน
หรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่
ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจ
ก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหา
นั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงาน
สอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการ
พิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี
หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้ง
หนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับ
ด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และ
รวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีตามวรรคหกเมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือ
พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็
ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาล
ไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล

ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาที่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลง
ข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา
๑๓๔/๑ และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้นมีสิทธิได้รับเงินรางวัล
และค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่ง
ขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการ
สอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป”

๓.๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๒ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘) ดังนี้

กำหนดคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์เมื่อศาลประทับฟ้องและได้ตัวจำเลยมาศาลแล้วหรือคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เมื่อยื่นฟ้องแล้วศาลจะสั่งขังจำเลยหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

“มาตรา ๘๘ คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลประทับฟ้องและได้ตัวจำเลยมาศาลแล้วหรือคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ เมื่อได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้”

๓.๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๐) ดังนี้

กำหนดบุคคลผู้มีสิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งปล่อยในกรณีบุคคลใดถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

“มาตรา ๘๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกคุมขังในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บุคคลเหล่านี้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาขอให้ปล่อย คือ

(๑) ผู้ถูกคุมขังเอง

(๒) พนักงานอัยการ

(๓) พนักงานสอบสวน

(๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือทัณฑสถาน

(๕) สามี ภรรยา หรือญาติของผู้นั้น หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขังเมื่อได้รับคำร้องตั้งนั้น ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าศาลเห็นว่า

คำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที”

๓.๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑) ดังนี้

กำหนดห้ามมิให้ค้นในพระบรมมหาราชวังพระราชวัง วังของพระรัชทายาท หรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชนิเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่ง พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก

“มาตรา ๘๑ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๘๑/๑ มาบังคับในเรื่องอื่นโดยอนุโลม”

๓.๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๒) ดังนี้

กำหนดห้ามค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งศาล เว้นแต่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งศาลได้ในกรณี ที่กฎหมายกำหนดไว้

“มาตรา ๘๒ ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใด อันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำการในที่รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอัน แน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มิใช่เป็นความผิดหรือได้มาโดยการ กระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้ง ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเนื่องจากการนั้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือ ทำลายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับ ตามมาตรา ๗๘”

๓.๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๖ และ มาตรา ๘๗) ดังนี้

๑) กำหนดการค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก เว้นแต่มีเหตุที่กฎหมายกำหนดให้สามารถค้นในที่รโหฐานในเวลากลางคืนได้

“มาตรา ๙๖ การคั้นในทีรโหรานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

- (๑) เมื่อลงมือคั้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะคั้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้
- (๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้คั้นได้เป็นพิเศษ จะทำการคั้นในเวลากลางคืนก็ได้
- (๓) การคั้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

๒) กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น”

๓.๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘) ดังนี้

กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราวของเจ้าพนักงานหรือศาล

“มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘/๑ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๓/๑”

คำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวโดยทันที

มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด

(๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่

(๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

(๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของ

พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงาน หรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้

ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงาน หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้

๓.๒๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๒๘ เพิ่มความเป็น ๑๐๘/๑) ดังนี้

กำหนดเหตุในการสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว

“มาตรา ๑๐๘/๑ การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี

(๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน

(๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น

(๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ

(๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย และผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว”

๓.๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๐) ดังนี้

กำหนดการปล่อยชั่วคราวในความผิดอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไปต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่จะเรียกประกันหรือหลักประกันเกินควรกว่ากรณีมิได้

“มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกันด้วยก็ได้

การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”

๓.๒๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๓๐ เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๒) ดังนี้

กำหนดสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขเกินความจำเป็นมิได้ (มาตรา ๑๑๒ วรรคสาม)

“ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้”

๓.๒๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๓๑ เพิ่มความเป็น ๑๑๓/๑) ดังนี้

กำหนดการขอให้ถือเอาทรัพย์สินเป็นหลักประกันต่อไปในชั้นของพนักงานอัยการหรือศาลได้

“มาตรา ๑๑๓/๑ ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนโดยมีการวางเงินสด หรือหลักทรัพย์อื่นเป็นประกันไม่ว่าต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ และยังไม่ได้รับคืน หากผู้ต้องหาหรือจำเลยประสงค์จะขอปล่อยชั่วคราวต่อไป ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการหรือศาล แล้วแต่กรณี โดยขอให้ถือเอาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นหลักประกันต่อไปก็ได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือศาลเห็นสมควรแล้วอาจมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยถือว่าเงินสดหรือหลักทรัพย์ดังกล่าวนั้นเป็นหลักประกันในชั้นพนักงานอัยการหรือศาลแล้วแต่กรณีก็ได้ ให้พนักงานอัยการหรือศาลนั้นแจ้งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ให้ส่งหลักประกันเช่นว่านั้นต่อพนักงานอัยการหรือศาลภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการหรือศาลเห็นสมควร”

๓.๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน (ร่างมาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๕) ดังนี้

กำหนดการเรียกหลักทรัพย์เพิ่มเติมในกรณีสัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งเปลี่ยนสัญญาประกันหรือเรียกหลักประกันเพิ่ม

“มาตรา ๑๑๕ โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจากกลฉ้อฉลหรือผิดหลงปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม ให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งเปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น หรือเรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ภายหลังที่มีคำสั่งปล่อยชั่วคราวแล้ว หากพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งลดหลักประกันได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลปล่อยชั่วคราวและคดีขึ้นไปสู่ศาลสูง ศาลสูงมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินตามสัญญาประกันหรือเงื่อนไขที่ศาลล่างกำหนดไว้ได้ตามที่เห็นสมควร”

๓.๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗) ดังนี้

กำหนดกรณีนายประกันจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ในกรณีที่ผิดสัญญาประกัน

“มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่พบการกระทำดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำดังกล่าว อาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานได้ทันท่วงที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เองแล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานนั้นรีบจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น”

๓.๓๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๑๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ร่างมาตรา ๓๔ เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๑๙) ดังนี้

กำหนดการออกหมายบังคับคดีในกรณีผิดสัญญาประกันโดยมีต้องฟ้อง
(มาตรา ๑๑๙ วรรคสอง)

“เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้ศาลชั้นต้นที่พิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีนั้นมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็น

ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้ตามสัญญาประกันดังกล่าว”

๓.๓๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๑) ดังนี้

กำหนดการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา”

๓.๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๓ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๓ ตริ) ดังนี้

กำหนดความคุ้มครองในเรื่องวิธีการพิเศษในกรณีที่พนักงานสอบสวนต้องจัดให้แก่เด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวบุคคลใด

“มาตรา ๑๓๓ ตริ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้แก่เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวบุคคลใด ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวบุคคลในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็นตัวเด็ก การชี้ตัวบุคคลดังกล่าว ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลซึ่งเด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๓.๓๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๔) ดังนี้

กำหนดการแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบของพนักงานสอบสวน

“มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ

กระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

การแจ้งข้อหาตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม พนักงานสอบสวนจะต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้

เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่ได้มีการออกหมายจับแต่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความผิดที่จะออกหมายจับผู้นั้นได้ตามมาตรา ๗๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอออกหมายจับโดยทันที แต่ถ้าขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาออกหมายจับโดยอนุโลม หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหาได้โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มีหมายจับ และมีอำนาจปล่อยชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้

๓.๓๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๔ ทวิ และมาตรา ๑๓๔ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๔ ทวิ และมาตรา ๑๓๔ ตริ เป็นมาตรา ๑๓๔/๑ และมาตรา ๑๓๔/๒) ดังนี้

กำหนดให้ผู้ต้องหาในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้

“มาตรา ๑๓๔/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้

การจัดหาทนายความตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ทนายความที่รัฐจัดหาให้ได้รับเงินรางวัล และค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

เมื่อได้จัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากหนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ พนักงานสอบสวนทราบหรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอหนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ ในสำนวนการสอบสวนด้วย

กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกิน ๑๘ ปี

มาตรา ๑๓๔/๖ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ และมาตรา ๑๓๓ ตี มา ใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี

๓.๓๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๔/๓ และมาตรา ๑๓๔/๔ แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๓๙ ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๔/๓ และมาตรา ๑๓๔/๔) ดังนี้

กำหนดสิทธิของผู้ต้องหาที่จะให้หนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการ สอบปากคำของผู้ต้องหาได้ในชั้นพนักงานสอบสวน

“มาตรา ๑๓๔/๓ ผู้ต้องหาสิทธิให้หนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟัง การสอบปากคำตนได้

กำหนดให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่าผู้ต้องหา มี สิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการ พิจารณาคดีได้ และมีสิทธิให้หนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

มาตรา ๑๓๔/๔ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(๑) ผู้ต้องหาสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้ การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(๒) ผู้ต้องหาสิทธิให้หนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ได้ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจ ให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือ ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๔ วรรคสอง

หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

๓.๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๕) ดังนี้

กำหนดห้ามพนักงานสอบสวนให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบ เพื่อจูงใจให้ผู้ต้องหาให้การ

“มาตรา ๑๓๕ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหาขึ้น”

๓.๓๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๑ ยกเลิกมาตรา ๑๓๖)

๓.๔๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๒ เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๙) ดังนี้

กำหนดการติดตามพยานให้ไปศาลตามกำหนดนัดให้พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดพร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นเก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน (มาตรา ๑๓๙ วรรคสาม)

“เพื่อประโยชน์ในการติดตามพยานให้ไปตามกำหนดนัดของศาล ก่อนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดพร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นเก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน”

๓.๔๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๓ เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔๖) ดังนี้

กำหนดสิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียในการขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดีในกรณีที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง (มาตรา ๑๕๖ วรรคสอง)

“เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ภายในกำหนดอายุความฟ้องร้อง”

๓.๕๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๔๔ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗๓) ดังนี้

กำหนดการตั้งทนายความให้จำเลยในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาลและในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก

“มาตรา ๑๗๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรานี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดี และสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

๓.๕๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗๓/๑ และมาตรา ๑๗๓/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๕ ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๗๓/๑ และมาตรา ๑๗๓/๒) ดังนี้

๑) กำหนดระยะเวลาการตรวจสอบพยานหลักฐาน

“มาตรา ๑๗๓/๑ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรมในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุนพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาล และถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำเป็นจะยื่นบัญชีระบุนพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

การยื่นบัญชีระบุนพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุนพยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

๒) กำหนดกรณีโจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจสอบพยานหลักฐาน ให้นำบทบัญญัติโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนมูลฟ้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๓/๒ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง เสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้

๓.๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗๔) ดังนี้

กำหนดให้ศาลเลื่อนการพิจารณาคดีเพียงเท่าที่จำเป็นในกรณีพยานสำคัญ
ไม่มาศาลหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้

“มาตรา ๑๗๔ ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้ศาลดำเนินการ
พิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นกรรมตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อน

ถ้าพยานที่ไม่มาศาลเป็นพยานสำคัญ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้
ก็ให้ศาลเลื่อนการพิจารณาคดีไปได้เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี”

๓.๔๕ กำหนดบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่
กำหนดเกี่ยวกับการให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นำ
ระเบียบ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ใช้อยู่ในวันที่ยังไม่มีผลใช้บังคับนี้ ให้นำ
มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมดังกล่าว
ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

๓.๔๖ กำหนดบทผู้รักษาการ (ร่างมาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๘ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ภาคผนวก : ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

: ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการ
ออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕

: ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อย
ชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

"เอกสารประกอบการพิจารณา"

จัดทำโดย

นางสาวสุภาวงศ์จิตต ไตรเทพพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑

นางสาวลัดดาวัลย์ สมบูรณ์กิจชัย นิติกร ๕ นายทศวิญญู เกียรติทัตต์ วิทยากร ๕

นางสาววิรุฬห์ หมั่นทอง เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

นางสาววิลาวัลย์ พุทธพฤษ์ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๕๕๕ ๕๖๒๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการคลังและงบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร ๐ ๒๕๕๕ ๑๕๗๔

สารบัญ

หน้า

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) - ๑ -	
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๑
- ความเป็นมา	๑
- บันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๔
- ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง	๑๐
๒. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง	๑๑
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง	๑๑
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๑๒
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สาม	๓๒
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติ เห็นชอบแล้ว)	๓๕

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๗๕
- แนวคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง	
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๗๕
๑. แนวคิด.....	๗๕
๒. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการ	
พิจารณาคดีอาญา	๗๕
- สันนุคจັບยັດคุกขังฟรี	๘๕

ภาคผนวก : ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	(๑)
: ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการ	
ออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕	(๑๒๕)
: ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อย	
ชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖	(๑๓๒)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผู้นำเสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวม ๖ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕

๒. เสนอโดย นายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรวัชร กับคณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๕

๓. เสนอโดย นายอำนาจ คลังผา และนายพ่ายพ บั้นเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕

๔. เสนอโดย นายวิชิต ปลั่งศรีกุล กับคณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ (แก้ไขเพิ่มเติมการตรวจหลักฐานก่อนพิจารณาคดี)

๕. เสนอโดย นายวิชิต ปลั่งศรีกุล กับคณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ (แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาลจัดหาทนายความให้แก่จำเลยที่ไม่มีทนายความ)

๖. เสนอโดย นายพิรพันธ์ สาสิรัฐวิภาค กับคณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งยังมีได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๖ ฉบับนี้มีหลักการในทำนองเดียวกัน โดยฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ มีเหตุผลของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา ไว้หลายประการ อาทิเช่น การจับกุมหรือคุมขังบุคคล และการค้นในที่รโหฐานจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติและผู้ต้องหาและ

จำเลยยอมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ สมควรที่จะได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ และมีมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๖ ฉบับ พร้อมกันไปในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๖ ฉบับ ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย

๑. นายจาตุรนต์ ฉายแสง	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสามารถ แก้วมีชัย	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวิจิตต์ ปลืงศรีสกุล	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. นายวัฒนา เซ่งไพเราะ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายสาธิต ปิตุเตชะ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ
๘. พันจ่าอากาศโท กิตติคุณ นาคะบุตร	๙. นายเกษม สรศักดิ์เกษม
๑๐. หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์	๑๑. นายจำรัส เวียงสงค์
๑๒. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	๑๓. นายชาญณรงค์ ปราณจิตรต์

* หมายถึง คณะกรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

๑๔. นายณัฐพล เกียรติวินัยสกุล	๑๕. นายถาวร เสนเนียม
๑๖. นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	๑๗. รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ
๑๘. นายธีระยุทธ วาณิชชัง	๑๘. นายนิติรัฐ คำสิงห์นอก
๒๐. นายนิพนธ์ บุญญามณี	๒๑. นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
๒๒. นายนิรัตน์ จันทพัฒน์	๒๓. พันตำรวจโท บรรยนิษฐ์ ตั้งภากรณ์
๒๔. นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์	๒๕. นายพงศ์เวช เวชชาชีวะ
๒๖. นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	๒๗. นายพูนศักดิ์ อยู่ประเสริฐ
๒๘. นายภูมิ สารผล	๒๘. นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์
๓๐. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	๓๑. นายศิริ หวังบุญเกิด
๓๒. นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์	๓๓. นายสุพจน์ ฤชุพันธ์
๓๔. นายสุรชัย พันธุมาศ	๓๕. นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์

เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาและข้อสังเกตต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างและได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สามโดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดหรือจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ และในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา วันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

บันทึก

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๔/๙๐๐๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การจับ การค้น การขัง การปล่อยชั่วคราว และการสอบสวน) ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตรวจพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมชี้แจงข้อเท็จจริงและรายละเอียด ได้แก่ ผู้แทน สำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สรุปลงผลการพิจารณาได้ดังนี้

๑. ความเป็นมา

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติถึงสิทธิ ของผู้ต้องหาและจำเลย รวมทั้งบุคคลในคดีอาญาไว้หลายประการ เช่น การจับและคุมขังบุคคลใด หรือการค้นในที่หรือยานพาหนะที่กระทำได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำ ความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับหรือค้นได้โดยไม่มีหมาย สิทธิที่จะได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยไม่ชักช้า ก็จะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก หรือสิทธิของผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่จะต้อง ถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงาน สอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะจับผู้ถูกจับไว้หรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็น อย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การออกหมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อมีหลักฐาน ตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะ ได้หลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุร้ายประการอื่นเท่านั้น สิทธิของ ผู้ถูกคุมขังในการร้องขอต่อศาลว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ศาลสั่งปล่อยตัว ผู้ถูกคุมขังนั้น และสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาในชั้นศาลโดยรวดเร็ว ต่อเนื่อง

และเป็นธรรม เป็นต้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยเสนอแก้ไขเป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรองรับสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลย รวมทั้งบุคคลใดในคดีอาญาดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญที่แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) กำหนดให้การจับและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้ โดยไม่มีหมาย

(๒) กำหนดให้ผู้ถูกจับได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้โอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก

(๓) กำหนดให้นำตัวผู้ถูกจับซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ไปศาลภายในสี่สิบแปด ชั่วโมง นับแต่เวลาที่นำตัวผู้ถูกจับไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้หรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้

(๔) กำหนดเงื่อนไขการออกหมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้ถือว่ามีความเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

(๕) กำหนดให้การค้นในที่โรฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล

(๖) ในกรณีที่มีการคุมขังบุคคลในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใด กำหนดให้ผู้ถูกคุมขังเอง พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัสดิ สามมี ภริยา หรือญาติของผู้ถูกคุมขัง หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขังมีสิทธิร้องต่อศาลว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังนั้น เมื่อมีคำร้องเช่นว่านั้น ให้ศาลดำเนินการได้ส่วนฝ่ายเดียวโดยด่วน

(๗) กำหนดให้คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

๓. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแล้วนี้ แม้จะเป็นการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญข้างต้น แต่การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวยังกระทบต่อบทบัญญัติอื่นด้วย ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และให้มีความสอดคล้องกันทั้งฉบับ จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สรุปได้ดังนี้

(๑) ปรับปรุงสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ได้รับความเป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า และมีสิทธิแจ้งหรือขอให้พนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจ ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก รวมทั้งเพิ่มบทบัญญัติให้ผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การในชั้นสอบสวนและสิทธิได้รับการแจ้งว่าตนมีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนในชั้นสอบสวนด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา ๒๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๒) บัญญัติรองรับสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ได้รับการสอบสวนหรือ การพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม (มาตรา ๘ และมาตรา ๑๓๐) และ บัญญัติให้ผู้เสียหายหรือจำเลยสามารถขอตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว (ซึ่งเดิม กระทรวงยุติธรรมได้เสนอให้บัญญัติเพิ่มเป็นมาตรา ๑๔๗ ทวิ) มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๘ และ นำบทบัญญัติที่รองรับสิทธิของผู้เสียหายหรือจำเลยในการขอทราบสรุปพยานหลักฐาน พร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการส่งคดี ในกรณีที่พนักงาน อัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ไปบัญญัติเพิ่มเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔๖ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญาที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการออกหมายตามมาตรา ๕๔ โดยกำหนด ให้ศาลสามารถออกหมายจับหรือหมายค้นในกรณีที่มีผู้ร้องขอทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นได้ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและ ผู้ร้องขอไม่อาจไปปรากฏตัวต่อศาลได้ แต่เมื่อได้ออกหมายแล้วศาลต้องดำเนินการให้ผู้ซึ่ง

เกี่ยวข้องในการขอออกหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑ โดยแยกกรณีการจับในพระราชวังหรือสถานที่อื่น ๆ ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับอยู่มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๑/๑ โดยเพิ่มให้ครอบคลุมถึงสถานที่สำคัญอื่น เช่น วังของพระราชทายาทหรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไปประทับอยู่ด้วย และแก้ไขข้อยกเว้นสำหรับการจับหรือค้นในสถานที่ดังกล่าวจากเดิมที่กำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นต้องได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย โดยต้องแจ้งให้เลขาธิการพระราชวังหรือสมุหราชองครักษ์ทราบแล้ว (ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการแยกกรมตำรวจออกจากกระทรวงมหาดไทยมาจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี) หรือเจ้าพนักงานผู้ตรวจหรือให้ความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไปหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นผู้จับ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยราชองค์รักษ์หรือกฎหมาย กฎหรือระเบียบเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัย

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอำนาจในการควบคุมหรือปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๘๔ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับตัวผู้ถูกจับไว้ในกรณีที่เป็นกรณียกฟ้องโดยมีหมายศาลซึ่งบุคคลดังกล่าวมิได้ร้องขอ มีอำนาจควบคุมหรือปล่อยชั่วคราวได้ ในกรณีที่ไม่อาจนำตัวผู้ถูกจับไปศาลได้เนื่องจากศาลปิดทำการ เพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งมีปัญหาว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวหรือปล่อยชั่วคราวในกรณีดังกล่าวหรือไม่

(๖) เพิ่มข้อยกเว้นสำหรับการค้นสิ่งของโดยไม่มุ่งหมายในที่รโหฐานตามมาตรา ๘๒ (๔) จากเดิมที่กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจค้นได้เฉพาะสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำความผิด เป็นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถค้นสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดได้ด้วย ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสิ่งของดังกล่าวได้ซ่อนหรืออยู่ในที่รโหฐาน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้พยานหลักฐานถูกทำให้เสียหายหรือทำลายลง

(๗) ขยายความคุ้มครองในเรื่องวิธีการพิเศษในการที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัว ซึ่งตามมาตรา ๑๓๓ ตรี ปัจจุบันกำหนดให้ใช้เฉพาะการชี้ตัวผู้ต้องหา เป็นให้ใช้กับกรณีชี้ตัวบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกัคดีด้วย เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้เป็นไปโดยยุติธรรมยิ่งขึ้น และได้นำหลักการเดียวกันนี้ไปใช้บังคับกับการสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยแก้ไขในบทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๒ เพื่อให้สอดคล้องกันด้วย

(๘) แกไขหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนซึ่งร่างของกระทรวงยุติธรรมได้เสนอแก้ไขมาตรา ๑๓๔ โดยกำหนดให้รัฐจัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีขึ้นไป หากผู้ต้องหาต้องการ เป็นการกำหนดให้รัฐต้องจัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ส่วนในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกนั้นถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีหนายความและต้องการหนายความก็ให้รัฐจัดหาให้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของคดี โดยแก้ไขมาตรา ๑๓๔ ทวิ ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้แล้วแทนการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๔ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอเป็นมาตรา ๑๓๔/๑ รวมทั้งนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้กับการจัดหาหนายความให้แก่จำเลยในชั้นการพิจารณาคดีในมาตรา ๑๗๓ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๔๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกในชั้นสอบสวนต้องใช้หนายความและงบประมาณจำนวนมาก จึงได้กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อกำหนดระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมสำหรับกรณีดังกล่าวไว้ด้วยตามความหนักเบาของคดี โดยในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป แต่ไม่ถึงประหารชีวิตให้เริ่มดำเนินการเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป แต่ไม่ถึงสิบปีให้เริ่มดำเนินการเมื่อพ้นกำหนดสองปี และคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่ถึงสามปีเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๙) แยกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานในชั้นสอบสวน ซึ่งร่างของกระทรวงยุติธรรมบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๔/๔ และนำบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อห้ามในการสอบสวนไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ เพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการสอบสวน

(๑๐) ตัดมาตรา ๑๓๖ ซึ่งกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับและควบคุมผู้ต้องหาหรือนุคคลใด ซึ่งปรากฏว่าเป็นผู้กระทำผิดในชั้นสอบสวนออก เนื่องจากขัดกับมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ห้ามมิให้จับและคุมขังบุคคลใด ๆ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล

(๑๑) แก้ไขหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่หนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓ จากเดิมที่กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด เป็นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการศาลยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรมมาจัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา และเพิ่มบทเฉพาะกาลให้นำระเบียบกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่หนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓

มาใช้บังคับจนกว่าจะมีระเบียบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมใช้บังคับ และเพิ่ม
มาตรการรักษาการเพื่อกำหนดให้ประธานศาลฎีกาและกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามร่าง
พระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๕

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลการพิจารณา

เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง
ขั้นรับหลักการ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับ ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญาไว้หลายประการโดยเฉพาะการจับกุมหรือคุมขังบุคคลใด และการค้นในที่สาธารณะจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้จับหรือค้นโดยไม่มีหมาย รวมทั้งสิทธิที่จะได้รับแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยไม่ชักช้า ตลอดจนสิทธิที่จะรับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม รวมทั้งสิทธิที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้

การรับรอง"ละคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับกุม ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญาถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ ว่า "การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้"

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม"

ข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑) ปัญหากระบวนการพิจารณาคดีล่าช้า อันมีสาเหตุมาจากการพิจารณาคดีนั้นจะต้องนำพยานมาสืบ และการที่พยานจะมาศาลได้นั้นจะเป็นหน้าที่ของคู่ความ ก็คือ ทนายความ แต่ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยังเป็นปัญหาว่าใครจะเป็นผู้นำพยานมาศาล เพราะพยานส่วนใหญ่จะอิงอยู่บนพื้นฐานของการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดปัญหาในการติดตามพยานมาศาลว่าจะเป็นภาระหน้าที่ของใคร ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการกำหนด

ภาระหน้าที่ในเรื่องการนำพยานมาศาลให้ชัดเจนในกรณีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้อง โดยเห็นว่าน่าจะกำหนดให้การส่งหมายเรียกพยานเป็นภาระหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพราะเป็นผู้รู้จักพยานได้ดีกว่าอัยการ ส่วนการติดตามพยานเพื่อมาทำหน้าที่เบิกความในชั้นศาลนั้น ควรกำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของพนักงานอัยการโจทก์ในการติดตามพยานโจทก์มาเบิกความต่อศาล ซึ่งหากเป็นเช่นนี้แล้วจะทำให้การพิจารณาคดีในศาลนั้นเกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น

๒) การขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่มีโทษจำคุกอย่างสูง ๓ ปีขึ้นไปจะต้องมีหลักประกันทุกเรื่อง เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเป็น ๕ ปีขึ้นไป เพื่อที่จะให้เกิดความคล่องตัวและเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของศาล ประกอบกับผู้ต้องหาหรือจำเลยยากจนไม่มีทรัพย์สินมาเป็นหลักประกัน

๓) เมื่อบุคคลที่ได้รับการประกันตัวไปแล้วหลบหนีไปอันเป็นการผิดสัญญาประกันซึ่งนายประกันจะต้องรับผิดชอบต่อกรณีดังกล่าว ดังนั้น เห็นสมควรให้นายประกันติดตามและหากพบผู้ต้องหาหรือจำเลยให้สามารถจับตัวส่งตำรวจได้ จึงเห็นว่าน่าจะได้มีการปรับปรุงเรื่องนี้ไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้เช่นกัน

๔) ในกรณีที่จำเลยรับสารภาพเพราะถูกบังคับหรือหลอกลวงหรือกระทำความผิดแล้วรับสารภาพนั้น ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป ให้ศาลต้องรับฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง น่าจะได้มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกเป็นขั้นต่ำตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ให้ศาลต้องรับฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงอันจะสามารถช่วยลดปัญหาความล่าช้าของคดี และจะทำให้การพิจารณาคดีที่จำเลยรับสารภาพได้ทุเลาลง

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

๒. สรุปประเด็นสำคัญ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง
ขั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายตั้งประเด็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สอง

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองขึ้นพิจารณา
เรียงตามลำดับมาตรา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๑ วรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(๑) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหกรชีวิต หรือพ้นกำหนดทศวรรษหนึ่งปีนับแต่วันตัดทอนโทษประหารชีวิตในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(๒) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงสิบปี หรือพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันตัดทอนโทษประหารชีวิตในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(๓) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่ถึงสามปี หรือพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันตัดทอนโทษประหารชีวิตในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓

แก้ไขความใน (๔) ของมาตรา ๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๔) ของมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๙) “หมายอาญา” หมายความว่าหนังสือขอกฎหมายที่ออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษ หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายจับหรือหมายค้นอันได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับหรือหมายค้นแล้ว ตลอดจนสำเนาหมายค้นที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น รวมทั้งหมายคู่ฉบับ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๔ แก้ไขมาตรา ๗ ทวิ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน
- (๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
- (๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๘ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

- (๒) แต่งทนายความแตกต่างกันชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาในศาลชั้นต้น
ตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา
- (๓) ผู้ตรวจบัญชีปริกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (๔) ตรวจดูสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ
- (๕) ตรวจดูสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือ
ขอรับสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม
- (๖) ตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำ
ให้การของตน
- ถ้าจำเลยมีทนายความ ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลยดังกล่าว
มาแล้วด้วย
- พยานบุคคลที่เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้ผู้เสียหายมีสิทธิตาม
วรรคหนึ่ง (๖) เช่นเดียวกับจำเลยด้วย"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๕/๑ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่
คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๕/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา

"มาตรา ๕๕/๑ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าศาลมีคำสั่งให้ออกหมายเรียก
พยานโจทก์ โดยมีได้กำหนดวิธีการส่งไว้ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่เป็นผู้จัดส่ง
หมายเรียกแก่พยานเหล่านั้นแล้วแจ้งผลการส่งไปยังศาลและพนักงานอัยการโดยเร็ว และให้
พนักงานอัยการมีหน้าที่ดำเนินการให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้นติดตามพยานโจทก์มา
ศาลตามกำหนดนัด หากปรากฏว่าพยานโจทก์มีเหตุขัดข้องไม่อาจมาศาลได้หรือเกรงว่าจะเป็นการ
ยากที่จะนำพยานนั้นมาสืบตามที่ศาลนัดไว้ ก็ให้พนักงานอัยการขอให้ศาลสืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้า
ตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการธิการ

<u>มาตรา ๖</u>	แก้ไขมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และ มาตรา ๕๙	มีการแก้ไข
	<u>มาตรา ๕๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
	<u>มาตรา ๕๘</u>	มีการแก้ไข

มาตรา ๕๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ~~มาตรา ๖๑~~ ~~มาตรา ๖๒~~ ~~มาตรา ๖๓~~ ~~มาตรา ๖๔~~ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ชั่ง จำคุก หรือค้นในที่รโหฐาน หาดำเนินหรือสิ่งของ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับการนั้น

บุคคลซึ่งต้องชั่งหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล

มาตรา ๕๘ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งหรือหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๕๙ ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายชั่ง ตามที่ศาล เห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอ ~~ศาลผู้ขอ~~ ศาลผู้ขอต้องชั่งหรือจับให้ปรากฏพฤติการณ์ที่ชั่งหรือจับ ~~หรือค้น~~ ~~หรือค้น~~ พฤติการณ์ที่ชั่งหรือจับดังกล่าวโดยศาลผู้ขอต้องชั่งหรือจับหรือค้นอื่นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่าย ปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปปรากฏตัวต่อพบศาลได้ ศาลอาจออกหมายจับหรือหมายค้นเมื่อมีผู้ร้องขอทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ ของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ ให้ผู้ร้องขอจัดเตรียมหมายค้นฉบับโดยอ่านหรือระบุความในหมายนั้นให้ ศาลทราบทางสื่อดังกล่าว และให้ศาลจัดทำหมายค้นฉบับโดยศาลอาจแก้ไขรายละเอียดให้แตกต่าง ไปจากหมายค้นฉบับตามผู้ร้องขอจัดเตรียมก็ได้ ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อศาลลงลายมือชื่อใน หมายค้นฉบับแล้ว ให้ศาลสั่งให้ผู้ร้องขอระบุชื่อของศาลผู้ออกหมายลงในหมายค้นฉบับ เมื่อได้มีการ จัดการตามหมายค้นฉบับแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายค้นฉบับระบุเวลาที่ทำการจับหรือค้น ไว้ในหมายค้นฉบับด้วย

เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคที่สามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ ขอหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยจดบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวและลง ลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็น หนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมาย บันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้ เก็บไว้ในสารบบของศาล

นั้นที่ได้ ทั่วทุกส่วนนั้นได้ขอหรือส่งให้แต่เจ้าพนักงานตั้งคดีสองท่อนขึ้นไป เจ้าพนักงานจะยึดทรัพย์ของ ทนายนั้นแยกกันหรือร่วมกันก็ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการตัดออกของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๖/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๕๙/๑ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๕๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา

“มาตรา ๕๙/๑ ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๑

คำสั่งศาลให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลของคำสั่งนั้นด้วย

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอ การพิจารณา รวมทั้งการออกคำสั่งให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖/๒ แก้ไขมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๖/๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“มาตรา ๖๐ หมายถึง หมายจับ หมายค้น หมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องทำ เป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ที่ออกหมาย

(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย

(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย

(๔) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อหรือรูปพรรณของบุคคลที่จะถูกจับ

(ข) ในกรณีออกหมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องระบุชื่อบุคคลที่ จะถูกขัง จำคุก หรือปล่อย

(ค) ในกรณีออกหมายค้น ให้ระบุสถานที่ที่จะค้น และชื่อหรือรูปพรรณบุคคล หรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น กำหนดวันเวลาที่ทำการค้น และชื่อกับตำแหน่งของ เจ้าพนักงานผู้จะทำการค้นนั้น

(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายขัง หรือหมายค้นให้ระบุมผิด หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย

(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุมผิดและกำหนดโทษตามคำพิพากษา

(ค) ในกรณีออกหมายขังหรือหมายจำคุก ให้ระบุสถานที่ที่จะให้ขังหรือจำคุก

(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้ปล่อย

(๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล

มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการภายในอำนาจของเข
หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ออก จะมอบหรือส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ประจำจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไปตามหมายนั้นก็

ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบในการจัดการตามหมายนั้น
จะจัดการเองหรือสั่งให้เจ้าพนักงานรองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบหรือส่งสำเนาหมายอัน
รับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคนอื่นซึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตน
ได้รับนั้นก็ ถ้าหมายนั้นได้มอบหรือส่งให้แก่เจ้าพนักงานตั้งแต่สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงานจะ
จัดการตามหมายนั้นแยกกันหรือร่วมกันก็ได้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘ แก้ไขมาตรา ๖๖ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๖๘ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐ แก้ไขมาตรา ๗๑ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๗๑ เมื่อได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาแล้ว ในระยะไต่ระหว่างสอบสวน
 ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ตามมาตรา ๕๗ หรือ
 มาตรา ๕๘ ก็ได้และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมายขังคงใช้ได้อยู่จนกว่าศาลจะได้พิพากษา โดยออกหมายปล่อยหรือออกหมายจำคุกแทน

ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีหรือเป็นหญิงมีครรภ์หรือเพิ่งคลอดบุตรมาไม่ถึงสามเดือน หรือเจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังจะถึงอันตรายแก่ชีวิต ศาลจะไม่ออกหมายขังหรือจะออกหมายปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกขังอยู่นั้นก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ห้ามศาลที่จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ถ้าศาลมีคำสั่งเช่นว่านี้ในระหว่างสอบสวน ให้ใช้ได้ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันมีคำสั่ง แต่ถ้ามีคำสั่งในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณา ให้ใช้ได้จนกว่าจะเสร็จการพิจารณา หากภายหลังที่ศาลมีคำสั่งผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือพิจารณาออกหมายขังได้ตามที่เห็นสมควร"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๑ แก้ไขมาตรา ๗๗ มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๗๗ หมายจับให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร

การจัดการตามหมายจับนั้นจะจัดการตามเอกสารหรือหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) สำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว

(๒) โทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมายแล้ว

(๓) สำเนาหมายที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

(๔) หมายคู่ฉบับตามมาตรา ๕๙ วรรคสี่สาม

การจัดการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้วไปยังเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๒ แก้ไขมาตรา ๗๘ มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

(๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๗”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ แก้ไขมาตรา ๘๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๑/๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๘๓ มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๕ ให้แก้ไขยกเลิกความต่อไปนี้ซึ่งมีในวรรคสองของในมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับ ต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว พร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งผู้ช้ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำที่ของผู้ถูกจับคดีนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานชั้นสองในการพิจารณาคดีได้ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก

และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนีผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๖ แก้ไขมาตรา ๘๔ มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจหรือตําแหน่งที่สอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ให้ตั้งข้อกล่าวหาและรวบรวมพยานหลักฐานที่ตนมีไว้ซึ่งข้อกล่าวหาและผู้ถูกจับพร้อมด้วยข้อกล่าวหาที่ตนมีไว้ให้ฟังตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

พยานหลักฐานที่ตนมีไว้ซึ่งข้อกล่าวหาและผู้ถูกจับพร้อมด้วยข้อกล่าวหาและผู้ถูกจับไว้หรือข้อกล่าวหาที่ตนมีไว้

ในกรณีที่จับได้โดยมิทันพร้อมพยานหลักฐานที่ตนมีไว้ซึ่งข้อกล่าวหาและผู้ถูกจับไปให้ตนได้ ณ ขณะนั้น หรือสมมติเป็นผลที่ตนมีไว้ซึ่งข้อกล่าวหาและผู้ถูกจับหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจควบคุมหรือปล่อยชั่วคราวได้จนกว่าถึงวันที่ตนมีพยานหลักฐาน

(๑) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง

(๒) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ ผู้ต้องหาและผู้ถูกจับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ เพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่ง แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๑ รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูก

ควบคุมได้ในโอกาสแรกเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง หรือถ้ากรณีผู้ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอนั้นโดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ในกรณีนี้ให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้

ถ้ารับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนเองได้กระทำความผิดในชั้นจับกุม จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานมิได้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๔/๑ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่
คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๑๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา

"มาตรา ๘๔/๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายของศาลให้รับดำเนินการตามมาตรา ๖๕ และในกรณีที่ต้องส่งผู้ถูกจับไปยังศาล แต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๗ แก้ไขมาตรา ๘๗ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

"มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่
จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายอยู่ที่ไหนเท่านั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจ

ก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหา นั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีที่ตามวรรคหกเมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล *ศาลได้สวนชั้นนี้ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีที่ตน แต่จะชี้แจงพยานที่ตนได้*

ในการได้สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาจะมีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๔/๑ และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้นมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๘๘ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙ แก้ไขมาตรา ๘๐ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐ แก้ไขมาตรา ๘๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑ แก้ไขมาตรา ๙๒ มีการแก้ไข

คณะกรรมการมารีการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ค้ำในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีเหตุที่ชัดชัดว่า ทรัพย์สินหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นจากการเนินซักว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๙๙”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒ แก้ไขมาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓ แก้ไขมาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ มีการแก้ไข

คณะกรรมการมารีการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘/๑ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๓/๑”

คำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวโดยทันที

มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่
- (๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงาน หรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้

ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงาน หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ *การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุหนักไว้ และคำสั่งนี้ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยแสดงทรัพย์สินค้ำประกัน*

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการสิทธิ

มาตรา ๒๓/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๘/๑ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๒๓/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๘/๑ การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อีกเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- (๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- (๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
- (๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหา หรือจำเลย และผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔ แก้ไขมาตรา ๑๑๐ มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๔ ให้ที่พิพากษาเลิกความต่อไปที่ มีพรรคสมาชิก ในมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว ต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกันด้วยก็ได้

การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔/๑ เพิ่มความเป็นวรรคสามของ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๒

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๒๔/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑๓/๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖ แก้ไขมาตรา ๑๑๕ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖/๑ แก้ไขมาตรา ๑๑๗ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่
คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๒๖/๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่พบการกระทำความผิดดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าว อาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานได้ทันที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เองแล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานนั้นรีบจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมาธิการ

มาตรา ๒๗ เพิ่มความเป็นวรรคสองของ มาตรา ๑๑๙ **ไม่มีการแก้ไข**

มาตรา ๒๘ แก้ไขมาตรา ๑๓๑ **มีการแก้ไข**
มาตรา ๑๓๐ **คณะกรรมาธิการตัดออก**
มาตรา ๑๓๑ **ไม่มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๓๑ ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับทรัพย์สินของส่วนตัวของตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนี

ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยยื่นคำขอต่อพนักงานสอบสวนในคดีอาญา หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยยื่นคำขอต่อพนักงานสอบสวนในคดีแพ่ง

มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๒๙ แก้ไขมาตรา ๑๓๓ ตี ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐ แก้ไขมาตรา ๑๓๔ มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

การแจ้งข้อหาตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาจะได้อำนาจการติดตามข้อหา

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

พนักงานสอบสวนจะต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้

เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่ได้มีการออกหมายจับแต่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามิเหตุที่จะออกหมายจับผู้ต้องหาได้ตามมาตรา ๗๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอออกหมายจับโดยทันที แต่ถ้าขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาออกหมายจับโดยอนุโลม หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหานั้นได้โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มีหมายจับ และมีอำนาจปล่อยชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นไว้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๓๑ แก้ไขมาตรา ๑๓๔ ทวิ ไม่มีการแก้ไข
และมาตรา ๑๓๔ ตี

มาตรา ๓๒ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๔/๓ มีการแก้ไข

และมาตรา ๑๓๔/๔

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๓๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๔/๓ และมาตรา ๑๓๔/๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๔/๓ ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะมีให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

มาตรา ๑๓๔/๔ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(๑) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานชั้นหนึ่งในการพิจารณาคดีได้ ~~ฯลฯ~~

(๒) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๔ วรรคสอง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๓ แก้ไขมาตรา ๑๓๔ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔ ยกเลิกมาตรา ๑๓๖ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔/๑ เพิ่มความเป็นวรรคสามของ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่
มาตรา ๑๓๙

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๓๔/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“เพื่อประโยชน์ในการติดตามพยานให้ไปตามกำหนดนัดของศาล ก่อนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดพร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นเก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๓๕ เพิ่มความเป็นวรรคสองของ ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๔๖

มาตรา ๓๖ แก้ไขมาตรา ๑๗๓ มีการแก้ไข
คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๓๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรานี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดี และสถานะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๗๓/๑ คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่
และมาตรา ๑๗๓/๒

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๓๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗๓/๑ และมาตรา ๑๗๓/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

"มาตรา ๑๗๓/๑ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรมในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือศาลเห็นสมควรศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาล และถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

มาตรา ๑๗๓/๒ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั่นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง เสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการสิทธิการ

มาตรา ๓๖/๒ แก้ไขมาตรา ๑๗๔ คณะกรรมการสิทธิการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๓๖/๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๗๕ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นกรรมตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อน

ถ้าพยานที่ไม่มาศาลเป็นพยานสำคัญ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ก็ให้ศาลเลื่อนการพิจารณาคดีไปได้เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๓๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่กำหนดเกี่ยวกับการให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ระเบียบ *พระราชบัญญัติ* ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๘

ไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขถ้อยคำใด ๆ จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่ ๓

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

โดยที่คณะกรรมการได้เสนอข้อสังเกตไว้ในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังต่อไปนี้

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติคำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว เห็นว่า ควรจะได้ตั้งข้อสังเกตไว้ท้ายของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้ามาขอตัวต่อเจ้าพนักงานหรือตำรวจ และได้ยื่นคำร้องขอลปล่อยชั่วคราว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมในระหว่างรอฟังคำสั่งตามสมควรแก่กรณี

(๒) หมายจับที่ออกก่อนวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ หรือออกก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญสมควรส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความว่ามีผลบังคับใช้ต่อไปหรือไม่ เนื่องจากมีปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ

(๓) เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดให้การเรียกประกันหรือหลักประกันในคดีอาญา จะเรียกเกินสมควรแก่กรณีมิได้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี นั้น ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวควรเป็นมาตรฐานและจำนวนเงินที่ต้องชดใช้เมื่อผิดสัญญาประกันในอัตราเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรมจะนำไปใช้บังคับ รวมทั้งควรที่จะได้มีการประกาศเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

(๔) ในกรณีที่จะได้มีการกำหนดระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งนั้น ในระเบียบดังกล่าวควรที่จะได้กำหนดให้มีการจ่ายเงินบางส่วนให้แก่ทนายความเมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้งแล้ว เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการเข้าว่าคดีด้วย

(๕) เนื่องจากขณะนี้ผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวค่อนข้างมาก เพราะผลร้ายที่เกิดขึ้นมีเพียงการถูกปรับตามสัญญาประกัน ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะดีไม่เกรงกลัว จึงควรกำหนดให้การหลบหนีในระหว่างการปล่อยชั่วคราวเป็นความผิดทางอาญา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างผู้ที่มีฐานะแตกต่างกัน ทั้งจะทำให้ความสำคัญของการเรียกหลักประกันลดลงด้วย

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ และประธานสภาผู้แทนราษฎรจะได้ส่งรายงานและข้อสังเกตดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑ วรรคสอง

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

กับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ตารางเปรียบเทียบ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)
กับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา</p> <p style="text-align: center;">พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>มาตรา ๔๘ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ มาตรา ๒๔๒ และมาตรา ๒๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ."</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๙) ของมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>(๙) "หมายอาญา" หมายความว่าหนังสือของการซึ่งออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลยหรือนักโทษ หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายเช่นนี้อื่นได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับแล้วตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗</p> <p>มาตรา ๗ ทวิ* ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือชัง มีสิทธิดังต่อไปนี้</p> <p>* (มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๗)</p> <p>(๑) พบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง</p> <p>(๒) ได้รับการเยี่ยมตามสมควร</p> <p>(๓) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย</p> <p>ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>"(๙) "หมายอาญา" หมายความว่าหนังสือของการที่ออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษ หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายจับหรือหมายค้นอื่นได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับหรือหมายค้นแล้ว ตลอดจนสำเนาหมายจับหรือหมายค้นที่ได้ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น รวมทั้งหมายคู่ฉบับ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗"</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือชังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว</p> <p>(๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน</p> <p>(๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร</p> <p>(๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย</p> <p>ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง"</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) แต่งทนายแก้ต่างในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา</p> <p>(๒) พุดจากับทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง</p> <p>(๓) ตรวจสอบสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือขอสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม</p> <p>(๔) ตรวจสอบอุทธรณ์ที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ</p> <p>ถ้าจำเลยมีทนาย ๆ นั้นย่อมมีสิทธิทำนองเดียวกับจำเลยดังกล่าวมาแล้วนั้นด้วย</p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม</p> <p>(๒) แต่งทนายความแก้ต่างในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา</p> <p>(๓) ปรีกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว</p> <p>(๔) ตรวจสอบอุทธรณ์ที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ</p> <p>(๕) ตรวจสอบสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือขอรับสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม</p> <p>(๖) ตรวจสอบหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน</p> <p>ถ้าจำเลยมีทนายความ ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลยดังกล่าวมาแล้วด้วย</p> <p>เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนคดีต่อศาลแล้ว ให้ผู้เสียหายมีสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๖) เช่นเดียวกับจำเลยด้วย”</p> <p>มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๕๕ การส่งหมายเรียกแก่ผู้ต้องหา จะส่งให้แก่บุคคลผู้อื่นซึ่งมิใช่สามี ภรรยา ญาติหรือผู้ปกครองของผู้รับหมายรับแทนนั้นไม่ได้</p> <p>มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘, ๗๙, ๘๐, ๘๒ และ ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ชั่ง จำคุกหรือคั่นในที่เรือนหาตัวคนหรือสิ่งของ ต้องมีหมายอาญาสำหรับการนั้น</p> <p>บุคคลที่ต้องชั่งหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล</p>	<p>“มาตรา ๕๗/๑ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าศาลมีคำสั่งให้ออกหมายเรียกพยานโจทก์ โดยมิได้กำหนดวิธีการส่งไว้ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่เป็นผู้จัดส่งหมายเรียกแก่พยานเหล่านั้นแล้วแจ้งผลการส่งไปยังศาลและพนักงานอัยการโดยเร็ว และให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ดำเนินการให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้นติดตามพยานโจทก์มาศาลตามกำหนดนัด หากปรากฏว่าพยานโจทก์มีเหตุขัดข้องไม่อาจมาศาลได้หรือเกรงว่าจะเป็นการยากที่จะนำพยานนั้นมาสืบตามที่ศาลนัดไว้ ก็ให้พนักงานอัยการขอให้ศาลสืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้าตาม มาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง”</p> <p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ชั่ง จำคุกหรือคั่นในที่เรือนหาตัวคนหรือสิ่งของ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับการนั้น</p> <p>บุคคลซึ่งต้องชั่งหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๕๘ เจ้าพนักงานและศาลมีอำนาจออกหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ถ้าเป็นหมายจับผู้ต้องหาที่มีตัวอยู่ในอำนาจศาล ได้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่</p> <p>(๒) ถ้าเป็นหมายจับจำเลยหรือผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจศาล ได้แก่ศาล</p> <p>(๓) ถ้าเป็นหมายค้น ได้แก่ศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่</p> <p>(๔) ถ้าเป็นหมายขัง จำคุกหรือปล่อย ได้แก่ศาล</p> <p>มาตรา ๕๙ เจ้าพนักงานหรือศาลผู้มีอำนาจออกหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง จะออกหมายนั้นโดยพลการหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้</p> <p>ในกรณีที่มีผู้ร้องขอ เจ้าพนักงานหรือศาลผู้ออกหมายจะต้องสอบให้ปรากฏเหตุผลสมควรที่จะออกหมายนั้นเสียก่อน เหตุผลนี้จะได้มาจากคำแจ้งความโดยสภามานตัวหรือจากพฤติการณ์อย่างอื่นก็ได้</p>	<p>มาตรา ๕๘ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งหรือหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา</p> <p>มาตรา ๕๙ ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขังตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป</p> <p>ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ศาลอาจออกหมายจับหรือหมายค้นเมื่อมีผู้ร้องขอทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ ให้ผู้ร้องขอจัดเตรียมหมายคู่ฉบับโดยอ่านหรือระบุความในหมายนั้นให้ศาลทราบทางสื่อดังกล่าว และให้ศาลจัดทำหมายต้นฉบับโดยศาลอาจแก้ไขรายละเอียดให้แตกต่างกันไป จากหมายคู่ฉบับตามที่ผู้ร้องขอจัดเตรียมก็ได้ ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อศาลลง</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	<p>ลายมือชื่อในหมายค้นฉบับแล้ว ให้ศาลสั่งให้ผู้ร้องขอระบุชื่อของศาลผู้ออกหมายลงในหมายค้นฉบับ เมื่อได้มีการจัดการตามหมายค้นฉบับแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายค้นฉบับระบุเวลาที่ทำการจับหรือค้นไว้ในหมายค้นฉบับด้วย</p> <p>เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยจัดบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมาย บันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้เก็บไว้ในสารบบของศาล</p> <p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๕๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๕๘/๑ ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๗๑</p> <p>คำสั่งศาลให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลของคำสั่งนั้นด้วย</p> <p>หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอ การพิจารณา รวมทั้งการออกคำสั่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๖๐ หมายถึง จับ ค้น ชั่ง จำคุกหรือปล่อยต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สถานที่ที่ออกหมาย</p> <p>(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย</p> <p>(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย</p> <p>(๓) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อ รูปพรรณของบุคคลที่จะจับ</p> <p>(ข) ในกรณีออกหมายชั่ง จำคุกหรือปล่อย ต้องระบุชื่อบุคคลที่จะถูกชั่ง จำคุกหรือปล่อย</p> <p>(ค) ในกรณีออกหมายค้น ให้ระบุสถานที่ที่จะค้นและชื่อหรือรูปพรรณบุคคล หรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น กำหนดวันเวลาที่จะทำการค้น และชื่อกับตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้จะทำการค้นนั้น</p> <p>(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายชั่งหรือหมายค้น ให้ระบุความผิด</p> <p>(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุความผิดและกำหนดโทษตามคำพิพากษา</p> <p>(ค) ในกรณีออกหมายชั่งหรือจำคุก ให้ระบุสถานที่ซึ่งจะให้ชั่งหรือจำคุก</p> <p>(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้ปล่อย</p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๖๐ หมายถึง จับ หมายค้น หมายชั่ง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สถานที่ที่ออกหมาย</p> <p>(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย</p> <p>(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย</p> <p>(๔) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อหรือรูปพรรณของบุคคลที่จะถูกจับ</p> <p>(ข) ในกรณีออกหมายชั่ง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องระบุชื่อบุคคลที่จะถูกชั่ง จำคุก หรือปล่อย</p> <p>(ค) ในกรณีออกหมายค้น ให้ระบุสถานที่ที่จะค้น และชื่อหรือรูปพรรณบุคคล หรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น กำหนดวันเวลาที่จะทำการค้น และชื่อกับตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้จะทำการค้นนั้น</p> <p>(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายชั่ง หรือหมายค้น ให้ระบุความผิดหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย</p> <p>(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุความผิดและกำหนดโทษตามคำพิพากษา</p> <p>(ค) ในกรณีออกหมายชั่งหรือหมายจำคุก ให้ระบุสถานที่ซึ่งจะให้ชั่งหรือจำคุก</p> <p>(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้ปล่อย</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>(๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล หรือลายมือชื่อและตำแหน่งของ เจ้าพนักงานผู้ออกหมาย</p> <p>มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมี อำนาจและหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการ ภายในอำนาจของเขา</p> <p>หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ออกหรือสลักหลัง จะมอบหรือส่งไปยังพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจประจำจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไป ตามหมายนั้นก็ได้</p> <p>ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบในการจัดการตามหมาย นั้น จะจัดการเองหรือสั่งให้เจ้าพนักงานรองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบหรือส่ง สำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคนอื่นซึ่งมี หน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตนได้รับนั้นก็ได้ ถ้าหมายนั้นได้มอบหรือส่งให้แก่ เจ้าพนักงานตั้งแต่สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงานจะจัดการตามหมายนั้นแยกกันหรือ ร่วมกันก็ได้</p> <p>หมายอาญาใดซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ออก เจ้าพนักงานนั้นจะจัดการตามหมายด้วยตนเองภายในเขตอำนาจหรือจะจัดการให้ เป็นไปตั้งบัญญัติไว้ในวรรค ๒ และ ๓ ก็ได้</p>	<p>(๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล</p> <p>มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจมีอำนาจหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการ ภายในอำนาจของเขา</p> <p>หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ออก จะมอบหรือส่งไปยังพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจประจำจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไป ตามหมายนั้นก็ได้</p> <p>ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบในการจัดการตาม หมายนั้น จะจัดการเองหรือสั่งให้เจ้าพนักงานรองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบ หรือส่งสำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคนอื่น ซึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตนได้รับนั้นก็ได้ ถ้าหมายนั้นได้มอบหรือส่งให้แก่ เจ้าพนักงานตั้งแต่สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงานจะจัดการตามหมายนั้นแยกกันหรือ ร่วมกันก็ได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายอาญาแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตามหมายไม่ได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ออกหมายโดยเร็ว</p> <p>มาตรา ๖๔ ถ้าบุคคลที่มีชื่อในหมายอาญาถูกจับ หรือบุคคลหรือสิ่งของที่มีหมายให้ค้นได้ค้นพบแล้ว ถ้าสามารถจะทำได้ ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังผู้ออกหมายเว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น</p> <p>มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เมื่อผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควร หรือจำเป็นเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง</p> <p>(๒) เมื่อความผิดที่ผู้ต้องหาถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควรหรือที่จำเป็นถูกฟ้องนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป</p> <p>(๓) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งไม่ได้ถูกควบคุมหรือขังอยู่ ไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ได้หนีไปก็ตี มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานโดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายอาญาแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตามหมายไม่ได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้นไปยังศาลซึ่งออกหมายโดยเร็ว</p> <p>มาตรา ๖๔ ถ้าบุคคลที่มีชื่อในหมายอาญาถูกจับ หรือบุคคลหรือสิ่งของที่มีหมายให้ค้นได้ค้นพบแล้ว ถ้าสามารถจะทำได้ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังศาลซึ่งออกหมายหรือเจ้าพนักงานตามที่กำหนดไว้ในหมาย แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ</p> <p>(๒) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น</p> <p>ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี”</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>(๔) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งถูกปล่อยชั่วคราว มิสามารถทำสัญญาประกัน ให้จำนวนเงินสูงกว่าเดิมหรือหาหลักประกันมาเพิ่มหรือให้ดีกว่าเดิมตามมาตรา ๑๑๕</p> <p>มาตรา ๖๔ หมายถึงคงใช้ได้อยู่จนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดอาญาตามหมายนั้นขาดอายุความหรือเจ้าพนักงานหรือศาลผู้ออกหมายนั้นได้ถอนหมายคืน</p> <p>มาตรา ๗๑ เมื่อจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มาแล้ว ในระยะใดระหว่างสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ก็ได้</p> <p>ในระหว่างสอบสวนพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้อง ขอให้ศาลออกหมายขังตามความในมาตรา ๘๗</p> <p>ในระหว่างใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาศาลจะออกหมายขังโดยพลการหรือโดยโจทก์ยื่นคำร้องก็ได้</p> <p>หมายขังคงใช้ได้อยู่จนกว่าศาลจะได้เพิกถอน โดยออกหมายปล่อยหรือออกหมายจำคุกแทน</p>	<p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๖๔ หมายถึงคงใช้ได้อยู่จนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดอาญาตามหมายนั้นขาดอายุความ หรือศาลซึ่งออกหมายนั้นได้ถอนหมายคืน”</p> <p>มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๗๑ เมื่อได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาแล้ว ในระยะใดระหว่างสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ ตามมาตรา ๘๗ หรือมาตรา ๘๘ ก็ได้ และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>หมายขังคงใช้ได้อยู่จนกว่าศาลจะได้เพิกถอน โดยออกหมายปล่อยหรือออกหมายจำคุกแทน</p> <p>ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีอายุไม่ถึงสิบแปดปี</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๗๗ หมายจับใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร</p> <p>การจัดการตามหมายจับนั้นจะจัดการตามสำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว หรือตามโทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมายแล้วก็ได้ แต่ในกรณีหลังให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้วไปยังเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน</p>	<p>หรือเป็นหญิงมีครรภ์หรือเพิ่งคลอดบุตรมาไม่ถึงสามเดือน หรือเจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังจะถึงอันตรายแก่ชีวิต ศาลจะไม่ออกหมายขังหรือจะออกหมายปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกขังอยู่นั้นก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ห้ามศาลที่จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ถ้าศาลมีคำสั่งเช่นว่านี้ในระหว่างสอบสวน ให้ใช้ได้ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันมีคำสั่ง แต่ถ้ามีคำสั่งในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณา ให้ใช้ได้จนกว่าจะเสร็จการพิจารณา หากภายหลังที่ศาลมีคำสั่ง ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือพิจารณาออกหมายขังได้ตามที่เห็นสมควร”</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๗๗ หมายจับให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร</p> <p>การจัดการตามหมายจับนั้นจะจัดการตามเอกสารหรือหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้</p> <p>(๑) สำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว</p> <p>(๒) โทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมายแล้ว</p> <p>(๓) สำเนาหมายที่ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้น ไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้</p> <p>(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐</p> <p>(๒) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์ อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอัน สามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด</p> <p>(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี</p> <p>(๔) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว</p> <p>เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้</p>	<p>(๔) หมายคู่ฉบับตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม การจัดการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้ว ไปยังเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน"</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มี หมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่</p> <p>(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐</p> <p>(๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้าย ให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุ อย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด</p> <p>(๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มี ความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้</p> <p>(๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูก ปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๗"</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๘๑ จะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับ</p> <p>(๑) ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน</p> <p>(๒) ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน</p>	<p>มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘๑ ไม่ว่าจะมีความหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน”</p> <p>มาตรา ๑๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๘๑/๑ ไม่ว่าจะมีความหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับในพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก เว้นแต่</p> <p>(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย อนุญาตให้จับ และได้แจ้งเลขอาชญากรรมพระราชวัง หรือสมุหราชองครักษ์รับทราบแล้ว</p> <p>(๒) เจ้าพนักงานผู้ถวายหรือให้ความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้จับตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ หรือตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัย”</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป</p> <p>ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับผู้นั้น</p>	<p>มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับเว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว พร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป</p> <p>ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งขอล่าหาให้ผู้ถูกจับทราบหากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย</p> <p>ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น”</p> <p>มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้วถ้ามีหมายจับก็ให้เอาออกอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง ทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย</p> <p>พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้นจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ เมื่อจับโดยมีหมายให้รายงานต่อไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายต้องการตัว ก็ให้จัดการส่งผู้ถูกจับไปให้</p> <p>ถ้าราษฎรเป็นผู้จับให้บันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ แล้วให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ</p> <p>ในกรณีที่จำเป็นเจ้าพนักงานหรือราษฎรที่ทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับ</p>	<p>“มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้วให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง</p> <p>(๒) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ เพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้</p> <p>เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่ง แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๑ รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมได้ในโอกาสแรกเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง หรือถ้ากรณีผู้ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอ นั้นโดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ ในกรณีนี้ มิให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ</p> <p>ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการ</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>เลือกก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้</p> <p>มาตรา ๘๗* ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี</p> <p>ในกรณีซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าไถ่การและที่รู้ตัวว่าเป็นใครและ</p>	<p>พยานหลักฐานมีได้</p> <p>คำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนเองได้กระทำความผิดในชั้นจับกุม จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานมิได้"</p> <p>มาตรา ๒๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๘๔/๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายของศาลให้รับดำเนินการตามมาตรา ๖๔ และในกรณีที่ต้องส่งผู้ถูกจับไปยังศาล แต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ"</p> <p>มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี</p> <p>ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าไถ่การและที่รู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>ที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น</p> <p>ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอื่น จะยืดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น ทั้งนี้รวมกันแล้วมิให้เกินสามวัน</p> <p>ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหามาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาล ขอหมายขังผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่า จะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้ง</p>	<p>ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้ง</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>กำหนดไม่เกินเจ็ดวัน</p> <p>ในกรณีมีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไปจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน</p> <p>ในกรณีที่ศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล การไต่สวนชั้นนี้ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยานก็ได้</p>	<p>เดี๋ยวน มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน</p> <p>ในกรณีตามวรรคหกเมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล</p> <p>ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๔/๑ และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้นมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนด</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป

*[มาตรา ๘๗ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๕ และวรรคสามแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๗]

มาตรา ๘๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องจำเลยที่ต้องขังตามหมายศาล ๆ จะขังจำเลยต่อไปหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๙๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกควบคุมหรือขังโดยผิดกฎหมายหรือถูกจำคุกผิดจากคำพิพากษาของศาล บุคคลเหล่านั้นมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาล

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ไว้ในมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลประทับฟ้องและได้ตัวจำเลยมาศาลแล้วหรือคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ เมื่อได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกคุมขังในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บุคคลเหล่านี้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลท้องที่ที่มี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>ขอให้ปล่อย คือ</p> <p>(๑) บุคคลที่ถูกเข้าเรือนั้น</p> <p>(๓) พนักงานอัยการ</p> <p>(๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี</p> <p>(๒) สามีภริยาหรือญาติของผู้นั้นหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง</p> <p>เมื่อได้รับคำร้องตั้งนั้น ให้ศาลหมายเรียกเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นซึ่งก่อให้เกิดการควบคุม ชัง หรือจำคุก และผู้ที่ถูกควบคุม ชัง หรือจำคุกมาพร้อมกัน ถ้าเป็นที่พอใจศาลว่าการควบคุมหรือการชังนั้นผิดกฎหมายหรือการจำคุกนั้นผิดจากคำพิพากษา ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้นั้นไป</p> <p>มาตรา ๘๑ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๘๑ (๒) มาบังคับในเรื่องนี้โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๘๒ ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นเว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีต่อไปนี้</p> <p>(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน</p>	<p>ข้าพเจ้าพิจารณาคดีอาญาขอให้ปล่อย คือ</p> <p>(๑) ผู้ถูกคุมขังเอง</p> <p>(๒) พนักงานอัยการ</p> <p>(๓) พนักงานสอบสวน</p> <p>(๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี</p> <p>(๕) สามี ภริยา หรือญาติของผู้นั้น หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง</p> <p>เมื่อได้รับคำร้องตั้งนั้น ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าศาลเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที"</p> <p>มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๘๑ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๘๑/๑ มาบังคับในเรื่องนี้โดยอนุโลม"</p> <p>มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๘๒ ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือ</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน</p> <p>(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น</p> <p>(๔) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน</p> <p>(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘</p> <p>เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่น่าจะออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>มาตรา ๘๖ การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้</p> <p>(๑) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้</p> <p>(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิงหรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้</p>	<p>พฤติการณ์อื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น</p> <p>(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน</p> <p>(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น</p> <p>(๔) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน</p> <p>(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘”</p> <p>มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘๖ การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้น ดังนี้</p> <p>(๑) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้</p> <p>(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>(๓) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้แต่ต้องมีอนุญาตพิเศษจากอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้น ต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป</p> <p>มาตรา ๘๗ ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น</p> <p>มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลริบสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในหมกมาตราต่อไปนี้</p>	<p>(๓) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา</p> <p>มาตรา ๘๗ ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น"</p> <p>มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลริบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘/๑ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๓/๑"</p> <p>คำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวโดยทันที</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ</p> <p>(๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา</p> <p>(๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด</p> <p>(๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร</p> <p>(๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด</p> <p>(๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่</p> <p>(๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่</p> <p>(๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้</p>	<p>มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ</p> <p>(๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา</p> <p>(๒) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด</p> <p>(๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร</p> <p>(๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด</p> <p>(๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่</p> <p>(๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่</p> <p>(๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงาน หรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้</p> <p>ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงาน หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๑๐* ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้</p> <p>*[มาตรา ๑๑๐ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี</p>	<p>มาตรา ๒๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๑๐๘/๑ การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี (๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไต่เบี่ยงเหียงกับพยานหลักฐาน (๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น (๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่นำเชื่อถือ (๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล <p>คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย และผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว”</p> <p>มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้</p> <p>การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดใน</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>พิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕]</p> <p>มาตรา ๑๑๒ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น ในสัญญาประกันนอกจากข้อความอย่างอื่นอันพึงมี ต้องมีข้อความดังนี้ด้วย</p> <p>(๑) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว</p> <p>(๒) เมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้</p> <p>มาตรา ๑๑๓ เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะมิประกันหรือมีประกันและหลักประกันหรือไม่ การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ ระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนหรือจนถึงศาลประทับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือนนับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือนจะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้แต่มิให้เกินหกเดือน</p>	<p>กฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี"</p> <p>มาตรา ๓๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้"</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปให้ส่งผู้ต้องหามาศาลและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า มาใช้บังคับ</p> <p>(มาตรา ๑๑๓ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒)</p>	<p>มาตรา ๓๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๑๑๓/๑ ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนโดยมีการวางเงินสด หรือหลักทรัพย์อื่นเป็นประกันไม่ว่าต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ และยังไม่ได้รับคืน หากผู้ต้องหาหรือจำเลยประสงค์จะขอปล่อยชั่วคราวต่อไป ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับอาศัยยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการหรือศาล แล้วแต่กรณี โดยขอให้ถือเอาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นหลักประกันต่อไปก็ได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือศาลเห็นสมควรแล้วอาจมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยถือว่าเงินสดหรือหลักทรัพย์ดังกล่าวนั้นเป็นหลักประกันในชั้นพนักงานอัยการหรือศาลแล้วแต่กรณีก็ได้ ให้พนักงานอัยการหรือศาลนั้นแจ้งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ให้ส่งหลักประกันเช่นว่านั้นต่อพนักงานอัยการหรือศาลภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการหรือศาลเห็นสมควร"</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๑๕ โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจากกลฉ้อฉลหรือผิดหลง ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันมาพร้อมกัน ในกรณีแรกให้เปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น ในกรณีหลังให้เรียกหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิม</p> <p>ในกรณีที่ศาลปล่อยชั่วคราว และคดีขึ้นไปสู่ศาลสูง ๆ มีอำนาจแก้คำสั่งศาลล่างให้จำเลยทำหรือหาประกันเป็นจำนวนเงินสูงขึ้น หรือถ้าเห็นว่าหลักประกันไม่เพียงพอจะสั่งให้หาหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิมก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ถ้ามีสามารถจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานเช่นนั้นได้ทันที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้เอง แล้วส่งไปยังพนักงานฝ่าย</p>	<p>มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๑๕ โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจากกลฉ้อฉลหรือผิดหลง ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม ให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งเปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น หรือเรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น</p> <p>ภายหลังที่มีคำสั่งปล่อยชั่วคราวแล้ว หากพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจสั่งลดหลักประกันได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>ในกรณีที่ศาลปล่อยชั่วคราวและคดีขึ้นไปสู่ศาลสูง ศาลสูงมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินตามสัญญาประกันหรือเงื่อนไขที่ศาลล่างกำหนดไว้ได้ตามที่เห็นสมควร"</p> <p>มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่พบการกระทำดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำดังกล่าว อาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลย</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>ปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้พนักงานนั้นรับจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น</p> <p>มาตรา ๑๑๙ ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควรโดยมิต้องฟ้อง เมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด</p> <p>*[มาตรา ๑๑๙ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒]</p>	<p>ได้ ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานได้ทันเวลาที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เองแล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานนั้นรับจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น"</p> <p>มาตรา ๓๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๑๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒</p> <p>"เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้ศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีตัดสินคดีนั้น มีอำนาจออกหมายบังคับคดีเอาทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้ตามสัญญาประกันดังกล่าว"</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด</p> <p>มาตรา ๑๓๑ ตรี* ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน การชี้ตัวผู้ต้องหาดังกล่าว ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยและให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม"</p> <p>*[มาตรา ๑๓๓ ตรี แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒]</p>	<p>มาตรา ๓๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา"</p> <p>มาตรา ๓๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๓ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๑๓๓ ตรี ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวบุคคลใด ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวบุคคลในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็นตัวเด็ก การชี้ตัวบุคคลดังกล่าว ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลซึ่งเด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยและให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม"</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้</p>	<p>มาตรา ๓๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ</p> <p>การแจ้งข้อหาตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหานั้น</p> <p>ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม</p> <p>พนักงานสอบสวนจะต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้</p> <p>เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่ได้มีการออกหมายจับแต่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามิเหตุที่จะออกหมายจับผู้นั้นได้ตามมาตรา ๗๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอออกหมายจับโดยทันที แต่ถ้าขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ กรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาออกหมายจับโดยอนุโลม หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหานั้นได้ โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มีหมายจับ และมีอำนาจปล่อย</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๔ ทวิ* ในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีหนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาหนายความให้</p> <p>มาตรา ๑๓๔ ทวิ* ในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีหนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาหนายความให้</p> <p>การจัดหาหนายความตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้หนายความที่รัฐจัดหาให้ได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>*[มาตรา ๑๓๔ ทวิ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒]</p>	<p>ชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้”</p> <p>มาตรา ๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๔ ทวิ และมาตรา ๑๓๔ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๓๔/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีหนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาหนายความให้</p> <p>ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีหนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการหนายความ ให้รัฐจัดหาหนายความให้</p> <p>การจัดหาหนายความตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้หนายความที่รัฐจัดหาให้ได้รับเงินรางวัล และค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>เมื่อได้จัดหาหนายความให้แก่ผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสามแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากหนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบหรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอ</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๔ ตรี* ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี</p> <p>*[มาตรา ๑๓๔ ตรี แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๒]</p>	<p>ทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย</p> <p>มาตรา ๑๓๔/๒ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ และมาตรา ๑๓๓ ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี"</p> <p>มาตรา ๓๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๔/๓ และมาตรา ๑๓๔/๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>"มาตรา ๑๓๔/๓ ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้</p> <p>มาตรา ๑๓๔/๔ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า</p> <p>(๑) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้</p> <p>(๒) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้</p> <p>เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้</p> <p>ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่กำหนด</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการ ล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่อง ที่ต้องหานั้น</p> <p>มาตรา ๑๓๖ พนักงานสอบสวนจะจับและควบคุม หรือจัดการให้จับหรือ ควบคุมผู้ต้องหาหรือบุคคลใดซึ่งในระหว่างสอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือจะ ปลดปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วย หรือปล่อยไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้</p>	<p>ไว้ในมาตรา ๘๔ วรรคสอง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของ ผู้นั้นไม่ได้”</p> <p>มาตรา ๔๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๓๕ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงาน สอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจงใจให้เขาให้การ อย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหานั้น”</p> <p>มาตรา ๔๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๓๙ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวนตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวน และให้เอาบันทึก เอกสารอื่นซึ่งได้มาอีกทั้งบันทึกและเอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้นส่งมารวมเข้าสำนวนไว้</p> <p>เอกสารที่ยื่นเป็นพยานให้รวมเข้าสำนวน ถ้าเป็นสิ่งของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมเข้าสำนวนไว้</p> <p>มาตรา ๑๔๖ ให้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้จัดการปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา ๔๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“เพื่อประโยชน์ในการติดตามพยานให้ไปตามกำหนดนัดของศาล ก่อนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดพร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นเก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน”</p> <p>มาตรา ๔๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๔๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ภายใน</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๗๓* ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถาม จำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้</p> <p>ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกหรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาลก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายก็ให้ศาลตั้งทนายความให้</p> <p>ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก้ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด</p> <p>*[มาตรา ๑๗๓ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙]</p>	<p>กำหนดอายุความฟ้องร้อง”</p> <p>มาตรา ๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๗๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้</p> <p>ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้</p> <p>ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก้ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดี และสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”</p> <p>มาตรา ๔๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗๓/๑ และมาตรา ๑๗๓/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>“มาตรา ๑๗๓/๑ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	<p>ร้องขอหรือศาลเห็นสมควรศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน</p> <p>ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาลและถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น</p> <p>การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่</p> <p>ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด</p> <p>มาตรา ๑๗๓/๒ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั่นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยาน หลังจาก</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๗๙ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณาดำเนินไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อนก็ได้</p> <p>ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอื่นอันควรต้องเลื่อนการพิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร</p>	<p>นั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง เสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้</p> <p>มาตรา ๔๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๗๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อน</p> <p>ถ้าพยานที่ไม่มาศาลเป็นพยานสำคัญ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ก็ให้ศาลเลื่อนการพิจารณาคดีไปได้เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี”</p> <p>มาตรา ๔๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่กำหนดเกี่ยวกับการให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาล</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	<p>ตั้งตามมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นำระเบียบซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๓๘ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

แนวคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง กระบวนการยุติธรรมทางอาญา*

๑. แนวคิด

๑.๑) เห็นการป้องกันมากกว่าการปราบปราม หลักการควบคุมอาชญากรรมมุ่งเน้นที่การป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดโดยใช้การสืบหาข่าวและตัดโอกาสของการประกอบอาชญากรรมมากกว่าการติดตามเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดหลังจากที่มีความผิดเกิดแล้ว

๑.๒) ให้ความสำคัญกับหลักประกันสิทธิมนุษยชน ในกระบวนการได้มาซึ่งพยานหลักฐานและการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดมาตรการที่สำคัญในการดำเนินคดีอาญาซึ่งมุ่งประสงค์จะทำให้กระบวนการยุติธรรมสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างรวดเร็ว มีความโปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งกระบวนการนี้ต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาและการปฏิบัติที่ถูกต้องตามมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องปฏิบัติกับผู้ต้องขัง

๑.๓) ลดการนำคดีขึ้นสู่กระบวนการพิจารณา โดยให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ย หรือใช้การคุมประพฤติแทนการนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล หรือการกักขังก่อนถึงศาลมากขึ้น เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาได้ดำเนินการเฉพาะคดีที่ร้ายแรง และโทษจำคุกมีไว้สำหรับบุคคลที่เป็นอันตรายต่อสังคม วิธีการเหล่านี้ได้ดำเนินการไปแล้วบางกรณี เช่น การบำบัดผู้ติดยาเสพติดแทนการดำเนินคดีอาญา การพักการลงโทษ เป็นต้น แต่บางกรณีอยู่ในขั้นตอนการศึกษาว่าเหมาะสมเพียงใด เช่น การประนอมหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีอาญา การเพิ่มประเภทคดีที่เปรียบเทียบปรับได้ หรือการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับผู้พ้นโทษแล้วแต่ยังมีอันตรายต่อสังคมอยู่เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น

๑.๔) เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของเจ้าพนักงาน ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงอันจะนำไปสู่การชี้ขาดของศาล

๒. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

๒.๑) หลักประกันสิทธิของบุคคล

๒.๑.๑) การจับ ควบคุม ขัง ต้องกระทำโดยมีเหตุสมควร

หลักประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคลในคดีอาญาซึ่งเกี่ยวกับเสรีภาพในการเคลื่อนไหวร่างกายของบุคคล มิให้ถูกจับหรือควบคุม หรือขังโดยพลการ ดังนั้น หากเจ้าพนักงานหรือศาลจะจับบุคคลใดต้องมีเหตุอันสมควรสำหรับเหตุอันสมควรนี้ โดยหลักทั่วไป

* ที่มา : ณรงค์ ใจหาญ "การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : คุณภาพระหว่างสิทธิมนุษยชนกับประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม (ตอนที่ ๑)" วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ ๓๓, ฉบับที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖, หน้า ๑๙ - ๕๓

ต้องได้รับการตรวจสอบจากศาล แต่ในกรณีพิเศษ ดำเนินการจับได้โดยไม่มีหมายจับ เนื่องจากเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นตามที่กฎหมายกำหนด

- การจับบุคคลใด โดยหลักต้องมีหมายจับจากศาล เพื่อให้ศาลซึ่งเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางตรวจสอบเหตุสมควรในการไต่ตัวผู้ถูกจับและไม่เป็นการจำกัดเสรีภาพของประชาชนจนเกินขอบเขต การตรวจสอบเหตุดังกล่าวจึงเป็นมาตรการที่ป้องกันการจับโดยอำเภอใจ หรือปราศจากเหตุอันควร ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการจับเพื่อนำไปสู่การแสวงหาหลักฐานในคดีนั้น มิใช่เหตุอันควรที่จะจับ แต่จะต้องการหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่มีเหตุจำเป็นที่จะจับจึงจะขอหมายจับได้ เหตุอันควรจับโดยทั่วไป คือ ประการแรก ต้องไต่ตัวผู้นั้นไว้เพื่อดำเนินคดี ดังนั้น การที่ผู้นั้นหลบหนีหรือจะหลบหนี หรือไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งจึงเป็นเหตุที่จะขอหมายศาลได้ ประการที่สอง เหตุที่ผู้นั้นจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ก็เป็นอีกเหตุหนึ่งที่จะต้องนำตัวผู้นั้นไว้ ประการที่สาม เหตุที่ผู้นั้นกระทำความผิดร้ายแรง ซึ่งเหตุที่สามนี้ โดยสภาพผู้กระทำความผิดมักจะไม่รอที่จะถูกดำเนินคดี จึงมีเหตุจำเป็นที่จะจับตัวไว้

สำหรับในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๗ กำหนดมาตรการเพื่อให้เป็นไปตามหลักประกันการจับโดยมีเหตุอันควรนี้ ในวรรคสอง ที่ว่า “หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(๑) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ร้ายแรงที่มีโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ

(๒) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย”

สำหรับเหตุอันควรออกหมายจับนั้น ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๙ วรรคสอง กำหนดให้ผู้ออกหมายจะต้องสอบให้ปรากฏ “เหตุผลสมควรที่จะออกหมายนั้นเสียก่อน เหตุผลนี้จะได้มาจากคำแจ้งโดยสอบสวนหรือจากพฤติการณ์อย่างอื่นก็ได้” ส่วนหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ต้องมีหลักฐานตามสมควร ซึ่งพิจารณาประกอบกันแล้ว เห็นได้ว่าการที่ศาลจะออกหมายจับบุคคลใดจะต้องพิเคราะห์จากหลักฐานที่ผู้ร้องขอยื่นมาและหลักฐานดังกล่าวต้องมีเหตุที่จะออกหมายจับได้

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่า หลักฐานอันจะนำไปสู่การออกหมายนั้น จะมีลักษณะอย่างไร ต้องเป็นหลักฐานตามหลักเกณฑ์ในเรื่องพยานหลักฐานตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้หรือไม่ และศาลจะชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานโดยอาศัยเกณฑ์อย่างไร ในข้อนี้เห็นว่าควรแยกพิจารณาเป็นสองประเด็น ประเด็นแรก ผู้ออกหมายจะต้องพิเคราะห์ว่ามีหลักฐานอันนำไปสู่การออกหมายจับหรือหมายขัง แต่ไม่ใช่เหตุว่าผู้นั้นมีความน่าเชื่อว่าได้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะหลักฐาน

ที่จะนำไปสู่การออกหมายนั้นเป็นหลักฐานเพื่อการจับ ดังนั้น ในกรณีการจับตามมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง (๑) ว่ามีหลักฐานว่าผู้นั้นน่าจะกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ส่วนใน (๒) มีหลักฐานว่าผู้นั้นน่าจะกระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้นั้นจะหลบหนี หรือ ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะก่อเหตุร้าย ซึ่งจากถ้อยคำในคำพิพากษาแสดงให้เห็นว่าการ พิจารณาออกหมายจับต้องพิจารณาจากหลักฐานเพื่อนำไปสู่การออกหมายตามเหตุที่ รัฐธรรมนูญกำหนด ประเด็นที่สอง หลักฐานที่นำมาพิเคราะห์นั้นจะต้องมีความชัดเจนทำให้ผู้ ออกหมายเชื่อได้เพียงใด ข้อนี้ เห็นได้ว่ามีขนาดของความน่าเชื่อเพียงชั้น "น่าจะ" ไม่ใช่ "แน่ใจ" ดังนั้นจึงไม่ต้องมีหลักฐานจนถึงขนาดปราศจากข้อสงสัยหรือถึงขั้นมีมูลเป็นความผิด เหมือนเช่นในกรณีการลงโทษหรือการไต่สวนมูลฟ้อง ทั้งนี้เพราะเหตุแห่งการจับเป็นเพียงมี หลักฐานที่น่าจะเชื่อว่าการกระทำความผิดเกิดแล้วหรือมีเหตุที่น่าจะเชื่อว่าจะไปยุ่งกับ พยานหลักฐานหรือจะหลบหนี กฎหมายจึงให้เจ้าพนักงานเข้าไปจับไว้เพื่อป้องกันอาชญากรรม การไปทำลายหลักฐาน หรือการที่จะไม่ได้ตัวผู้นั้นเพราะหลบหนี และเมื่อจับมาแล้วหากเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องเอาตัวไว้ ก็อาจปล่อยไปได้ ส่วนการพิจารณาว่าคดีมีมูลนั้นควรต้องมีหลักฐาน มากกว่ากรณีจับเพราะการประทับฟ้องมีผลทำให้จำเลยต้องต่อสู้คดี จึงควรมีหลักฐานที่มากกว่า ขั้นตอนการจับ ส่วนการลงโทษนั้นกฎหมายกำหนดให้ศาลต้องแน่ใจจึงจะลงโทษได้เพราะเป็น การชี้ขาดว่าจำเลยผิดหรือไม่ หากเห็นว่าผิดจำเลยต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข้อพิจารณาต่อไป คือ เหตุยกเว้นที่จะจับได้โดยไม่มีหมายจับตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๗ กำหนดให้มีเหตุ "ความผิดซึ่งหน้า หรือมี เหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ" ถ้าพิเคราะห์จาก ข้อยกเว้นในมาตรา ๒๓๗ นี้ แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่รับรองเหตุการณ์จับโดยไม่มี ต้องมีหมายศาล จะต้องเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อระงับเหตุเช่นเดียวกับลักษณะความผิดซึ่งหน้า ทั้งนี้ เพราะมีหลักฐานชัดเจนและมีความจำเป็นต้องระงับเหตุภาวะในขณะนั้น หากเน้นเข้าไปคนร้าย ก็อาจหนีไปหรือมีฉะนั้นความร้ายแรงของการกระทำความผิดอาจมากขึ้นหากไม่จับผู้นั้น ส่วน ข้อความที่ว่า "มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้ตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นหลักการที่กำหนดไว้ เพื่อให้รัฐได้ออกกฎหมายยกเว้นการจับโดยไม่มีหมายจับ และเหตุจำเป็นดังกล่าวหากรัฐสภา พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเหตุที่สามารถจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความเห็นร่วม ของประชาชนที่อนุญาตให้จับได้โดยไม่มีหมายจับ ถือเป็นเหตุจำเป็นได้

อย่างไรก็ดี ปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นก็คือ เหตุตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ (๒) - (๔) และมาตรา ๗๘ วรรคท้ายซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่จะ ให้จับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับจะมีผลบังคับเพียงใด ซึ่งในประเด็นนี้การจับโดยเจ้าพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่โดยอาศัยเหตุออกหมายจับนั้น เห็นโดยทั่วไปว่าไม่ใช่ข้อยกเว้นอีก ต่อไป การจับดังกล่าวจึงต้องขอหมายจับจากศาล ส่วนการจับตามมาตรา ๗๘ (๒) - (๔) มี ปัญหาว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเป็นข้อยกเว้นในกฎหมายจึงมีผลบังคับ จนกว่าจะมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า

กฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่น่าจะเป็นกรณีข้อยกเว้นตามกฎหมายเพราะเหตุยกเว้นกำหนดขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดเดิมที่ไม่ได้คำนึงถึงความเคร่งครัดในการจับตาดังเช่นในกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด จึงไม่อาจใช้ได้ทั้งหมด ดังเช่น การจับเพราะเหตุมีคนขอให้จับโดยอ้างว่าได้ร้องทุกข์ตามระเบียบแล้ว ตามมาตรา ๗๘ (๔) ซึ่งไม่ใช่เหตุจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินอย่างไร เพียงแต่มีผู้มาขอให้จับเท่านั้น ส่วนในกรณีตามมาตรา ๗๘ (๒) มีลักษณะที่กำลังพยายามกระทำความผิดซึ่งหากพิเคราะห์เหตุผลจำเป็นในกรณีที่หากไปขอลายจับจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม เพราะผู้จับควรยับยั้งการกระทำความผิดนั้น จึงน่าจะสอดคล้องกับเหตุจำเป็นตามรัฐธรรมนูญ ส่วนกรณีการจับเพราะผู้กระทำความผิดกำลังจะหลบหนีตามมาตรา ๗๘ (๓) ถือได้ว่าเป็นเหตุจำเป็นที่จับได้โดยไม่มีหมายจับเพราะหากไปขอลายจับจากศาล ผู้นั้นคงหลบหนีไปแล้ว

- การควบคุมหรือขัง ต้องกระทำโดยมีเหตุอันควรและเท่าที่จำเป็น ซึ่งเหตุแห่งการขังนั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๗ เป็นเหตุเดียวกับการจับ โดยกำหนดไว้ในเหตุออกหมายจับและขัง ส่วนกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓๗ วรรคแรก เป็นกรณีที่จำกัดเวลาในการควบคุมในระหว่างการสอบสวนของตำรวจ ให้ต้องนำตัวมาศาลเพื่อการตรวจสอบเหตุจำเป็นในการที่จะคุมขังต่อไป โดยการขอฝากขังต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่วันที่ถูกจับมาถึงสถานีตำรวจ การกำหนดระยะเวลาไว้นี้หากพิจารณาหลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วรรคแรกและวรรคสาม ถือได้ว่าเป็นหลักการอย่างเดียวกัน เพียงแต่ในวรรคสามของมาตรา ๘๗ ที่กำหนดข้อยกเว้นของการที่ไม่ต้องมาศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง โดยให้ขยายออกไปได้ไม่เกิน ๓ วัน จึงเป็นข้อยกเว้นที่มีเวลาเกินกว่าที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดเหตุยกเว้นที่จะไม่ต้องนำตัวผู้ถูกจับมาศาลภายในเวลา ๔๘ ชั่วโมง โดยให้เป็นกรณีที่มี “เหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด” ซึ่งในกรณีนี้ สำหรับมาตรา ๘๗ วรรคสามมิได้กำหนดไว้ เพียงแต่กำหนดให้ขยายได้ไม่เกินสามวัน ดังนั้นเหตุที่ขยายเวลาเกิน ๔๘ ชั่วโมง แต่ไม่เกินสามวัน จึงไม่ใช่เหตุตามข้อยกเว้นของมาตรา ๒๓๗ นี้ แต่หากมีการปรับปรุงมาตรา ๘๗ สามารถกำหนดเหตุจำเป็นไว้ได้ ส่วนเหตุสุดวิสัยอันจะเป็นเหตุที่ไม่อาจนำตัวมาเพื่อขอฝากขังภายใน ๔๘ ชั่วโมง เช่น การที่น้ำท่วม การคมนาคมไม่อาจติดต่อได้ไม่ไว้ในทางใด เป็นต้น

ในกฎหมายพิเศษบางฉบับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะควบคุมผู้ต้องหาดียาเสพติดเกินกำหนด ๔๘ ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบและสอบสวนและไม่ให้ถือว่าเป็นเวลาควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือในกรณีที่เป็นการควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน ซึ่งให้อำนาจในการควบคุมไว้เป็นเวลา ๘๐ วัน โดยมีให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือในกรณีของการส่งผู้ต้องหาที่กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งไม่ได้ถูกจำคุกในคดีอื่น กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้

ส่งตัวไปตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด แต่กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่าหากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดจากตัวผู้ต้องหาตนเอง หรือจากเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาไปศาลได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ และในกรณีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี จะต้องนำตัวเด็กมาส่งศาลภายใน ๒๔ ชั่วโมง ข้อยกเว้นในสามกรณีข้างต้นมีเหตุผลต่างกัน กล่าวคือในกรณีแรกมีเนื้อหาเป็นข้อยกเว้นของหลักการควบคุมเท่าที่จำเป็นและไม่เกินกำหนด ๔๘ ชั่วโมง ส่วนในสองกรณีหลังนี้ เป็นกรณีที่ทำให้ควบคุมได้เพื่อประโยชน์ของเยาวชนที่จะไม่ต้องอยู่ในควบคุมของพนักงานสอบสวนนานเกินไปและไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการคุมขังโดยทั่วไปตามหลักในคดีอาญา ซึ่งในสองกรณีหลังนี้ไม่น่าจะขัดกับหลักประกันสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ ส่วนการที่นำไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดจะขัดต่อหลักการปฏิบัติต่อเด็กหรือการบังคับรักษาหรือไม่ เพราะหลักการดังกล่าวมีแนวความคิดในเรื่องของการหลีกเลี่ยงการนำผู้ติดยาและเด็กไม่ให้นำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

- การใช้กำลังเพื่อจับผู้ต้องหาที่ขัดขืน

หลักการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการเข้าจับผู้ต้องหาถูกจับนั้น โดยทั่วไปการจับไม่ต้องใช้กำลังเพื่อจับ เพียงแต่ผู้จับแจ้งว่าเขาถูกจับและแจ้งให้ไปที่สถานีตำรวจก็เพียงพอเป็นการจับแล้ว ไม่ต้องใช้กำลังทางกายภาพเพื่อจับตัวไป แต่ในกรณีที่ผู้ถูกจับขัดขืนหรือหลบหนี จึงใช้กำลังเท่าที่จำเป็นเพื่อการจับตัว อย่างไรก็ตาม หากผู้ถูกจับต่อสู้หรือขัดขืน เจ้าพนักงานผู้จับย่อมมีสิทธิใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘ เพื่อกระทำการโต้ตอบแก่ผู้ขัดขืนได้ ดังนั้นการที่เจ้าพนักงานใช้กำลังเพื่อจับจึงมีอำนาจทั้งที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ วรรคสอง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘ วางกฎเกณฑ์ไว้ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้หนี หรือการจำเป็นเพื่อป้องกันสิทธิในชีวิตของผู้จับเมื่อถูกประทุษร้ายจากผู้ถูกจับ

มาตรการทางกฎหมายของไทยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการใช้กำลังเพื่อจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้อำนาจเฉพาะการหยุดยั้งการขัดขืนหรือการหลบหนีของผู้ถูกจับเท่านั้น ส่วนการป้องกันสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘ เป็นการพิจารณาและให้อำนาจเจ้าพนักงานในการใช้กำลังเพื่อป้องกันภัยให้แก่ตนเองเมื่อได้รับการต่อสู้จากผู้ถูกจับ ซึ่งในกรณีดังกล่าวหากการฝ่าฝืนมีลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของผู้จับ เจ้าพนักงานสามารถใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิของตนได้ตามหลักสัดส่วนและวิธีทางน้อยที่สุดซึ่งถือเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแนวทางปฏิบัติของศาลไทยก็พิจารณาถึงหลักสัดส่วนของภัยที่จะเกิดแก่ผู้ป้องกันเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุหรือไม่ ดังนั้นหากถือตามหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติของกฎหมายพอให้หลักว่า กฎหมายไทยให้อำนาจผู้จับที่จะใช้กำลังแก่ผู้ถูกจับเท่าที่จำเป็นเพื่อจับผู้นั้นให้ได้หรือป้องกันมิให้หนี และหากมีกรณีที่ผู้ถูกจับต่อสู้และประทุษร้ายแก่เจ้าพนักงาน เจ้าพนักงาน

จะใช้กำลังถึงขั้นทำให้ตายได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกจับกำลังจะประทุษร้ายแก่ผู้จับถึงขั้นทำให้ตาย ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวอาจไม่ต้องถึงขั้นที่แสดงว่ากำลังลงมือฆ่าเจ้าพนักงานผู้จับ เพราะในหลักป้องกันนั้นถือว่ามียันตรายที่ใกล้จะถึงก็เพียงพอแล้ว เช่น ผู้จับมีพฤติการณ์ของการแย่งปืนหรือกำลังจะใช้อาวุธประทุษร้ายแก่ผู้จับ เป็นต้น แต่หากเป็นเพียงการขัดขืนโดยใช้หมัดต่อยผู้จับก็ไม่น่าจะเป็นอันตรายที่ทำให้มีอำนาจใช้กำลังเพื่อป้องกันและจับจนถึงตายได้

อย่างไรก็ดี การใช้กำลังตอบโต้เพื่อจับผู้ประทุษร้ายมีลักษณะที่ฉุกเฉิน และต้องอาศัยพฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่อง ๆ ไป จึงเกิดปัญหาแก่ผู้ปฏิบัติงานว่า ควรจะใช้กำลังเพื่อจับถึงขั้นทำให้ตายได้เมื่อใด และหากดุลพินิจของผู้จับไม่ตรงกับผู้พิพากษาที่ชี้ขาดเรื่องนั้นเจ้าพนักงานดังกล่าวก็ต้องรับผิดชอบทางอาญารวมถึงคน เพราะเป็นการใช้กำลังเพื่อจับเกินสมควรแก่เหตุหรือเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ แนวทางในมาตรฐานสากล และกฎหมายต่างประเทศได้ให้เกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้เกี่ยวกับมาตรฐานในเรื่องการใช้กำลังถึงตายเพื่อจับ และแนวทางการใช้ปืนเพื่อจับผู้กระทำความผิดที่ขัดขืนการจับ ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่ให้ทั้งหลักประกันแก่ผู้ถูกจับที่ชัดเจนว่าจะไม่ถูกใช้กำลังเพื่อจับเกินขอบเขตของความจำเป็นและในขณะเดียวกันก็เป็นหลักประกันแก่เจ้าพนักงานผู้จับว่าหากมีความจำเป็นในการใช้กำลังหรือใช้ปืนเพื่อป้องกันตัวขณะจับกุมนั้น ควรจะต้องมีพฤติการณ์ที่ปรากฏภายนอกอย่างไรจึงจะเริ่มใช้อาวุธปืนแก่ผู้ถูกจับได้ ซึ่งในกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นแนวทางที่นำมาพิจารณาเพื่อวางกรอบการใช้อาวุธเพื่อจับแก่ผู้ถูกจับซึ่งต่อสู้หรือขัดขวางการจับกุมสำหรับประเทศไทย เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการที่เจ้าพนักงานจะใช้ในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรือผู้ค้ายาเสพติดซึ่งมักจะใช้กำลังต่อสู้ขัดขืนเจ้าพนักงานเมื่อจะถูกจับกุม

๒.๑.๒) การค้นต้องมีเหตุอันสมควร ถ้าเป็นการค้นในที่รโหฐาน ต้องมีหมายค้นจากศาล

การค้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของหรือพยานหลักฐานในคดีอาญานั้นกระทำได้ในสองลักษณะ คือ การค้นตัวบุคคลหลังจับหรือการค้นในที่สาธารณะ ส่วนการค้นที่กฎหมายให้ความสำคัญและต้องมีหมายค้นจากศาล คือ การค้นในที่รโหฐานซึ่งเป็นการรบกวนเสรีภาพในการครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข หลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ วรรคสอง มาตรา ๙๓ และมาตรา ๖๙ และ ๙๒ ได้กำหนดเหตุอันสมควรในการค้นบุคคล การค้นในที่สาธารณะและการค้นในที่รโหฐานไว้ตามลำดับ ซึ่งโดยหลักเกณฑ์ร่วมแล้ว การค้นจะต้องกระทำโดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และมีเหตุจำเป็นในการค้นเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน หรือสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือเป็นสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือค้นเพื่อหาคนเพื่อจับหรือเพื่อช่วยเหลือให้พ้นจากการถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขัง ส่วนในกรณีของการค้นในที่รโหฐานนั้น เหตุจำเป็นใน

การจะเข้าไปค้นตามมาตรา ๖๕ นั้น ต้องได้รับการตรวจสอบจากศาลก่อน โดยให้ศาลตรวจสอบเหตุอันควรออกหมายค้น หากเห็นชอบจึงออกหมายค้นให้

- การค้นตัวบุคคลและการค้นเคหสถาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๑ วรรคสาม บัญญัติรับรองเสรีภาพในร่างกายโดยกำหนดว่าจะค้นตัวบุคคลมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนการค้นในเคหสถานซึ่งเป็นการละเมิดต่อเสรีภาพในเคหสถาน มาตรา ๓๕ วรรคสอง ให้หลักประกันไว้ว่า “บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” และมาตรา ๒๓๘ กำหนดมาตรการในการตรวจสอบเหตุอันควรค้นในที่รโหฐานว่าต้องมีหมายค้นจากศาล ยกเว้น มีเหตุค้นได้โดยไม่มีหมายค้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เหตุแห่งการค้นโดยไม่มีหมายค้นจากศาลนั้น มีทั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ (๑) – (๔) และมาตรา ๘๒ วรรคท้าย และในกฎหมายพิเศษอื่น ๆ ทั้งที่ตราขึ้นก่อนหรือหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีผลใช้บังคับ จึงมีความเห็นทางกฎหมายว่า เหตุที่ให้ค้นโดยไม่มีหมายค้นจากศาลนี้ ต้องเป็นเหตุตามกฎหมายที่ใช้อยู่เดิมหรือต้องตรากฎหมายขึ้นมาใหม่ และในเหตุยกเว้นตามกฎหมายในปัจจุบันที่ตราขึ้นก่อนที่จะมีการแก้ไขนั้น จะให้อำนาจเจ้าพนักงานในการค้นโดยไม่มีหมายค้นได้หรือไม่ เพราะหากไม่ได้ให้อำนาจกระทำของเจ้าพนักงานจะเป็นความผิดฐานบุกรุกเคหสถานได้และอาจมีผลให้เป็นการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยมิชอบและต้องห้ามมิให้รับฟังตามหลักในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

แนวทางปฏิบัติและคำวินิจฉัยในเรื่องนี้ เห็นตรงกันว่า อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามมาตรา ๘๒ วรรคท้าย ที่จะค้นโดยไม่มีหมายค้นนั้นไม่มีผลเป็นข้อยกเว้นอีกต่อไป เพราะขัดกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๘ ที่ต้องการให้ศาลเป็นผู้ออกหมายค้นแต่องค์กรเดียวตามหลักสากล ส่วนข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ (๑) – (๔) ยังคงใช้ได้อยู่ ทั้งนี้เพราะเหตุดังกล่าวเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและไม่อาจขอยกหมายได้เพื่อให้ทันกับเวลา ส่วนในกรณีของมาตรา ๘๒ (๕) ซึ่งเป็นการค้นเพื่อจับเจ้าบ้านเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องเข้าไปเพื่อจับโดยมีหมายจับหรือที่จับได้ตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่จำเป็นต้องขอยกหมายจากศาล

อย่างไรก็ดี ความจำเป็นที่ต้องเข้าไปในที่รโหฐานนั้น กฎหมายกำหนดให้ต้องทำในเวลาที่เหมาะสม ดังนั้น การค้นที่รโหฐานจึงไม่อาจกระทำในเวลากลางคืนได้ เพราะถือว่าเป็นการรบกวนการครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข แม้ว่าจะมีความจำเป็นก็ตาม ในกรณีนี้ ตามมาตรา ๘๖ กำหนดข้อยกเว้นสำหรับการค้นในเวลากลางคืนไว้ในเหตุของการค้นที่ต่อเนื่องจากเวลากลางวัน มีเหตุจำเป็นหรือฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือเป็นกรณีจับผู้ร้ายหรือผู้ร้าย

สำคัญซึ่งไม่อาจจับในเวลากลางวันได้ หรือในกรณีที่มีกฎหมายพิเศษกำหนดให้คืนในเวลา กลางคืนได้ อย่างไรก็ตามก็หากพิจารณาตามมาตรา ๕๖ แล้ว เหตุอันควรคืนในเวลากลางคืนนั้น กฎหมายมิได้ให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบถึงเหตุดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติศาลอาจพิจารณาได้เพราะ ในหมายค้นของศาลสามารถระบุวัน เวลาที่จะคืนให้ชัดเจน

ในกรณีการค้นตามกฎหมายพิเศษมีอยู่หลายฉบับที่กฎหมาย กำหนดให้เจ้าพนักงานที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ มีอำนาจค้นได้โดยไม่มีหมายค้น จากศาล ซึ่งในกฎหมายบางฉบับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมีประเด็นซึ่งคณะกรรมการ กฤษฎีกาให้ความเห็นไว้แตกต่างกับแนววินิจฉัยศาลฎีกาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าเป็น ข้อยกเว้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงมีผลบังคับให้คืนได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ส่วนศาลฎีกาเห็นว่าไม่ใช่ข้อยกเว้นแต่เหตุที่ค้นเนื่องจากเป็นกรณีที่ยาเสพติดอาจถูกยกย้าย หรือทำลายได้ตามมาตรา ๕๒ (๔) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงให้มีอำนาจ ค้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวได้ยุติลงสำหรับคดียาเสพติดเพราะต่อมามีการแก้ไข กฎหมายโดยให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าพนักงานที่เข้าไปค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล ซึ่งถือ ว่าเป็นข้อยกเว้นของหลักในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๘ อย่างไรก็ตาม ถ้าถือ ตามแนวศาลฎีกาดังกล่าว การค้นโดยไม่มีหมายค้นตามกฎหมายพิเศษจะยังคงมีผลบังคับ ใช้ได้ตราบเท่าที่ยังอยู่ภายใต้ขอบเขตของการค้นโดยไม่มีหมายซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และน่าจะเป็นแนวทางให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ในกฎหมายพิเศษอื่นที่มีอำนาจค้น ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมาย ถือเป็นแนวใน การบังคับใช้กฎหมายในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายหลังจากรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยใช้บังคับเพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานในการเข้าไปในเคหสถานของ ผู้อื่นเพื่อตรวจค้นตามที่กฎหมายพิเศษนั้น

- การค้นยานพาหนะ

การค้นยานพาหนะที่ไม่ใช่รถขนส่งสาธารณะ เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล และไม่ได้อยู่ในที่รโหฐาน แต่จอดหรือวิ่งอยู่ในทางสาธารณะนั้น จะถือเป็นการค้นในที่รโหฐาน หรือเป็นการค้นในที่สาธารณะสถาน ซึ่งเป็นปัญหาที่คลุมเครือมานาน ฝ่ายที่เห็นว่าเป็นที่ รโหฐานก็จะต้องมีหมายค้นหรือมีเหตุให้ค้นโดยไม่มีหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๕๒ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเป็นการค้นตามมาตรา ๕๓ ซึ่งต้องมีเหตุค้นแต่ไม่ ต้องมีหมายค้นจากศาล ในเรื่องนี้ถ้าพิจารณากฎหมายต่างประเทศมีการกำหนดไว้เป็นพิเศษ ถือเป็นอำนาจในการเรียกให้หยุดเพื่อตรวจค้นยานพาหนะ ซึ่งต้องทำโดยมีเหตุอันสมควรเพื่อ ต้องการได้พยานหลักฐานหรือสิ่งของที่รับได้ตามกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายไทยนั้นเดิมที่ยังคงมี มาตรา ๕๒ วรรคท้ายที่ให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจตรวจค้น ได้โดยไม่ต้องมีหมาย การตั้งด่านตรวจค้นรถยนต์ในถนนสาธารณะจะกระทำโดยพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งยังคงไม่ขัดต่อกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการค้นในที่รโหฐานหรือที่ สาธารณะ แต่หลังจากที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว และเห็นว่าอำนาจของพนักงานฝ่าย

ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไม่มีอำนาจออกหมายค้นแล้ว จึงเป็นปัญหาว่าหากถือเป็นการค้นในที่สาธารณะก็ต้องขออนุญาตค้นมิฉะนั้นก็จะขัดต่อกฎหมาย ไม่ว่าจะพิมพ์งานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่อยู่ด้วยหรือไม่ แต่ถ้าถือเป็นการค้นในที่สาธารณะก็ไม่ถือว่าขัดต่อกฎหมาย เพราะไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล

การค้นยานพาหนะในถนนหลวงนี้เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการเคลื่อนไหวร่างกายมากกว่าเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์โดยปกติสุข ดังนั้น การค้นจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะขออนุญาตค้นของศาลตามหลักในมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือมาตรา ๘๒ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้ว่าตามนิยามศัพท์ในมาตรา ๒ จะทำให้เห็นว่าน่าจะเป็นที่รื้อฐานเพราะรถยนต์ส่วนบุคคลไม่ใช่ที่สาธารณะก็ตาม อย่างไรก็ตาม การที่เรียกให้รถหยุดเพื่อตรวจค้นมีความจำเป็นต้องมีเหตุอันควรสงสัยซึ่งหากพิจารณาในด้านความคล่องตัวของ การปฏิบัติงานและเสรีภาพของประชาชนที่จะไม่ถูกรบกวนเพราะเหตุที่เจ้าพนักงานตรวจค้นเพื่อป้องกันอาชญากรรม เหตุที่จะค้นน่าจะไม่ต้องมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรเพื่อจะมีให้มีการตั้งด่านตรวจค้นโดยไม่จำเป็น จึงควรบัญญัติในเรื่องการค้นยานพาหนะไว้เป็นพิเศษในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำหรับการตรวจค้นยานพาหนะในกฎหมายพิเศษมีกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับซึ่งไม่ต้องมีหมายค้น และมีเหตุที่จะค้นเพราะต้องการได้ทรัพย์สินที่อาจริบได้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเป็นต้น

- การค้นในกรณีพิเศษ

การค้นเอกสารหรือจดหมายหรือการดักฟังทางโทรศัพท์ และการตรวจสอบเพื่อค้นหาข้อมูลในระบบเครือข่ายสารสนเทศนั้นก็เป็นที่มีความจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เพิ่มจากที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ ซึ่งในปัจจุบันกำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๕ ซึ่งเป็นการค้นเอกสารหรือจดหมาย โทรเลขซึ่งผู้ต้องหาติดต่อกับบุคคลภายนอกหรือในทางกลับกัน (ยกเว้นการติดต่อกันระหว่างผู้ต้องหา กับทนายความ) และการเข้าไปในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือการตรวจหาข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตหรือในข้อมูลของคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่ายอื่น ๆ ยังไม่ได้มีกำหนดไว้ว่าควรดำเนินการอย่างไร นอกจากมีกฎหมายพิเศษบางฉบับกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ในกฎหมายต่างประเทศกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การดักฟังได้ภายใต้การขออนุญาตจากศาลและมีกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่โดยต้องรายงานศาลเป็นระยะ และต้องเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย ส่วนของไทยยังไม่มีการตรวจสอบที่ชัดเจนแต่ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขได้ในคำสั่งอนุญาต สำหรับการตรวจค้นข้อมูลในเครือข่ายสารสนเทศสามารถกระทำได้และมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์ร่วมในการตรวจค้นด้วย สำหรับในการค้นข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้

อำนาจในการตรวจค้นและเจ้าพนักงานสามารถสั่งให้เจ้าของรหัสบอกรหัสเพื่อการเข้าสู่ข้อมูลดังกล่าวได้นั้น ปัจจุบันกฎหมายไทยยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ชัดเจน

จากการพิจารณาข้อ ๒.๑.๑) และ ๒.๑.๒) เห็นได้ว่า กฎหมายไทยที่กำลังปรับปรุงในเรื่องการควบคุมการใช้อำนาจเจ้าพนักงานในการจับ ควบคุม ชั่ง การใช้กำลังเพื่อจับถึงขั้นตายหรือการค้ำนั้นเป็นการปรับปรุงเพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานที่เข้มงวดมากกว่าเดิม โดยมีเกณฑ์ในเรื่องเหตุอันควรสงสัยและให้ศาลเป็นองค์กรหลักในการพิจารณาเหตุอันควรเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามความผิดยาเสพติดหรือองค์กรอาชญากรรม กฎหมายพิเศษของไทย โดยเฉพาะกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดข้อยกเว้นของหลักการข้างต้นไว้ ซึ่งหากพิจารณาแล้วมิได้กำหนดให้อำนาจที่เกินไปจากข้อยกเว้นในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามากนัก

สิ้นยุคจັบยัดคุกขังฟรี

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพื่อประชาชนและโดยประชาชน ประเทศไทยนับแต่เปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นระบอบประชาธิปไตย การปกครองและการพัฒนาประเทศก็ได้อาศัยรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บท มีการยกเลิกและตรากฎหมายรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่หลายครั้ง จนถึงปัจจุบันคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชนดังจะเห็นได้จากคำปรารภในรัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาเป็นเวลากว่า ๖๕ ปีแล้ว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้มีการยกเลิกและสภาวะการณของบ้านเมืองรัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์สำคัญที่กระจ่างแจ้ง ชัดเจน สามารถใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศ และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญได้ และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภา จำนวน ๘๘ คน มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทานกระแสพระราชดำรัสเพื่อเป็นสิริมงคลแก่การทำงาน ภายหลังจากนั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยได้คำนึงถึงความเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีทั้งหมด ๑๒ หมวด รวม ๓๓๖ มาตรามีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงสาระสำคัญ อำนาจอหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล มีการตั้งองค์กรอิสระเพิ่มขึ้น เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เฉพาะในหมวดของศาลนั้นได้มีการบัญญัติเพิ่มศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง จึงนับได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นรอยต่อแห่งประวัติศาสตร์ศาลและการเมืองอย่างแท้จริง ตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้มีการบัญญัติสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและ

ที่มา : ยงยุทธ แสงรุ่งเรือง, วารสารกฎหมาย สุขุขทัยธรรมาธิราช, สิงหาคม ๒๕๕๖, หน้า ๔๑

คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ในหมวด ๓ โดยเฉพาะมาตรา ๓๑ วรรคแรก บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

วรรคสาม บัญญัติว่า การจับ คမ်းขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำได้อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๓ วรรคแรก บัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

วรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดได้

เพื่อเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ในหมวด ๘ เรื่องศาล มาตรา ๒๓๗ บัญญัติว่า ในคดีอาญาการจับและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

วรรคสองบัญญัติว่า หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(๑) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ

(๒) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย

นอกจากนี้ในบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๓๕ (๖) บัญญัติว่า ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๖) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ดังนั้น นับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญดังกล่าวจนถึงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลาครบ ๕ ปี ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๓๗ ก็สามารถนำมาใช้บังคับได้ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๕ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลต้องสอบผู้ร้องขอออกหมายจับ หมายค้น หรือหมายขังให้ปรากฏเหตุผลสมควรที่จะต้องออกหมายนั้นเสียก่อน ซึ่งแสดงว่ารัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้การออกหมายจับและหมายขังจะต้องได้รับการพิจารณาลั่นกรองด้วยความรอบคอบ และเป็นการตรวจสอบฝ่ายบริหารก่อนที่จะก้าวล่วงทำการจับและขังบุคคล เพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ทั้งเพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ศาลยุติธรรมซึ่งเป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจในการออกหมายจับและหมายค้น ประธานศาลฎีกาได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ดังกล่าว จึงได้อำศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ และระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายขังในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ระเบียบทั้งสองฉบับดังกล่าวให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป ตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๐.๑ และระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายขังในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๑.๑ ระบุว่า การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎหมายดังกล่าว ก็ควรถือแนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของศาลว่าหมายถึงความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี

ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้เกิดดุลยภาพกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ในระหว่างขังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ แห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติของศาลยุติธรรมได้ยึดหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ และตามระเบียบดังกล่าวเป็นหลักว่า หมายจับหรือหมายขังบุคคล ศาลยุติธรรมจะออกได้ต่อเมื่อ

(๑) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา (ที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี) หรือ

(๒) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย ดังนั้นผู้ร้องขอออกหมายจับ หรือหมายขังบุคคล ผู้ร้องขอจะต้องสืบสวนสอบสวนจนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อว่าผู้ที่จะถูกออกหมายจับหรือขังบุคคลนั้น เช่น ในหมู่บ้านมีเหตุฆ่ากันตาย เจ้าพนักงานตำรวจสืบดูแล้วเห็นว่า มีนาย ก. เพ็งพันธ์ โทษฆ่าคนตายมาอยู่ในหมู่บ้านจึงสงสัยว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดและได้ร้องขอให้ศาลออกหมายจับ นาย ก. ดังนั้น ศาลจะไม่ออกหมายจับให้ สำหรับพยานหลักฐานที่อาจเอามาแสดงต่อศาลเพื่อขอออกหมายจับ มีรายละเอียดตามที่ปรากฏในระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๒ ถึง ๑๔

ส่วนการจับโดยไม่มีคำสั่งของศาล จะจับได้ในกรณีความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไข

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๒๓๗ จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดต่อหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ กล่าวคือ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับไม่ได้ เว้นแต่กรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิดหรือพบหรือมีเหตุการณอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดหรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถ อาจใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุอันสมควรว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้ว และจะหลบหนีและ การไปขอหมายจับจากศาลจะไม่ทันการ

ทั้งนี้ ตาม (๔) ในมาตรา ๗๘ ดังกล่าวที่ระบุว่าเมื่อมีผู้ขอให้จับ หรือแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดและแจ้งด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว ไม่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดได้โดยไม่มีหมายจับ เนื่องจากกรณีตาม (๔) ดังกล่าว เป็นกรณีที่ต้องสอบสวนหาพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วดำเนินการขอหมายจับ

ส่วนการออกหมายจับบุคคลนั้น จะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ ได้บัญญัติเหตุในการออกหมายจับ กับเหตุในการออกหมายจับเหมือนกัน แสดงว่าการจับและการขังมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน คือ การเอาตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาอยู่ในความควบคุมของรัฐ ดังนี้เมื่อเป็นกรณีที่ออกหมายจับได้ ศาลก็พิจารณาออกหมายจับได้ทันที เว้นแต่จะมีผู้กล่าวอ้างหรือปรากฏต่อศาลเองว่าไม่มีเหตุที่จะขังผู้นั้นต่อไป

ขั้นตอนที่จะออกหมายขังมี ๒ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นตอนสอบสวน ในขั้นนี้พนักงานสอบสวนจะกล่าวอ้างว่าได้ควบคุมตัวผู้ถูกจับมาจะครบ ๔๘ ชั่วโมงแล้วจึงนำมาศาลเพื่อขอฝากขังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ หรือตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๘๘

๑.๑ ถ้าเป็นผู้ถูกจับซึ่งศาลไม่เคยออกหมายจับ ศาลต้องสอบถึงเหตุที่จะออกหมายขังก่อนตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายขังในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง หากมีเหตุผลเพียงพอจะออกหมายขังได้

๑.๒ ถ้าเป็นผู้ถูกจับที่ศาลออกหมายจับไว้ก่อนแล้ว ศาลสามารถออกหมายขังได้โดยไม่ต้องสอบถึงเหตุที่จะออกหมายขังอีก เพราะการออกหมายจับก็อาศัยเหตุเช่นเดียวกับที่จะออกหมายขังตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ เช่นเดียวกันและตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๑๑ วรรคสอง

๒. ชั้นพิจารณา

๒.๑ กรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์

๒.๑.๑ ถ้าจำเลยไม่เคยถูกออกหมายจับหรือจำเลยไม่ถูกขังระหว่างสอบสวน หากโจทก์ต้องการให้ศาลออกหมายขังจำเลยระหว่างพิจารณา โจทก์ก็ควรระบุความประสงค์นั้นในคำฟ้องหรือยื่นเป็นคำร้องขอเข้ามา เพราะตามปกติศาลไม่มีหน้าที่ขังประชาชน ศาลสามารถใช้ดุลพินิจมีคำสั่งประทับฟ้องตามมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่การที่ศาลจะออกหมายขังจำเลยนั้นศาลจะต้องคำนึงถึงเหตุผลตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ ที่บัญญัติว่าการออกหมายขังบุคคลได้ต่อเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดซึ่งมีรายละเอียดในมาตรา ๒๓๗ (๑) และ (๒) ดังที่กล่าวมาแล้ว และคำฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่บ่งชี้ว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดซึ่งหลักการประทับฟ้อง หลักการออกหมายขังดังกล่าวนี้จะแตกต่างจากแนวปฏิบัติของศาลยุติธรรมเดิมที่เคยปฏิบัติและยึดถือกันมาโดยเดิมถือว่าจำเลยที่ถูกพนักงานอัยการโจทก์นำตัวมาฟ้องศาลนั้น ได้ผ่านการตรวจสอบมา ๒ ขั้นตอน กล่าวคือ พนักงานสอบสวนได้สอบสวนเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ และเห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด พนักงานอัยการก็ได้ตรวจสอบสำนวนและมีความเห็นอย่างเดียวกัน ดังนี้ ศาลจะใช้ดุลพินิจประทับฟ้องและออกหมายขังจำเลยไว้ในระหว่างพิจารณาได้จนกว่าจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

๒.๑.๒ ถ้าเป็นกรณีที่ศาลได้ออกหมายจับจำเลยไว้หรือจำเลยถูกขังระหว่างสอบสวนอยู่แล้ว ซึ่งถือได้ว่าศาลได้ตรวจสอบเหตุที่ออกหมายจับหรือหมายขังจำเลยมาครั้งหนึ่งแล้ว ดังนี้ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้วก็สามารถออกหมายขังจำเลยระหว่างพิจารณาได้จนกว่าจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องสอบถึงเหตุที่จะต้องออกหมายขังระหว่างพิจารณาอีก

ตัวอย่างเช่น พนักงานอัยการนำตัวนาย ก. มาฟ้องต่อศาลในข้อหาชิงทรัพย์ ถ้านาย ก. เคยถูกหมายจับหรือถูกหมายขังในระหว่างสอบสวนมาก่อน เมื่อศาลประทับฟ้องแล้วก็ออกหมายขังนาย ก. ได้ทันที แต่ถ้านาย ก. ไม่เคยถูกหมายจับหรือหมายขังในระหว่างสอบสวนมาก่อนพนักงานอัยการโจทก์ประสงค์ให้ศาลขังนาย ก. ในระหว่างพิจารณาจะต้องร้องขอให้ศาลออกหมายขังพร้อมแสดงเหตุผลดังกล่าว ศาลถึงจะออกหมายขังได้

๒.๒ กรณีราษฎรเป็นโจทก์

ศาลจะดำเนินการไต่สวนคำฟ้องโจทก์ ว่าคดีมีมูลหรือไม่ หากคดีมีมูลความผิดตามฟ้อง ศาลก็จะประทับฟ้องไว้พิจารณา ซึ่งได้ถือว่าโจทก์ได้แสดงพยานหลักฐานเพียงพอที่ศาลจะเชื่อว่าจำเลยน่าจะได้กระทำความผิดแล้ว ในวันที่ศาลประทับฟ้องถ้ายังไม่ได้นำตัวจำเลยมาศาล ศาลจะออกหมายเรียกจำเลยมาเพื่อให้การก่อน

๒.๒.๑ ถ้าจำเลยไม่มา โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ศาลออกหมายจับได้ทันทีไม่ว่าคดีนั้นจะเป็นความผิดร้ายแรงหรือไม่

๒.๒.๒ ถ้าจำเลยมาศาล แบ่งได้ ๒ กรณี ตามมูลความผิดในฟ้อง กล่าวคือ กรณีเป็นความผิดร้ายแรงมีแนวคดีอยู่ ๒ แนว คือ

๑. เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงมีนัยของความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำความผิดจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่ออันตรายขึ้นอีก ศาลจะออกหมายจับจำเลยได้ทันที แต่หากพฤติการณ์ปรากฏชัดว่าผู้นั้นไม่น่าจะกระทำการดังกล่าวศาลจะไม่ออกหมายจับก็ได้ เช่นบุคคลนั้นมีตำแหน่งเป็นอธิบดีและไม่ปรากฏว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่ออันตรายขึ้นอีก

๒. เนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง ซึ่งตามมาตรา ๒๓๗ (๑) แห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติเป็นกรณีศาลจะออกหมายจับหรือหมายขังได้ และไม่มีการบัญญัติเพิ่มว่าจะต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประกอบอื่นด้วย ดังนี้ ศาลจะออกหมายจับได้ทันที ซึ่งในกรณีนี้บุคคลผู้ถูกศาลออกหมายขังก็ยังสามารถร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ เช่น นาย ก ฟ้องนาย ข ว่ากระทำความผิดฐานฆ่าบิดานาย ก. เมื่อศาลได้สอบสวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูลก็ประทับฟ้องไว้พิจารณา และในวันดังกล่าวมีตัวนาย ข อยู่ในศาล หรือไม่มีตัวนาย ข อยู่ในศาล ศาลได้ไต่สวนมูลฟ้องแล้วไม่มาศาลก็ออกหมายจับนาย ข และนำตัวมาศาลแล้ว ศาลก็จะออกหมายขังนาย ข ได้ทั้งสองกรณี

- กรณีเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง โจทก์ก็ต้องร้องขอและแสดงเหตุให้ศาลเชื่อว่า จำเลยจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือเหตุดังกล่าวปรากฏต่อศาลเอง ศาลก็จะออกหมายจับจำเลยทันที

มีข้อสังเกตในกรณีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาบุคคลว่ากระทำความผิดและบุคคลนั้นได้เข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนยังมีได้ออกหมายจับไว้ก่อนจะถือว่าการเข้ามอบตัวดังกล่าวต่อพนักงานสอบสวนนั้นเป็นการจับของพนักงานสอบสวนหรือไม่ ในกรณีนี้เห็นว่าไม่ใช่เป็นการจับ แต่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่บุคคลนั้นได้ เมื่อไม่ใช่การจับแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะควบคุมบุคคลนั้นหรือดำเนินการปล่อยชั่วคราวบุคคลนั้นไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๔

จากการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๗ และตามระเบียบดังกล่าวมีประโยชน์ต่อประชาชนและทางราชการดังนี้

๑. เป็นวิธีการคัดเลือกการจับบุคคลที่สมควรที่จะถูกจับและขังเท่านั้น โดยมี หลักการว่า ประชาชนจะไม่ถูกจับ ถูกขัง ด้วยเหตุไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งหากประชาชนผู้ถูกคุมขังเห็นว่าถูกคุมขังมิชอบก็ร้องขอต่อศาลให้ปล่อยชั่วคราวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๐ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเอง พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง มีสิทธิร้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นนี้ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัว

ผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมายให้ศาลปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

๒. สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการคุ้มครอง โดยมีหลักว่า ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใดกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น

๓. เป็นการสร้างบรรทัดฐานในกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะเจ้าพนักงานตำรวจที่มีต่อประชาชน กล่าวคือกรณีเจ้าพนักงานตำรวจจะขอลายจับบุคคล เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องแสวงหาหลักฐานในเบื้องต้นตามสมควร จนทำให้ศาลเชื่อว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วย เป็นผลให้ตำรวจจะต้องพัฒนาประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน ทั้งป้องกันคำครหาว่า เจ้าพนักงานตำรวจจับบุคคลโดยไม่มีหลักฐานในเบื้องต้น แต่เป็นการจับมาเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในภายหลัง

๔. ขจัดความเดือดร้อนในเรื่องการขอลปล่อยชั่วคราว เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงปฏิบัติเดิมที่เจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับบุคคลได้โดยอ้างอำนาจประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๗๘ (๔) และกรณีศาลออกหมายขังจำเลยเป็นปกติเมื่อมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว เมื่อมีการปฏิบัติตามแนวรัฐธรรมนูญและระเบียบดังกล่าวแล้ว ผู้ที่ถูกจับและผู้ที่ถูกขังก็จะเป็นบุคคลที่มีเหตุสมควรตามที่กฎหมายระบุไว้ ซึ่งเฉพาะบุคคลเหล่านี้ที่จะต้องเดือดร้อนในการร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ส่วนบุคคลที่แม้จะถูกแจ้งความหรือร้องทุกข์ หรือถูกฟ้องแต่ไม่มีเหตุตาม (๑) (๒) ของมาตรา ๒๓๗ แห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมาร้องขอปล่อยชั่วคราวแต่อย่างใด เพราะจะไม่ถูกขัง

๕. จากผลตามข้อ ๑ จะเป็นผลพวงและแก้ปัญหากรณีจะมีผู้ต้องขังหนาแน่นเกินสถานที่ห้องขังหรือเรือนจำจะรองรับได้ และจากประสบการณ์ของผู้เขียนเชื่อว่าการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรมดังกล่าวที่มีต่อไปในปัจจุบันและต่อเนื่องไปในอนาคต จะเป็นผลให้ผู้ต้องขังในห้องขังของสถานีตำรวจและเรือนจำลดลงได้อย่างน้อยถึงกึ่งหนึ่ง อันจะเป็นการลดงบประมาณในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง ปรับปรุงหรือจัดสร้างห้องขังหรือเรือนจำขึ้นใหม่

๖. จากผลข้อ ๑ ทำให้มีผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขังตามกฎหมาย ซึ่งจะมีจำนวนน้อยลงกว่าแนวปฏิบัติเดิม ก็จะเป็นการลดงบประมาณรายจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เมื่อจำเลยนั้นถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาและปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด และมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งผู้เขียนคาดว่า จำนวนจำเลยที่ไม่ต้องถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาเนื่องจาก
แนวการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรมดังกล่าวมีจำนวนหลายหมื่นคนก็จะเป็นการลด
งบประมาณในส่วนนี้ได้หลายพันล้านบาทต่อปี

๗. การที่ศาลยุติธรรมมีแนวการปฏิบัติจากระเบียบดังกล่าวที่ออกมาโดยยึดถือ
รัฐธรรมนูญเป็นหลักนั้นเป็นการแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า การออกหมายจับ หมายถึง ศาล
ต้องพิจารณากลับกรองด้วยความรอบคอบ เพื่อเป็นหลักประกันคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ
บุคคลทั้งสนับสนุนและพัฒนาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็น
ผลให้มีการจับและขังบุคคลที่ควรถูกขังเท่านั้น บุคคลอื่นแม้จะถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดแต่
ไม่มีเหตุสมควรตามกฎหมายก็จะไม่ถูกจับและถูกขัง จึงสามารถที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอง
ครัวตามปกติ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา และประชาชนสามารถมั่นใจได้ว่า ศาล
ยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง

ภาคผนวก :

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและ
หมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕
- ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๖

ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๑

ข้อความเบื้องต้น

ลักษณะ ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้ว ให้ถือตามความหมายดังกล่าวไว้ เว้นแต่ข้อความในฉบับที่จะขัดกับคำอธิบายนั้น

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจทำการอันเกี่ยวกับคดีอาญา

(๒) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

(๓) “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

(๔) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความ

เสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖

(๕) “**พนักงานอัยการ**” หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้

(๖) “**พนักงานสอบสวน**” หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

(๗) “**คำร้องทุกข์**” หมายความว่าถึงการที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

(๘) “**คำกล่าวโทษ**” หมายความว่าถึงการที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ดี ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

(๙) “**หมายอาญา**” หมายความว่าถึงหนังสือบ่งการซึ่งออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลยหรือนักโทษ หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายเช่นนี้อันได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับแล้ว ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗

(๑๐) “**การสืบสวน**” หมายความว่าถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติ

ไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(๑๒) “การได้สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า การขออนุญาตศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา

(๑๓) “ทิวโหลฐาน” หมายความว่า สิ่งที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานตั้งบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา

(๑๔) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน

(๑๕) “คู่ความ” หมายความว่า โจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง

(๑๖) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

* (๑๗) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่”
 หมายความว่า เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้

- (ก) ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- (ข) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
- (ค) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- (ฅ) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย
- (ง) อธิบดีกรมการปกครอง
- (จ) รองอธิบดีกรมการปกครอง
- (ฉ) ผู้อำนวยการกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง
- (ช) หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

มาตรา ๒ (๑๗) แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๕๕๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๓๕ หน้า ๕๐๒ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๖๐ หน้า ๕๕๐ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓) แก้ไขครั้งที่สามโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๑๕๕ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖) แก้ไขครั้งที่สี่โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๐๑ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๕๒๒ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๐๑) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ.๒๕๓๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๕ ตอนที่ ๓๒ หน้า ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕)

- (ข) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
- (ฅ) ผู้ว่าราชการจังหวัด
- (ญ) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (ฎ) ปลัดจังหวัด
- (ฏ) นายอำเภอ
- (จ) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- (ช) อธิบดีกรมตำรวจ
- (ฌ) รองอธิบดีกรมตำรวจ
- (ณ) ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ
- (ด) ผู้บัญชาการตำรวจ
- (ต) รองผู้บัญชาการตำรวจ
- (ถ) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจ
- (ท) ผู้บังคับการตำรวจ
- (ธ) รองผู้บังคับการตำรวจ
- (น) หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด
- (บ) รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด
- (ป) ผู้กำกับการตำรวจ
- (ผ) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต
- (ฝ) รองผู้กำกับการตำรวจ
- (พ) รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต
- (ฟ) สารวัตรใหญ่ตำรวจ
- (ภ) สารวัตรตำรวจ
- (ม) ผู้บังคับกองตำรวจ

(ย) หัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อย ตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ร) หัวหน้ากิ่งสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อย ตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

ทั้งนี้ หมายความว่ารวมถึงผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว แต่ผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานใน (ม) (ย) และ (ร) ต้องมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปด้วย

(๑๘) “สิ่งของ” หมายความว่าสิ่งสंहาริมทรัพย์ใดซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ ให้รวมทั้งจดหมาย โทรเลขและเอกสารอย่างอื่น ๆ

(๑๙) “ถ้อยคำสำนวน” หมายความว่าหนังสือใดที่ศาลจัดเป็นหลักฐานแห่งรายละเอียดทั้งหลายในการดำเนินคดีอาญาในศาลนั้น

(๒๐) “บันทึก” หมายความว่าหนังสือใดที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวนความผิดอาญา รวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษด้วย

(๒๑) “ควบคุม” หมายความว่าถึงการคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน

(๒๒) “ขัง” หมายความว่าถึงการกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาล

มาตรา ๓ บุคคลตั้งระบุในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ มีอำนาจจัดการต่อไปนี้แทนผู้เสียหายตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ

- (๑) ร้องทุกข์
- (๒) เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ
- (๓) เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา
- (๔) ถอนฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา
- (๕) ยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๔ ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามีหญิงนั้นมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตของสามีก่อน

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕ (๒) สามีมีสิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากภริยา

มาตรา ๕ บุคคลเหล่านี้จัดการแทนผู้เสียหายได้

(๑) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล เฉพาะแต่ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาเฉพาะแต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้

(๓) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลเฉพาะความผิดซึ่งกระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖ ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถ ไม่มีผู้อนุบาล หรือซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่โดยเหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถนั้นๆ ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนเฉพาะคดีได้

เมื่อได้ไต่สวนแล้วให้ศาลตั้งผู้ร้องหรือบุคคลอื่น ซึ่งยินยอมตามที่เห็นสมควรเป็นผู้แทนเฉพาะคดี เมื่อไม่มีบุคคลใดเป็นผู้แทนให้ศาลตั้งพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้แทน

ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียมในเรื่องขอตั้งเป็นผู้แทนเฉพาะคดี

มาตรา ๗ ในการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาคดีที่นิติบุคคลเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้ออกหมายเรียกผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลนั้น ให้ไปยังพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้าผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามหมายเรียก จะออกหมายจับผู้นั้นมาก็ได้ แต่ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติว่าด้วยปล่อยชั่วคราว ชังหรือจำคุกแก่ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลในคดีที่นิติบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย

*มาตรา ๗ ทวิ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขัง มีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) พบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง
- (๒) ได้รับการเยี่ยมตามสมควร
- (๓) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วยให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) แต่งทนายแก้ต่างในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา
- (๒) พุดจกกับทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง
- (๓) ตรวจสอบสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาลและคัดสำเนาหรือขอสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม
- (๔) ตรวจสอบดูสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้นๆ

*มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๗)

ถ้าจำเลยมีทนายๆ นั้นยอมมีสิทธิทำนองเดียวกับ
จำเลยดังกล่าวมาแล้วนั้นด้วย

มาตรา ๙ บันทึกต้องระบุสถานที่ วันเดือนปีที่ทำ
นามและตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำ

เมื่อเจ้าพนักงานทำบันทึกโดยรับคำสั่งจากศาลหรือ
โดยคำสั่งหรือคำขอของเจ้าพนักงานอื่น ให้เจ้าพนักงานนั้น
กล่าวไว้ด้วยว่าได้รับคำสั่งหรือคำขอเช่นนั้น และแสดงด้วยว่าได้
ทำไปอย่างไร

ให้เจ้าพนักงานผู้ทำบันทึกลงลายมือชื่อของตนใน
บันทึกนั้น

มาตรา ๑๐ ถ้อยคำสำนวนต้องระบุชื่อศาล สถานที่
และวันเดือนปีที่จด ถ้าศาลจดถ้อยคำสำนวนตามคำสั่งหรือ
ประเด็นของศาลอื่น ให้กล่าวเช่นนั้น และแสดงด้วยว่าได้ทำไป
อย่างไร

ผู้พิพากษาที่จดถ้อยคำสำนวนต้องลงลายมือชื่อของ
ตนในถ้อยคำสำนวนนั้น

มาตรา ๑๑ บันทึกหรือถ้อยคำสำนวนนั้นให้เจ้า
พนักงานหรือศาลอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง ถ้ามีข้อความแก้ไข
หักท้วง หรือเพิ่มเติม ให้แก้ไขถูกต้องหรือมิฉะนั้นก็ให้บันทึกไว้
และให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อรับรองว่าถูกต้องแล้ว

ถ้าบุคคลที่ต้องลงลายมือชื่อในบันทึกหรือถ้อยคำสำนวน
ไม่สามารถหรือไม่ยอมลง ให้บันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้

มาตรา ๑๒ เอกสารซึ่งศาลหรือเจ้าพนักงานเป็นผู้ทำ คำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ คำให้การจำเลยหรือคำร้องซึ่งยื่นต่อ เจ้าพนักงานหรือศาล จักต้องเขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใดห้ามมิให้ลบออก ให้เพียงแต่ขีดฆ่าคำผิดนั้น แล้วเขียนใหม่ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้แก้ไขเช่นนั้นต้องลงนามรับรองไว้ที่ข้างกระดาษ

ถ้อยคำตกเติมในเอกสารดังบรรยายในมาตรานี้ต้อง ลงนามย่อของผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้ซึ่งตกเติมนั้น กำกับไว้

*มาตรา ๑๒ ทวิ ในการร้องทุกข์ การสอบสวน การ ไล่สวนมูลฟ้อง และการพิจารณา ถ้าบทบัญญัติใดกำหนดให้มี นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมด้วยแล้ว นักจิต วิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติตาม ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่ง ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้ รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๓ การสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ หรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็ให้ใช้ล่ามแปล

*มาตรา ๑๒ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๐ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่นๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

* ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

* ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรฐานที่ระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวงยุติธรรมแล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

** มาตรา ๑๓ ทวิ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ตาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

* มาตรา ๑๓ ววรรคสี่และวรรคห้า เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๖ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๔)

** มาตรา ๑๓ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๔)

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่า
 ป่วยการแก่สามภาษามือที่จัดหาให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่
 กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวง
 ยุติธรรมแล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจาก
 กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๔ ในระหว่างทำการสอบสวน ไล่สวน
 มูลฟ้อง หรือพิจารณา ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย
 เป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวน
 หรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น เสร็จแล้ว
 ให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมาให้ถ้อยคำ หรือให้การว่าตรวจ
 ได้ผลประการใด

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าผู้ต้องหา
 หรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการ
 สอบสวนไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริต
 หรือสามารถจะต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้นั้นไปยัง
 โรงพยาบาลโรคจิตหรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัด
 หรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร
 กรณีที่ศาลงดการไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาดัง
 บัญญัติไว้ในวรรคก่อน ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีเสียชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมาย
 นี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ลักษณะ ๒

อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑๖ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการและอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัดตั้งศาล ยุติธรรมและระบบอำนาจและหน้าที่ของผู้พิพากษา หรือซึ่งว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นๆ

หมวด ๒

อำนาจสืบสวนและสอบสวน

มาตรา ๑๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้

มาตรา ๑๘ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอและข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้

สำหรับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้นๆ เพื่อดำเนินคดี

มาตรา ๑๘ แก้ไขโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๘๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๓๘ หน้า ๕๐๔ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๔๘๓) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๖๐ หน้า ๕๘๒ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๓) และแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๑ หน้า ๒๐๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖)

เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก จึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน

ในเขตท้องที่ได้มีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาการแทน

มาตรา ๑๙ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการไม่แน่ว่าการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่

(๒) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง

(๓) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่าง ๆ เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป

(๔) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน

(๕) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

(๖) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องมีอำนาจสอบสวนได้

ในกรณีข้างต้นพนักงานสอบสวนต่อไปนี้ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(ก) ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้อยู่ในเขตอำนาจ

(ข) ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้ คือพนักงานสอบสวนซึ่ง
ท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ

มาตรา ๒๐ ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทย
ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ให้อธิบดีกรมอัยการ หรือ
ผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ หรือจะมอบ
หมายหน้าที่นั้นให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจสอบสวน
ในระหว่างรอคำสั่งจากอธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทน

(๑) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ

(๒) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคล
ที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวน
คนใดในจังหวัดเดียวกันควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้นมีอำนาจชี้ขาด แต่ในจังหวัดพระนคร
และธนบุรีให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีตำแหน่ง
ตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่าง
หลายจังหวัด ควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้อธิบดี
กรมอัยการหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

การรอกำชี้ขาดนั้น ไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน

หมวด ๓

อำนาจศาล

มาตรา ๒๒ เมื่อความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้น แต่ถ้า

(๑) เมื่อจำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับในท้องที่หนึ่งหรือเมื่อเจ้าพนักงานทำการสอบสวนในท้องที่หนึ่งนอกเขตของศาลดังกล่าวแล้วจะชำระที่ศาลซึ่งท้องที่นั้นๆ อยู่ในเขตอำนาจก็ได้

(๒) เมื่อความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทย ให้ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญา ถ้าการสอบสวนได้กระทำลงในท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

มาตรา ๒๓ เมื่อศาลแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระคดีถ้าได้ยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลหนึ่งซึ่งตามฟ้องความผิดมิได้เกิดในเขต โจทก์หรือจำเลยจะร้องขอให้โอนคดีไปชำระที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตก็ได้

ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งความผิดเกิดในเขต แต่ต่อมาความปรากฏแก่โจทก์ว่าการพิจารณาคดีจะสะดวกยิ่งขึ้นถ้าให้อีกศาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจชำระคดีได้พิจารณาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควรจะโอนคดีไปหรือยกคำร้องเสียก็ได้

มาตรา ๒๔ เมื่อความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันโดยเหตุหนึ่งเหตุใดเป็นต้นว่า

(๑) ปรากฏว่าความผิดหลายฐาน ได้กระทำลงโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำผิดหลายคนเกี่ยวพันกันในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการ ผู้สมรู้ หรือรับของโจรก็ตาม

(๒) ปรากฏว่าความผิดหลายฐาน ได้กระทำลงโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว

(๓) ปรากฏว่าความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้น โดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำผิดอื่นให้พ้นจากรับโทษในความผิดอย่างอื่นซึ่งเขาได้กระทำไว้

ดังนั้นจะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือฟ้องผู้กระทำความผิดทั้งหมดต่อศาลซึ่งมีอำนาจชำระในฐานความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไว้ก็ได้

ถ้าความผิดอันเกี่ยวพันกันมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกันศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้องเรื่องหนึ่งเรื่องใดในความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน

มาตรา ๒๕ ศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้จะพิจารณาพิพากษารวมกันไปก็ได้

ถ้าศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ความผิดฐานหนึ่ง ควรได้ชำระในศาลซึ่งตามปกติมีอำนาจจะชำระถ้าหากว่าคดีนั้นไม่เกี่ยวกับคดีเกี่ยวพันกัน เมื่อศาลเดิมได้ตกลงกับอีกศาลหนึ่งแล้ว จะสั่งให้ไปฟ้องยังศาลอื่นนั้นก็ได้

มาตรา ๒๖ หากว่าตามลักษณะของความผิดฐาน
ของจำเลย จำนวนจำเลย ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากแห่ง
ท้องถิ่นนั้น หรือเหตุผลอย่างอื่น อาจมีการขัดขวางต่อการได้สวน
มูลฟ้องหรือพิจารณา หรือน่ากลัวว่าจะเกิดความไม่สงบหรือเหตุ
ร้ายอย่างอื่นขึ้น เมื่อโจทก์หรือจำเลยยื่นเรื่องราวต่ออธิบดีศาล
ฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น ถ้าอธิบดีศาลฎีกาอนุญาตตามคำขอ
นั้น ก็ให้ส่งโอนคดีไปยังศาลตั้งที่อธิบดีศาลฎีการะบุไว้

คำสั่งของอธิบดีศาลฎีกาอย่างใด ย่อมเด็ดขาดเพียงนั้น

มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาในศาลใดซึ่งชำระคดีอาญา
จะถูกตั้งรังเกียจตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่งซึ่งบัญญัติไว้ในเรื่องนั้นก็ได้

ลักษณะ ๓

การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่ง ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

หมวด ๑

การฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๒๘ บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

(๑) พนักงานอัยการ

(๒) ผู้เสียหาย

มาตรา ๒๙ เมื่อผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วตายลง ผู้บุพการีผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้

ถ้าผู้เสียหายที่ตายนั้นเป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้แทนเฉพาะคดีได้ยื่นฟ้องแทนไว้แล้ว ผู้ฟ้องแทนนั้นจะดำเนินคดีต่อไปก็ได้

มาตรา ๓๐ คดีอาญาใดซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะเวลาใดระหว่างพิจารณาก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นก็ได้

มาตรา ๓๑ คดีอาญาที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดก่อนคดีเสร็จเด็ดขาดก็ได้

มาตรา ๓๒ เมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าผู้เสียหายจะกระทำผิดของอัยการเสียหาย โดยกระทำหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณา พนักงานอัยการมีอำนาจร้องต่อศาลให้สั่งผู้เสียหายกระทำหรือละเว้นกระทำการนั้น ๆ ได้

มาตรา ๓๓ คดีอาญาเรื่องเดียวกันซึ่งทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างได้ยื่นฟ้องในศาลชั้นต้นศาลเดียวกันหรือต่างศาลกัน ศาลนั้นๆ มีอำนาจสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน เมื่อศาลเห็นชอบโดยผลการหรือโดยโจทก์ยื่นคำร้องในระยะใดก่อนมีคำพิพากษา

แต่ทว่าจะมีคำสั่งเช่นนั้นไม่ได้ นอกจากจะได้รับความยินยอมของศาลอื่นนั้นก่อน

มาตรา ๓๔ คำสั่งไม่ฟ้องคดี หาดัดสิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตนเองไม่

มาตรา ๓๕ คำร้องขอถอนฟ้องคดีอาญาจะยื่นเวลาใดก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็ได้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตหรือมิอนุญาตให้ถอนก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรประการใด ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้ว ให้ถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ แล้วให้ศาลจดคำแถลงของจำเลยไว้ ในกรณีที่จำเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

คดีความผิดต่อส่วนตัวนั้น จะถอนฟ้องหรือยอมความในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ แต่ถ้าจำเลยคัดค้าน ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

มาตรา ๓๖ คดีอาญาซึ่งได้ถอนฟ้องไปจากศาลแล้วจะนำมาฟ้องอีกหาได้ไม่ เว้นแต่จะเข้าอยู่ในข้อยกเว้นต่อไปนี้

(๑) ถ้าพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีอาญาซึ่งไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัวไว้แล้วได้ถอนฟ้องคดีนั้นไป การถอนนี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่

(๒) ถ้าพนักงานอัยการถอนคดีซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวไป โดยมีได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย การถอนนั้นไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่

(๓) ถ้าผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีอาญาไว้แล้วได้ถอนฟ้องคดีนั้นเสีย การถอนนี้ไม่ตัดสิทธิพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่ เว้นแต่คดีซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว

***มาตรา ๓๗ คดีอาญาเลิกกันได้ ดังต่อไปนี้**

(๑) ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

(๒) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีอื่นที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทเมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้ว

(๓) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งเกิดในกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไปหรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

**มาตรา ๓๗ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๒๗ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ.๒๕๖๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๒๑๕ หน้า ๑๕๔ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๕)*

(๔) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

มาตรา ๓๘ ความผิดตามอนุมาตรา (๒) (๓) และ (๔) แห่งมาตราก่อน ถ้าเจ้าพนักงานตั้งกล่าวในมาตรานั้นเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกให้มีอำนาจเปรียบเทียบดังนี้

(๑) ให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหายยินยอมตามนั้น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้ภายในเวลาอันสมควร แต่ไม่เกินสิบห้าวันแล้ว คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้ว ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดในวรรคก่อน ให้ดำเนินคดีต่อไป

(๒) ในคดีมีค่าทดแทน ถ้าผู้เสียหายและผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ให้เจ้าหน้าที่กะจำนวนตามที่เห็นควรหรือตามที่คู่ความตกลงกัน

มาตรา ๓๙ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

(๑) โดยความตายของผู้กระทำผิด

(๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓๗

(๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิด
ยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

หมวด ๒

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

มาตรา ๕๐ การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาจะฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาหรือต่อศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๕๑ ถ้าการพิจารณาคดีแพ่งจักทำให้การพิจารณาคดีอาญาเนิ่นช้าหรือติดขัด ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกคดีแพ่งออกจากคดีอาญา และพิจารณาคดีต่างหากโดยศาลที่มีอำนาจชำระ

มาตรา ๕๒ ในการพิจารณาคดีแพ่ง ถ้าพยานหลักฐานที่น่าสืบแล้วในคดีอาญายังไม่เพียงพอ ศาลจะเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในกรณีเช่นนั้นศาลจะพิพากษาคดีอาญาไปที่เดียว ส่วนคดีแพ่งจะพิพากษาในภายหลังก็ได้

มาตรา ๕๓ คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์

โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกหรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดคืน เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา ก็ให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย

มาตรา ๔๔ การเรียกทรัพย์สินหรือราคาคืนตามมาตราก่อนพนักงานอัยการจะขอรวมไปกับคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในระหว่างที่คดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นก็ได้

คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา

มาตรา ๔๕ คดีเรื่องใดถึงแม้ว่าได้ฟ้องในทางอาญาแล้ว ก็ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะฟ้องในทางแพ่งอีก

มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา

มาตรา ๔๗ คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่

ราคาทรัพย์สินที่สั่งให้จำเลยใช้แก่ผู้เสียหาย ให้ศาลกำหนดตามราคาอันแท้จริง ส่วนจำนวนเงินค่าทดแทนที่ผู้เสียหายจะได้รับนั้น ให้ศาลกำหนดให้ตามความเสียหายแต่ต้องไม่เกินคำขอ

มาตรา ๔๘ เมื่อศาลพิพากษาให้คืนทรัพย์สิน แต่ยังไม่

๓๑๒ การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

ไม่ปรากฏตัวเจ้าของ เมื่อใดปรากฏตัวเจ้าของแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาของคินของนั้นให้แก่เจ้าของไป

ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของ ให้ศาลพิพากษาสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาของคินของนั้นให้แก่เจ้าของไป

เมื่อมีการโต้แย้งกัน ให้บุคคลที่อ้างว่าเป็นเจ้าของอันแท้จริงในทรัพย์สินนั้นฟ้องเรียกร้องยังศาลที่มีอำนาจชำระ

มาตรา ๔๔ แม้จะไม่มีฟ้องคดีส่วนแพ่งก็ตาม เมื่อพิพากษาคดีส่วนอาญา ศาลจะสั่งให้คินทรัพย์สินของกลางแก่เจ้าของก็ได้

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คินทรัพย์สินหรือใช้ราคาแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๓ และ ๔๔ ให้ถือว่าผู้เสียหายนั้นเป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๕๑ ถ้าไม่มีผู้ใดฟ้องทางอาญา สิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องทางแพ่งเนื่องจากความผิดนั้นย่อมระงับไปตามกำหนดเวลาดังที่กฎหมายลักษณะอาญาบัญญัติไว้ในเรื่องอายุความฟ้องคดีอาญา แม้ถึงว่าผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริตในมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเป็นผู้ฟ้องหรือได้ฟ้องต่างหากจากคดีอาญาก็ตาม

ถ้าคดีอาญาได้ฟ้องต่อศาลแล้ว แต่คดียังไม่เด็ดขาดอายุความซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิจะฟ้องคดีแพ่งย่อมสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๗๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญาและศาลพิพากษาลงโทษ

จำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีแพ่งย่อมมีตามกำหนดอายุความในมาตรา ๑๖๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญาและศาลพิพากษายกฟ้อง ปล่อยจำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายจะฟ้องคดีแพ่งย่อมมีอายุความตามหลักทั่วไปในเรื่องอายุความแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ลักษณะ ๔

หมายเรียกและหมายอาญา

หมวด ๑

หมายเรียก

มาตรา ๕๒ การที่จะให้บุคคลใดมาที่พนักงานสอบสวน หรือมาที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือศาลเนื่องในการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณาคดี หรือการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้จักต้องมีหมายเรียกของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือของศาล แล้วแต่กรณี

แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการสอบสวนด้วยตนเอง

ย่อมมีอำนาจที่จะเรียกผู้ต้องหาหรือพยานมาได้โดยไม่ต้องออกหมายเรียก

มาตรา ๕๓ หมายเรียกต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ที่ออกหมาย
- (๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย
- (๓) ชื่อและตำบลที่อยู่ของบุคคลที่ออกหมายเรียกให้มา
- (๔) เหตุที่ต้องเรียกผู้นั้นมา
- (๕) สถานที่ วันเดือนปี และเวลาที่จะให้ผู้นั้นไปถึง
- (๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล หรือลายมือชื่อ

และตำแหน่งเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย

มาตรา ๕๔ ในการกำหนดวันและเวลาที่จะให้มาตามหมายเรียกนั้น ให้พึงระลึกถึงระยะทางไกลใกล้ เพื่อให้ผู้ถูกเรียกมีโอกาสมาถึงตามวันเวลากำหนดในหมาย

มาตรา ๕๕ การส่งหมายเรียกแก่ผู้ต้องหา จะส่งให้แก่บุคคลผู้อื่นซึ่งมิใช่สามีภริยา ญาติหรือผู้ปกครองของผู้รับหมายรับแทนนั้นไม่ได้

มาตรา ๕๖ เมื่อบุคคลที่รับหมายเรียกอยู่ต่างห้องที่กับห้องที่ซึ่งออกหมาย เป็นหมายศาลก็ให้ส่งไปศาล เป็นหมายพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ส่งยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีอำนาจออกหมายเรียกซึ่งผู้ถูกเรียกอยู่ในห้องที่ เมื่อศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับหมายเช่นนั้นแล้ว ก็ให้สลักหลังหมายแล้วจัดการส่งแก่ผู้รับต่อไป

หมวด ๒ หมายเหตุ

ส่วนที่ ๑ หลักทั่วไป

มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘, ๗๙, ๘๐, ๘๒ และ ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ขัง จำคุก หรือคั่นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของ ต้องมีหมายอาญาสำหรับการนั้น

บุคคลที่ต้องขังหรือจำคุกตามหมายอาญาจะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล

มาตรา ๕๘ เจ้าพนักงานและศรัทธาออกหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นหมายจับผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจศาล ได้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

(๒) ถ้าเป็นหมายจับจำเลยหรือผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจศาล ได้แก่ศาล

(๓) ถ้าเป็นหมายคั่น ได้แก่ศรัทธา เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

(๔) ถ้าเป็นหมายขัง จำคุกหรือปล่อย ได้แก่ศาล

มาตรา ๕๙ เจ้าพนักงานหรือศรัทธาผู้มีอำนาจออก

หมายจับ หมายค้นหรือหมายขัง จะออกหมายนั้นโดยพลการ หรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่มีผู้ร้องขอ เจ้าพนักงานหรือศาลผู้ออกหมาย จะต้องสอบให้ปรากฏเหตุผลสมควรที่จะออกหมายนั้นเสียก่อน เหตุผลนี้จะได้มาจากคำแจ้งความโดยสาบานตัวหรือจากพฤติการณ์ อย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๖๐ หมายจับ ค้น ขัง จำคุกหรือปล่อยต้อง ทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ที่ออกหมาย
(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย
(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย
(๔) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อรูปพรรณของ บุคคลที่จะจับ

(ข) ในกรณีออกหมายขัง จำคุกหรือปล่อย ต้อง ระบุชื่อบุคคลที่จะถูกขัง จำคุกหรือปล่อย

(ค) ในกรณีออกหมายค้น ให้ระบุสถานที่ที่จะค้น และชื่อหรือรูปพรรณบุคคล หรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น กำหนดวันเวลาที่จะทำการค้น และชื่อกับตำแหน่งของเจ้า พนักงานผู้จะทำการค้นนั้น

(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายขังหรือหมายค้น ให้ระบุความผิด

(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุความผิดและ กำหนดโทษตามคำพิพากษา

(ค) ในกรณีออกหมายขังหรือจำคุก ให้ระบุสถานที่
ซึ่งจะให้ขังหรือจำคุก

(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้ปล่อย

(๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล หรือลายมือชื่อ
และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย

มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗ พนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจและหน้าที่จัดการให้เป็นไป
ตามหมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการภายในอำนาจ
ของเขา

หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ออกหรือสลักหลัง จะมอบหรือ
ส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจ
ของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้าพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจประจำจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไป
ตามหมายนั้นก็ได้อีก

ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบ
ในการจัดการตามหมายนั้น จะจัดการเองหรือสั่งให้เจ้าพนักงาน
รองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบหรือส่งสำเนาหมายอัน
รับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคนอื่น
ซึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตนได้รับนั้นก็ได้อีก ถ้าหมายนั้นได้
มอบหรือส่งให้แก่เจ้าพนักงานตั้งแต่สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงาน
จะจัดการตามหมายนั้นแยกกันหรือร่วมกันก็ได้

หมายอาญาใดซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ออก เจ้าพนักงานนั้นจะจัดการตามหมายด้วย

๓๑๘ หมายจับ

ตนเองภายในเขตอำนาจหรือจะจัดการให้เป็นไปดังบัญญัติไว้ในวรรค ๒ และ ๓ ก็ได้

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้ซึ่งว่าด้วยการจับและค้น เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายนั้นต้องแจ้งข้อความในหมายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ และถ้ามีคำขอร้อง ให้ส่งหมายนั้นให้เขาตรวจดู

การแจ้งข้อความในหมาย การส่งหมายให้ตรวจดูและวันเดือนปีที่จัดการเช่นนั้นให้บันทึกไว้ในหมายนั้น

มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายอาญาแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตามหมายไม่ได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ออกหมายโดยเร็ว

มาตรา ๖๔ ถ้าบุคคลที่มีชื่อในหมายอาญาถูกจับหรือบุคคลหรือสิ่งของที่มีหมายให้ค้นได้ค้นพบแล้ว ถ้าสามารถจะทำได้ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังผู้ออกหมาย เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ถ้าบุคคลที่ถูกจับตามหมายหลบหนีหรือมีผู้ช่วยให้หนีไปได้ เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจติดตามจับกุมผู้นั้นโดยไม่ต้องมีหมายอีก

ส่วนที่ ๒
หมายจับ

มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควร หรือ จ่าเลยเป็นผูไม่มีที่อยูเป็นหลักแหล่ง

(๒) เมื่อความผิดที่ผู้ต้องหาถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควร หรือที่จ่าเลยถูกฟ้องนั้น มีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป

(๓) เมื่อผู้ต้องหาหรือจ่าเลยซึ่งไม่ได้ถูกควบคุมหรือขัง อยู ไม่มาตามหม้ายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร กิติ ได้หนีไปกิติ มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี หรือจะไป ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานโดยทางตรงหรือทางอ้อมกิติ

(๔) เมื่อผู้ต้องหาหรือจ่าเลย ซึ่งถูกปล่อยชั่วคราว มิ สามารถทำสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงกว่าเดิมหรือหาหลักประกัน มาเพิ่มหรือให้ดีกว่าเดิมตามมาตรา ๑๑๕

มาตรา ๖๗ จะออกหม้ายจับบุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อ กิติ แต่ต้องบอกรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๖๘ หม้ายจับคงใช้ได้ยู่จนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดอาญาตามหม้ายนั้นขาดอายุความหรือเจ้า พนักงานหรือศาลผู้ออกหม้ายนั้นได้ถอนหม้ายคั่น

ส่วนที่ ๓

หม้ายคั่น

มาตรา ๖๙ เหตุที่จะออกหม้ายคั่นได้มีดังต้อไปนี้

(๑) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐาน ประกอบการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา

(๒) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือ
ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจ
จะใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เพื่อพบและช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือ
กักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๔) เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ

(๕) เพื่อพบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตาม
คำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบหรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

มาตรา ๗๐ หมายค้นซึ่งออกเพื่อพบและจับบุคคล
นั้นห้ามมิให้ออก เว้นแต่จะมีหมายจับบุคคลนั้นด้วย และเจ้า
พนักงานซึ่งจะจัดการตามหมายค้นนั้นต้องมีทั้งหมายค้นและ
หมายจับ

ส่วนที่ ๔

หมายถึง หมายถึงปล่อย

มาตรา ๗๑ เมื่อจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มาแล้ว
ในระยะใดระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาล
จะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ก็ได้

ในระหว่างสอบสวนพนักงานอัยการหรือพนักงาน
สอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขังตามความ
ในมาตรา ๘๗

ในระหว่างได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาศาลจะออก
หมายขังโดยผลการหรือโดยใจทักยี่นคำร้องก็ได้

มายขังงใช้ได้อยู่จนกว่าศาลจะได้เพิกถอน โดย
ออกมายปล่อยหรือออกมายจำคุกแทน

มาตรา ๗๒ มายปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งต้อง
ขังอยู่ตามหมายศาล ให้ออกในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อศาลสั่งปล่อยชั่วคราว
- (๒) เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนขอให้
ศาลปล่อย โดยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขังไว้ระหว่างสอบสวน
- (๓) เมื่อพนักงานอัยการร้องต่อศาลว่าได้ยุติการ
สอบสวนแล้ว โดยคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา
- (๔) เมื่อพนักงานอัยการไม่ฟ้องผู้ต้องหาในเวลาทีศาล
กำหนด
- (๕) เมื่อศาลได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูลและ
สั่งให้ยกฟ้อง เว้นแต่เมื่อโจทก์ร้องขอและศาลเห็นสมควรให้ขัง
จำเลยไว้ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา
- (๖) เมื่อโจทก์ถอนฟ้องหรือมีการยอมความในคดี
ความผิดต่อส่วนตัว หรือเมื่อศาลพิจารณาแล้วพิพากษาหรือ
มีคำสั่งให้ยกฟ้อง เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้ขังจำเลยไว้ระหว่าง
อุทธรณ์ฎีกา
- (๗) เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษจำเลยอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่
โทษประหารชีวิต จำคุกหรือให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด ถ้า
โทษอย่างอื่นนั้นเป็นโทษปรับเมื่อจำเลยได้เสียค่าปรับแล้ว หรือ
ศาลให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีกำหนดวันเพื่อให้จำเลยหาเงินค่า
ปรับมาชำระต่อศาล

มาตรา ๗๓ คดีใดอยู่ระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา ถ้าจำเลย ต้องควบคุมหรือขังมาแล้วเท่ากับหรือเกินกว่ากำหนดจำคุก หรือกำหนดจำคุกแทนตามคำพิพากษา ให้ศาลออกหมายปล่อย จำเลยเว้นแต่จะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่นในกรณีที่โจทก์อุทธรณ์ ฎีกาในทำนองขอให้เพิ่มโทษ

มาตรา ๗๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๗๓ และ ๑๘๕ วรรค ๒ เมื่อผู้ใดต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือประหารชีวิต หรือ จะต้องจำคุกแทนค่าปรับ ให้ศาลออกหมายจำคุกผู้นั้นไว้

มาตรา ๗๕ เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกถูกจำครบ กำหนดแล้ว หรือได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ปล่อย หรือ มีคำวินิจฉัยให้ปล่อยตัวไปโดยมีเงื่อนไข หรือมีกฎหมายยกเว้น โทษ หรือโทษจำคุกนั้นหมดไปโดยเหตุอื่น ให้ศาลออกหมาย ปล่อยผู้นั้นไป

มาตรา ๗๖ หมายขัง หมายจำคุก หรือหมายปล่อย ต้องจัดการตามนั้นโดยพลัน

ลักษณะ ๕ จับ ชัง จำคุก คับ ปล่อยชั่วคราว

หมวด ๑ จับ ชัง จำคุก

มาตรา ๗๗ หมายจับใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร

การจัดการตามหมายจับนั้นจะจัดการตามสำเนาหมาย
อันรับรองว่าถูกต้องแล้ว หรือตามโทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมาย
แล้วก็ได้ แต่ในกรณีหลังให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้ว
ไปยังเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับ
ผู้ใด โดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งบัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด
หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิด
โดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการ
กระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิด
มาแล้วและจะหลบหนี

(๔) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความ
ผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วย
ตนเองไม่ต้องมีหมาย แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับ
ได้หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๗๙ ราษฎรจะจับผู้อื่นไม่ได้เว้นแต่จะเข้าอยู่
ในเกณฑ์แห่งมาตรา ๘๒ หรือเมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า
และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ด้วย

มาตรา ๘๐ ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้วสด ๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้าย ประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้า ในกรณีดังนี้

(๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้อง อะอะอะ

(๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการ กระทำผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้นและมีสิ่งของที่ ได้ มาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่น อันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือมีร่องรอยพิรุณ เห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

มาตรา ๘๑ จะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับ

(๑) ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติใน ประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน

(๒) ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระ มเหสีหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่ นอกจาก จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน

มาตรา ๘๒ เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ จะขอ ความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการตามหมายนั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาไม่ได้

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับผู้นั้น

มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ถ้ามีหมายจับก็ให้เอาออกอ่านให้ผู้ถูกจับฟังทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย

พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้นจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ เมื่อจับโดยมีหมายให้รายงานต่อไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายต้องการตัว ก็ให้จัดการส่งผู้ถูกจับไปให้

ถ้าราษฎรเป็นผู้จับให้บันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ แล้วให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรที่ทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้อีก

มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หนึ่งต้องให้
หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดี
ถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมี
สิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่
จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น

***มาตรา ๘๗** ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็น
เป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มี
อัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้
เท่าเวลาที่จะถามค่าให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่
ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น

****ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง**

*มาตรา ๘๗ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔
ตอนที่ ๓ หน้า ๑๑๙ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๐) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๕ แห่ง
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖)
พ.ศ.๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๒๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์
๒๕๕๕) แก้ไขครั้งที่สามโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๖๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘
ตอนที่ ๑๐๘ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๕)

**มาตรา ๘๗ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๓๘ (ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๘)

นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแต่มีให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยืดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น ทั้งนี้รวมกันแล้วมิให้เกินสามวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อนเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหามาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาล ขอหมายซึ่งผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่า จะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีมีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขัง

หลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีที่ศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล การได้สวนชั้นนี้ ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยานก็ได้

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป

มาตรา ๘๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องจำเลยที่ต้องขังตามหมายศาลๆ จะขังจำเลยต่อไปหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๘๙ หมายขังหรือหมายจำคุกต้องจัดการให้เป็นไปตามนั้นในเขตของศาลซึ่งออกหมาย

*ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เมื่อพนักงานสอบสวนร้องขอและศาลได้ได้สวนแล้ว ศาลอาจสั่งขังผู้ต้องหาไว้ ณ สถานที่

*มาตรา ๘๘ วรรคสอง เพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙)

ที่พนักงานสอบสวนร้องขอ โดยให้อยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนตามกำหนดเวลาที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๔๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกควบคุมหรือขัง โดยผิดกฎหมายหรือถูกจำคุกผิดจากคำพิพากษาของศาล บุคคลเหล่านี้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อย คือ

- (๑) บุคคลที่ถูกเข้าเช่นนั้น
- (๒) สามัญหรือญาติของผู้นั้นหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง
- (๓) พนักงานอัยการ
- (๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี

เมื่อได้รับคำร้องดังนั้น ให้ศาลหมายเรียกเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นซึ่งก่อให้เกิดการควบคุม ขัง หรือจำคุก และผู้ที่ถูกควบคุม ขัง หรือจำคุกมาพร้อมกัน ถ้าเป็นที่พอใจศาลว่าการควบคุมหรือการขังนั้นผิดกฎหมายหรือการจำคุกนั้นผิดจากคำพิพากษาก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้นั้นไป

หมวด ๒

ค้ำ

มาตรา ๔๑ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๑ (๒) มาบังคับในเรื่องค้ำโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ห้ามมิให้ค้ำในทิวไรฐานโดยไม่มีหมายค้ำเว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้ำ และในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน
(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่
รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่
จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อน
ตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้อามาโดย
การกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุ
อันควรเชื่อว่าเป็นจากการเห็นซ้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้
สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และ
การจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วย
ตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออก
หมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน
เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุ
อันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้
ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือ
ซึ่งมิใช่เป็นความผิด

มาตรา ๘๔ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่
ทำการค้นในที่รโหฐาน สิ่งเจ้าของหรือคนอยู่ในนั้นหรือผู้รักษา

สถานที่ซึ่งจะค้ำ ให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือเข้าค้ำได้โดยไม่ต้องมีหมาย ก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง

ถ้าบุคคลดังกล่าวในวรรคต้นมิยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้วหรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่น ทำนองเดียวกันนั้นก็ได้

มาตรา ๙๕ ในกรณีค้นหาสิ่งของที่หาย ถ้าพอทำได้ จะให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของนั้นหรือผู้แทนของเขาไป กับเจ้าพนักงานในการค้ำนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๙๖ การค้ำในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

(๑) เมื่อลงมือค้ำแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้ำต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งหรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้ำได้เป็นพิเศษ จะทำการค้ำในเวลากลางคืนก็ได้

(๓) การค้ำเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องมีอนุญาตพิเศษจากอธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อการค้ำในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้ำนั้น ต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

มาตรา ๙๘ การค้นในที่โรฐานนั้นจะค้นได้แต่เฉพาะเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของที่ต้องการค้นเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้น ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใดๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์หรือยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลย

(๒) เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับบุคคลหรือสิ่งของอื่นในที่ค้นนั้นได้ เมื่อมีหมายอีกต่างหาก หรือในกรณีความผิดซึ่งหน้า

มาตรา ๙๙ ในการค้นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๑๐๐ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้น จะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นนั้นไร้ผล

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบซุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้ดังบัญญัติไว้ตามมาตรา ๘๕

มาตรา ๑๐๑ สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้น ให้หรือบรรจุหีบห่อตราไว้หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๑๐๒ การค้ำในที่รโหฐานนั้น ก่อนลงมือค้ำ ให้เจ้าพนักงานผู้ค้ำแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และเท่าที่สามารถจะทำได้ให้ค้ำต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้นไม่ได้ ก็ให้ค้ำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน

การค้ำที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าผู้นั้น ถ้าผู้นั้นไม่สามารถหรือไม่ตั้งใจมากำกับจะตั้งผู้แทนหรือให้พยานมากำกับก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้ค้ำต่อหน้าบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าพยานดังกล่าวในวรรคก่อน

สิ่งของใดที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานดูเพื่อให้รับรองว่าถูกต้องถ้าบุคคลเช่นกล่าวนั้นรับรองหรือไม่ยอมรับรองก็ให้บันทึกไว้

มาตรา ๑๐๓ ให้เจ้าพนักงานผู้ค้ำบันทึกรายละเอียดแห่งการค้ำ และสิ่งของที่ค้ำได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้ำและบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้

มาตรา ๑๐๔ เจ้าพนักงานที่ค้ำโดยมีหมาย ต้องรีบส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวในมาตราก่อนพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาถ้าพอจะส่งได้ไปยังผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในหมาย

ในกรณีที่ค้นโดยไม่มีหมายโดยเจ้าพนักงานอื่นซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวน ให้ส่งบันทึก บัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใดซึ่งต้องการสิ่งเหล่านั้น

มาตรา ๑๐๕ จดหมาย ไปรษณียบัตร โทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสารอื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลข จากหรือถึงผู้ต้องหาหรือจำเลย และยังมีได้ส่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ต้องการเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องพิจารณาหรือการกระทำอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ขอคำสั่งจากศาลถึงเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลขให้ส่งเอกสารนั้นมา

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าเอกสารนั้นต้องการใช้เพื่อการตั้งกล่าวแล้ว ระหว่างที่ขอคำสั่งต่อศาลมีอำนาจขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไปรษณีย์โทรเลขเก็บเอกสารนั้นไว้ก่อน

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ไม่ใช่ถึงเอกสารโต้ตอบระหว่างผู้ต้องหาหรือจำเลยกับทนายความของผู้นั้น

หมวด ๓ ปล่อยชั่วคราว

*มาตรา ๑๐๖ คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและ

*มาตรา ๑๐๖ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒)

หลักประกัน ไม่ว่าผู้ันั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

* (๔) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วแต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

ในกรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตมิฉะนั้นให้รีบส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

(๕) เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณีก็ได้

* มาตรา ๑๐๖ (๔) แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๒) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดย มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๙๐ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๕)

๓๓๖ ปล่อยชั่วคราว

ในกรณีที่ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรับสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในกฎหมายต่อไปนี้

มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการ

ปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

(๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้

*มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหา

มาตรา ๑๐๗ แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๐ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) และแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๖๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒)

หรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี
ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือ
ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงาน
สอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใด
หรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถาม
เสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

**มาตรา ๑๑๐* ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน
สามปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมี
หลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย
หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน
เลย ก่อนที่จะปล่อยไป ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือ
ปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก

มาตรา ๑๑๒ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน
หรือมีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือ
ผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น

ในสัญญาประกันนอกจากข้อความอย่างอื่นอันพึงมี
ต้องมีข้อความดังนี้ด้วย

**มาตรา ๑๑๐ แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙
ตอนที่ ๙๐ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๕)*

(๑) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาลซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว

(๒) เมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้

*มาตรา ๑๑๓ เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราวไม่ว่าจะมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันหรือไม่ การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนหรือจนถึงศาลประทับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือน นับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือนจะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้ แต่มิให้เกินหกเดือน

เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปให้ส่งผู้ต้องหามาศาล และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๑๔ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกันและหลักประกันด้วย ก่อนปล่อยตัวไป ให้ผู้ร้องขอประกันจัดหาหลักประกันมาตั้งต้องการ

*มาตรา ๑๑๓ แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๔ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

หลักประกันมี ๓ ชนิด คือ

- (๑) มีเงินสดมาวาง
- (๒) มีหลักทรัพย์อื่นมาวาง
- (๓) มีบุคคลมาเป็นหลักประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์

มาตรา ๑๑๕ โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจาก กลฉ้อฉลหรือผิดหลง ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือ หลักประกันไม่เพียงพอ เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันมาพร้อมกัน ในกรณีแรกให้เปลี่ยน สัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น ในกรณีหลังให้เรียกหลัก ประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิม

ในกรณีที่ศาลปล่อยชั่วคราว และคดีขึ้นไปสู่ศาลสูงๆ มี อำนาจแก้คำสั่งศาลล่างให้จำเลยทำหรือหาประกันเป็นจำนวนเงิน สูงขึ้น หรือถ้าเห็นว่าหลักประกันไม่เพียงพอจะสั่งให้หาหลัก ประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิมก็ได้

มาตรา ๑๑๖ การขอถอนสัญญาประกันหรือขอถอน หลักประกัน ย่อมทำได้เมื่อผู้ทำสัญญามอบตัวผู้ต้องหาหรือ จำเลยคืนต่อเจ้าพนักงานหรือศาล

มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะ หลบหนี บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันอาจขอ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้น ถ้ามีสามารถจะขอความช่วยเหลือจาก เจ้าพนักงานเช่นนั้นได้ทันที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหา

หรือจำเลยนั้นได้เอง แล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้พนักงานนั้นรีบจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลย นั้นไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑๘ เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตาม สัญญาประกันหมดไปตามมาตรา ๑๑๖ หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่จะรับไป

*มาตรา ๑๑๙ ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง เมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตาม สัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

**มาตรา ๑๑๙ ทวิ ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) คำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- (๒) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรีบส่งคำร้อง

*มาตรา ๑๑๙ แก้ไขโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๕ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

**มาตรา ๑๑๙ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๒๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๗)

ดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่
จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อ
พิจารณา และมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
ยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้อง
ให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

ภาค ๒ สอบสวน

ลักษณะ ๑ หลักทั่วไป

มาตรา ๑๒๐ ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใด
ต่อศาล โดยมีได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

มาตรา ๑๒๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวน
คดีอาญาทั้งปวง

แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการ
สอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

มาตรา ๑๒๒ พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการ
สอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมรับร้องทุกข์ตามระเบียบ

(๒) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเองโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

(๓) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่าเขาคือใคร หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

มาตรา ๑๒๓ ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้

คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปาก ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปี และลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในบันทึกนั้น

มาตรา ๑๒๔ ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้

เมื่อมีหนังสือร้องทุกข์ยื่นต่อเจ้าพนักงานเช่นกล่าวแล้ว ให้รีบจัดการส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

เมื่อมีคำร้องทุกข์ด้วยปากให้รีบจัดการให้ผู้เสียหายไปพบกับพนักงานสอบสวนเพื่อจดบันทึกคำร้องทุกข์นั้นตั้งบัญญัติในมาตราก่อน ในกรณีเร่งร้อนเจ้าพนักงานนั้นจะจดบันทึกเสียเองก็ได้แต่แล้วให้รีบส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

*ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การจดบันทึกคำร้องทุกข์ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

มาตรา ๑๒๕ เมื่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้กระทำการสืบสวนหรือสอบสวนไปทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดตามคำขอร้องให้ช่วยเหลือให้ตกเป็นหน้าที่ของพนักงานนั้นจัดการให้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๒๓ และ ๑๒๔

มาตรา ๑๒๖ ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใดหรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้

ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์เช่นนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีนั้น

*มาตรา ๑๒๔ วรรคสี่ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๕๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๓๑ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒)

มาตรา ๑๒๗ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๒๓ ถึง ๑๒๖ มาบังคับโดยอนุโลมในเรื่องค่ากล่าวโทษ

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับค่ากล่าวโทษจะไม่บันทึกค่ากล่าวโทษในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เมื่อผู้กล่าวโทษไม่ยอมแจ้งว่าเขาคือใคร

(๒) เมื่อค่ากล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์

ค่ากล่าวโทษซึ่งบันทึกแล้วแต่ผู้กล่าวโทษไม่ยอมลงลายมือชื่อ เจ้าพนักงานผู้รับค่ากล่าวโทษจะไม่จัดการแก่ค่ากล่าวโทษนั้นก็ได้

มาตรา ๑๒๘ พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทน ดังต่อไปนี้

(๑) การใดในการสอบสวนอยู่นอกเขตอำนาจของตน มีอำนาจส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวน ซึ่งมีอำนาจทำการนั้นจัดการได้

(๒) การใดเป็นสิ่งเล็กน้อยในการสอบสวน ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน ไม่ว่าจะทำเองหรือจัดการตามประเด็น มีอำนาจสั่งให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำแทนได้ แต่ทั้งนี้เมื่อประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้เจาะจงให้ทำด้วยตนเอง

มาตรา ๑๒๙ ให้ทำการสอบสวนรวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่มีความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหายังศาล

ลักษณะ ๒ การสอบสวน

หมวด ๑

การสอบสวนสามัญ

มาตรา ๑๓๐ ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย

มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกลงอาญา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด

มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้เกิดความผิดกระจำขึ้น

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการ

กระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยกัน

(๓) หมายถึงบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาดังกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)

มาตรา ๑๓๓ พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่า ถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่ในหมาย แล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้

การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พูดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยากจะให้ด้วยความเต็มใจ

***มาตรา ๑๓๓ ทวิ** ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป หรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึง

*มาตรา ๑๓๓ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๓๑ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

สามปีและผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กร้องขอหรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี การถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยาน ให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำนั้นด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ

นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานอัยการที่เข้าร่วมในการถามปากคำอาจถูกผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กตั้งรังเกียจได้ หากมีกรณีดังกล่าวให้เปลี่ยนตัวผู้นั้น

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๓๕ การถามปากคำเด็กตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียง การถามปากคำดังกล่าวซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย

***มาตรา ๑๓๓ ตี** ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสมและสามารถจะป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน การชี้ตัวผู้ต้องหาดังกล่าวให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมาหรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเองหรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

****มาตรา ๑๓๔ ทวิ** ในคดีที่ผู้ต้องหาไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาก่อนเริ่มถาม

มาตรา ๑๓๓ ตี เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๓๑ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

***มาตรา ๑๓๔ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)*

คำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้

การจัดหาทนายความตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ทนายความที่รัฐจัดหาให้ได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

* มาตรา ๑๓๔ ตริ ให้ในบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวีมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี

มาตรา ๑๓๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา

มาตรา ๑๓๖ พนักงานสอบสวนจะจับและควบคุมหรือจัดการให้จับหรือควบคุมผู้ต้องหาหรือบุคคลใดซึ่งในระหว่างสอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วย หรือปล่อยไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ในเรื่องนั้นๆ ก็ได้

มาตรา ๑๓๔ ตริ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

มาตรา ๑๓๗ พนักงานสอบสวนขณะทำการอยู่ในบ้านเรือนหรือในสถานที่อื่นๆ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกไปจากที่นั้นๆ ชั่วเวลาเท่าที่จำเป็น

มาตรา ๑๓๘ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเองหรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา

มาตรา ๑๓๙ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวนตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวน และให้เอาบันทึก เอกสารอื่นซึ่งได้มา อีกทั้งบันทึกและเอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้นส่งมารวมเข้าสำนวนไว้

เอกสารที่ยื่นเป็นพยานให้รวมเข้าสำนวน ถ้าเป็นสิ่งของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมเข้าสำนวนไว้

มาตรา ๑๔๐ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวน และบันทึกเหตุที่ตนนั้นไว้ แล้วให้ส่งบันทึกพร้อมกับสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงาน

สอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมทั้งความเห็น
ที่ควรให้งดการสอบสวน

ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวน
ต่อไปให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

(๓) ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ใช้บัญญัติในสำนวนต่อไปนี้

มาตรา ๑๔๑ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือ
จับตัวยังไม่ได้ เมื่อได้ความตามทางสอบสวนอย่างไร ให้ทำ
ความเห็นว่าจะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนยัง
พนักงานอัยการ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าจะสั่งไม่ฟ้อง ให้
ยุติการสอบสวนโดยสั่งไม่ฟ้อง และให้แจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงาน
สอบสวนทราบ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสอบสวนต่อไป ก็ให้สั่ง
พนักงานสอบสวนปฏิบัติเช่นนั้น

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสั่งฟ้อง ก็ให้จัดการอย่าง
หนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาอยู่ต่างประเทศ
ให้พนักงานอัยการจัดการเพื่อขอให้ส่งตัวข้ามแดนมา

มาตรา ๑๔๒ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่ถูก
ควบคุมหรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราวหรือเชื่อว่าคงได้ตัวมา
เมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้อง
สำนวนการสอบสวน ว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปยัง
พนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งแต่สำนวน พร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราว ถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหาที่ถูกขังอยู่แล้ว

แต่ถ้าเป็นความผิด ซึ่งพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ แล้วส่งไปให้พนักงานอัยการ พร้อมด้วยสำนวน

***มาตรา ๑๔๓** เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้อง และฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

*มาตรา ๑๔๓ แก้ไขโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๐ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ
 (ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ
 สอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป
 (ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว
 ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการ
 ให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า
 ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความ
 ควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
 อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้อง
 หรือไม่ฟ้อง

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง
 ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งอาจเปรียบเทียบได้ ถ้าเห็น
 สมควรพนักงานอัยการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบคดี
 นั้นแทนการที่จะส่งผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ

(๒) เมื่อผู้ต้องหาถูกส่งมายังพนักงานอัยการแล้ว สั่งให้
 ส่งผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนกลับไปยังพนักงานสอบสวน ให้
 พยายามเปรียบเทียบคดีนั้น หรือถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้พนักงาน
 สอบสวนอื่นที่มีอำนาจจัดการเปรียบเทียบให้ก็ได้

***มาตรา ๑๔๕** ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่ง

มาตรา ๑๔๕ แก้ไขโดยกฏ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๓
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๕ ตอนที่ ๑๕๐ หน้า ๑๖๗ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕)

นั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนครหลวงกรุงเทพมหานคร ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสน่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสน่อผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๔๓

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจรองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ในนครหลวงกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ฎีกาหรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกา โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๖ ให้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ ให้จัดการปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๗ เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหา นั้นได้

หมวด ๒ การชันสูตรพลิกศพ

*มาตรา ๑๕๘ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย

การตายโดยผิดธรรมชาติ นั้น คือ

- (๑) ฆ่าตัวตาย
- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา ๑๕๙ ความตายผิดธรรมชาติเกิดมีขึ้น ณ ที่ใดให้เป็นหน้าที่ของสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการดังต่อไปนี้

- (๑) เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพียงพอที่จะทำได้

*มาตรา ๑๕๘ วรรคแรก แก้ไขโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๓๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔)

(๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยเร็วที่สุด

หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนี้มีตลอดถึงผู้อื่น ซึ่งได้ พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครอง ของผู้ตายอยู่ในที่นั้นด้วย

* ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

****มาตรา ๑๕๐** ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทาง นิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตถ์หรือได้รับหนังสืออนุมัติจาก แพทย์สภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทาง

** มาตรา ๑๔๙ วรรคสาม แก้ไขโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๓๗ ก หน้า ๑๗ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒)*

*** มาตรา ๑๕๐ แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๒๐๓ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๒ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗) ครั้งที่สามแก้ไขโดยข้อ ๒ แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ ตอนที่ ๑๕๐ หน้า ๑๖๗ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕) แก้ไขครั้งที่สี่โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗ ตอนที่ ๑๑๓ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓) แก้ไขครั้ง สดท้ายโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๓๗ ก หน้า ๑๗ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒)*

นิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ และในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

เมื่อได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการได้สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้าย

ให้กล่าวว่าใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

ในการไต่สวนตามวรรคห้า ให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาล และให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งกำหนดวันนัดไต่สวนให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายตามลำดับอย่างน้อยหนึ่งคนเท่าที่จะทำได้ทราบก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายมาสืบ

เมื่อศาลได้ปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนแล้ว และก่อนการไต่สวนเสร็จสิ้น สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอเข้ามาซักถามพยานที่พนักงานอัยการนำสืบและนำสืบพยานหลักฐานอื่นได้ด้วย เพื่อการนี้ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิแต่งตั้งทนายความดำเนินการแทนได้ หากไม่มีทนายความที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลดังกล่าวเข้ามา

ในคดี ให้ศาลตั้งทนายความขึ้นเพื่อทำหน้าที่ทนายความฝ่าย
ญาติผู้ตาย

เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
ศาลจะเรียกพยานที่น่าสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติมหรือเรียก
พยานหลักฐานอื่นมาสืบก็ได้ และศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการได้สวนและทำ
คำสั่ง แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้นำสืบพยานหลักฐานตาม
วรรคแปดที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญอื่นมาให้
ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือ
ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้ถึงที่สุด แต่ไม่กระทบ
กระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล
หากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับ
การตายนั้น

เมื่อศาลได้มีคำสั่งแล้ว ให้ส่งสำนวนการได้สวนของศาล
ไปยังพนักงานอัยการ เพื่อส่งแก่พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป
แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชั้นสูตร
พลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้
ความเห็นตามมาตรานี้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ
ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวง
ยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วน
ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรานี้ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและ
ค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓

***มาตรา ๑๕๐ ทวิ** ผู้ใดกระทำการใดๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือเพื่ออำพรางคดีผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๕๑ ในเมื่อมีการจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใด หรือจะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลก็ได้

มาตรา ๑๕๒ ให้แพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลปฏิบัติดังนี้

(๑) ทำรายงานถึงสภาพของศพ หรือส่วนของศพตามที่พบเห็นหรือตามที่ปรากฏจากการตรวจพร้อมทั้งความเห็นในเรื่องนั้น

**มาตรา ๑๕๐ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๓๗ ก หน้า ๒๐ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒)*

(๒) แสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้

(๓) ลงวันเดือนปีและลายมือชื่อในรายงาน แล้วจัดการส่งไปยังเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ

มาตรา ๑๕๓ ถ้าศพฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพจัดให้ขุดศพขึ้นเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็น หรือจะเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน

มาตรา ๑๕๔ ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำความเข้าใจเป็นหนังสือแสดงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่ามีใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้

มาตรา ๑๕๕ ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการสอบสวนมาใช้แก่การชันสูตรพลิกศพโดยอนุโลม *ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗๒ ตี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนของศาลตามมาตรา ๑๕๐ ในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

มาตรา ๑๕๖ ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด

*มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง เพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๒)

ภาค ๓
วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น
—————
ลักษณะ ๑
ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง
—————

มาตรา ๑๕๗ การฟ้องคดีอาญาให้ยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๕๘ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
- (๓) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ
- (๔) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย
- (๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับตัวพอสสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียน

๓๖๙ ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง

หรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์ หรือติดมาท้ายฟ้อง

(๖) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำ เช่นนั้นเป็นความผิด

(๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

มาตรา ๑๕๙ ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ เพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดทลาบ ให้กล่าวมาในฟ้อง

ถ้ามิได้ขอเพิ่มโทษมาในฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้

มาตรา ๑๖๐ ความผิดหลายกระทงจะรวมในฟ้องเดียวกันก็ได้ แต่ให้แยกกระทงเรียงเป็นลำดับกันไป

ความผิดแต่ละกระทงจะถือว่าเป็นข้อหาแยกจากข้อหาอื่นก็ได้ ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้แยกสำนวนพิจารณาความผิดกระทงใดหรือหลายกระทงต่างหาก และจะสั่งเช่นนี้ก่อนพิจารณาหรือในระหว่างพิจารณาก็ได้

มาตรา ๑๖๑ ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งโจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง หรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล

มาตรา ๑๖๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการสั่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ได้สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องได้สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ได้สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ ในกรณีที่มีการได้สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

มาตรา ๑๖๓ เมื่อมีเหตุอันควร โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะอนุญาตหรือจะสั่งให้ได้สวนมูลฟ้องเสียก่อนก็ได้ เมื่ออนุญาตแล้วให้ส่งสำเนาแก้ฟ้องหรือฟ้องเพิ่มเติมแก่จำเลยเพื่อแก้ และศาลจะสั่งแยกสำนวนพิจารณาฟ้องเพิ่มเติมนั้นก็ได้

เมื่อมีเหตุอันควร จำเลยอาจยื่นคำร้องขอแก้หรือเพิ่มเติมคำให้การของเขาก่อนศาลพิพากษา ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาต ก็ให้ส่งสำเนาแก้โจทก์

มาตรา ๑๖๔ คำร้องขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องนั้น จะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี ห้ามมิให้ศาลอนุญาต แต่การแก้ฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งต้องแถลงในฟ้องก็ดี การเพิ่มเติมฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งมิได้กล่าวไว้ก็ดี ไม่ว่าจะทำเช่นนี้ในระยะใดระหว่างพิจารณาในศาลชั้นต้น มิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ เว้นแต่จำเลยได้หลงต่อสู้ในข้อที่ผิดหรือที่มีได้กล่าวไว้แล้ว

๓๖๖ ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง

*มาตรา ๑๖๕ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ในวันไต่สวนมูลฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป เมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้วให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดรายงานไว้ และดำเนินการต่อไป

จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในการที่จำเลยจะมีทนายมาช่วยเหลือ

ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้องโดยตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น

มาตรา ๑๖๖ ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ให้ศาลยกฟ้องเสีย แต่ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ จะสั่งเลื่อนคดีไปก็ได้

มาตรา ๑๖๕ แก้ไขโดยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๔ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

คดีที่ศาลได้ยกฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าโจทก์มาร้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันศาลยกฟ้องนั้น โดยแสดงให้ศาลเห็นได้ว่ามีเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ ก็ให้ศาลยกคดีนั้นขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่

ในคดีที่ศาลยกฟ้องดังกล่าวแล้ว จะฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ แต่ถ้าศาลยกฟ้องเช่นนี้ในคดีซึ่งราษฎรเท่านั้นเป็นโจทก์ ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการฟ้องคดีนั้นอีก เว้นแต่จะเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๑๖๗ ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไปเฉพาะกระทงที่มีมูล ถ้าคดีไม่มีมูล ให้พิพากษายกฟ้อง

มาตรา ๑๖๘ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ให้ส่งสำเนาฟ้องให้แก่จำเลยรายตัวไป เว้นแต่จำเลยจะได้รับสำเนาฟ้องไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๖๙ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว แต่ยังไม่ได้อำนาจจำเลยมา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับมาแล้วแต่ควรอย่างไร้ประโยชน์เพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๐ คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา

ถ้าโจทก์ร้องขอศาลจะชั่งจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ฎีกาก็ได้

มาตรา ๑๗๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวน และการพิจารณา เว้นแต่มาตรา ๑๗๕ มาบังคับแก่การไต่สวน มูลฟ้องโดยอนุโลม

*ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ และมาตรา ๑๗๒ ตี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พยาน เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ทั้งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และใน คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ลักษณะ ๒

การพิจารณา

มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล แล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้ อย่างไรบ้างคำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอม ให้การก็ให้ศาลจกรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๑ วรรคสอง เพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

*มาตรา ๑๗๒ ทวิ ภายหลังจากศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ วรรค ๒ แล้ว เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

** (๑) ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

(๒) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

(๓) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่งๆ ลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้

ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (๒) หรือ (๓) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณา และการสืบพยาน ที่กระทำลึบหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

*มาตรา ๑๗๒ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔)

*มาตรา ๑๗๒ ทวิ (๑) แก้ไขโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๗)

*มาตรา ๑๗๒ ตริ ในการสืบพยานในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ถ้าศาลเห็นสมควรและจัดให้พยานนั้นอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กแล้ว ศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(๑) ศาลเป็นผู้ถามพยานเองโดยแจ้งให้พยานนั้นทราบประเด็นและข้อเท็จจริง ซึ่งต้องการสืบแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นๆ หรือศาลจะถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้

(๒) ให้คู่ความถาม ถามค้าน หรือถามดิ่งผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

ในการเบิกความของพยานดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงไปยังห้องพิจารณาคดีด้วย และเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ

ก่อนการสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ศาลจะจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง คำให้การของพยานที่ได้บันทึกไว้ในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง ต่อนักคู่ความก็ได้ และหากศาลเห็นสมควรจะให้ถือสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานดังกล่าว

*มาตรา ๑๗๒ ตริ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

เป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาลก็ได้

ในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความตามวรรคหนึ่ง เพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง ให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียง คำให้การของพยานนั้นในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง เสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล และให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

*มาตรา ๑๗๒ จัตวา ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗๒ ทรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสืบพยานนอกศาลในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

**มาตรา ๑๗๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

*มาตรา ๑๗๒ จัตวา เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๕๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๑ ก หน้า ๓๒ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒)

**มาตรา ๑๗๓ แก้ไขโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๒๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๗) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๕๙ หน้า ๖ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๒) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ.๒๕๓๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๔)

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรานี้ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๗๔ ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือแถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปาก หรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง

ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีก จะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๗๕ เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้

*มาตรา ๑๗๖ ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน และจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งจำหนายคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธ เพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธนั้น เป็นคดีใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้

มาตรา ๑๗๗ ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยผลการหรือโดยคำร้องขอของคู่ความฝ่ายใด แต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน

มาตรา ๑๗๘ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้เท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

(๑) โจทก์และทนาย

*มาตรา ๑๗๖ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๖ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

- (๒) จำเลยและทนาย
- (๓) ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๔) พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- (๕) ล่าม
- (๖) บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล
- (๗) พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาลแล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๑๗๙ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณาลงไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อนก็ได้

ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอันสมควรต้องเลื่อนการพิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๘๐ ให้นำบทบัญญัติเรื่องรักษาความเรียบร้อยในศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับแก่การพิจารณาคดีอาญาโดยอนุโลม แต่ห้ามมิให้สั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เว้นแต่จำเลยขัดขวางการพิจารณา

มาตรา ๑๘๑ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๙ และ ๑๖๖ มาบังคับแก่การพิจารณาโดยอนุโลม

ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง

*มาตรา ๑๘๒ คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณารื่นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ

ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจัดรายงานเหตุนั้นไว้

เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลรอการอ่านไว้จนกว่าจำเลยจะมาศาล แต่ถ้ามีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมา ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลยแล้วแต่กรณีได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

มาตรา ๑๘๓ แก้ไขโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๗ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไป โดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อย ให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๑๘๓ คำพิพากษา หรือคำสั่งหรือความเห็นแย้งต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาผู้พิพากษาใดที่นั่งพิจารณา ถ้าไม่เห็นพ้องด้วย มีอำนาจทำความเห็นแย้ง คำแย้งนี้ให้รวมเข้าสำนวนไว้

มาตรา ๑๘๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษา ข้าหลวงยุติธรรม หัวหน้าผู้พิพากษาในศาลนั้นหรือเจ้าของสำนวนเป็นประธานถามผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาทีละคน ให้ออกความเห็นทุกประเด็นที่จะวินิจฉัย ให้ประธานออกความเห็นสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินกว่าสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากยอมเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า

มาตรา ๑๘๕ ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกปรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิด และไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อเห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

มาตรา ๑๘๖ คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างใครโจทก์ใครจำเลย
- (๓) เรื่อง
- (๔) ข้อหาและคำให้การ
- (๕) ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
- (๖) เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและ

ข้อกฎหมาย

- (๗) บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
- (๘) คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ
- (๙) คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่อง

ฟ้องทางแพ่ง

คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ ไม่จำเป็นต้องมีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)

มาตรา ๑๘๗ คำสั่งระหว่างพิจารณาอย่างน้อยต้องมี

- (๑) วัน เดือน ปี
- (๒) เหตุผลตามกฎหมายในการสั่ง
- (๓) คำสั่ง

มาตรา ๑๘๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป

มาตรา ๑๘๙ เมื่อจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเป็นคนยากจนขอสำเนาคำพิพากษาซึ่งรับรองว่าถูกต้องให้ศาลคัดสำเนาให้หนึ่งฉบับโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๙๐ ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

มาตรา ๑๙๑ เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง

***มาตรา ๑๙๒** ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่ง เกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ไต่

*มาตรา ๑๘๒ แก้ไขโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๙ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙) และแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๖๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๖๔ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๒)

*ในกรณีข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิดหรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท มิให้ถือว่าต่างกัน ในข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ แต่ทั้งนี้ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้นๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม แก้ไขโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๕๕ หน้า ๗ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

ภาค ๕ อุทธรณ์และฎีกา

ลักษณะ ๑ อุทธรณ์

หมวด ๑ หลักทั่วไป

มาตรา ๑๔๓ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
ชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น
อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อ
กฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ

*มาตรา ๑๔๓ ทวิ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาล

*มาตรา ๑๔๓ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑
ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗) แก้ไขครั้งที่สองโดย
มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๒๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗ ตอนที่ ๑๐๙ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ)
วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๓) และแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๙ หน้า ๗ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

ขั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

(๑) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก

(๒) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอการลงโทษไว้

(๓) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือ

(๔) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท

*มาตรา ๑๙๓ ตวิ ในคดีซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๙๓ ทวิ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเข้าใจในศาลชั้นต้นพิจารณาเห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์และอนุญาตให้อุทธรณ์หรืออุทธรณ์โดยอัยการหรือพนักงานอัยการซึ่งอุทธรณ์โดยอัยการได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในอุทธรณ์ว่า มีเหตุอันควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัยยกให้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

*มาตรา ๑๙๓ ตวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๒ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗)

มาตรา ๑๔๔ ถ้ามีอุทธรณ์แต่ในปัญหาข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้นๆ ศาลอุทธรณ์จะต้องฟัง ข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐาน ในสำนวน

มาตรา ๑๔๕ ข้อกฎหมายทั้งปวงอันคู่ความอุทธรณ์ ร้องอ้างอิงให้แสดงไว้โดยชัดเจนในฟ้องอุทธรณ์ แต่ต้องเป็น ข้อที่ได้ยกขึ้นมาว่ากันมาแล้วแต่ในศาลชั้นต้น

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หรือที่ เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยอุทธรณ์ เหล่านี้ผู้อุทธรณ์หรือศาลยกขึ้นอ้างได้ แม้ว่าจะไม่ได้ยกขึ้นในศาลชั้นต้นก็ตาม

มาตรา ๑๔๖ คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดี เสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือ คำสั่งนั้นด้วย

มาตรา ๑๔๗ เหตุที่มีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ฉบับหนึ่งแล้วหาเป็นผลตัดสินคดีผู้อื่นซึ่งมีสิทธิอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ด้วยไม่

***มาตรา ๑๔๘** การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นใน กำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

*มาตรา ๑๔๘ แก้ไขโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗

ให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจสอบอุทธรณ์ว่าควรจะรับส่งขึ้นไป
ยังศาลอุทธรณ์หรือไม่ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้
ถ้าเห็นว่าจะไม่ควรรับให้จดเหตุผลไว้ในคำสั่งของศาลนั้นโดยชัดเจน

***มาตรา ๑๔๘ ทวิ** เมื่อศาลชั้นต้นปฏิเสธไม่ยอมรับ
อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์เป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของ
ศาลนั้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นภายใน
กำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่ง แล้วให้ศาลนั้นรับส่งคำร้อง
เช่นว่านั้นไปยังศาลอุทธรณ์พร้อมด้วยอุทธรณ์ และคำพิพากษา
หรือคำสั่งของศาลชั้นต้น

เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นสมควรตรวจสอบจำนวนเพื่อส่งคำร้อง
เรื่องนั้น ก็ให้ส่งศาลชั้นต้นส่งมาให้

ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องนั้นแล้วมีคำสั่งยื่น
ตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น หรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้
ให้เป็นที่สุดแล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน

ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๓๙ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙) แก้ไขครั้งที่สองโดยมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘)
พ.ศ.๒๕๑๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๓ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐
พฤศจิกายน ๒๕๑๘) เฉพาะวรรคหนึ่ง แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๓๒
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๔ หน้า ๘ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

***มาตรา ๑๔๘ ทวิ** เพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๑๘ (ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๔ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๘) เฉพาะ
วรรคหนึ่ง แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๔ หน้า ๘ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

มาตรา ๑๙๙ ผู้อุทธรณ์ซึ่งต้องขังหรือต้องจำคุก อยู่ในเรือนจำ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อพิศตภายในกำหนดอายุ อุทธรณ์เมื่อได้รับอุทธรณ์นั้นแล้ว ให้พิศตออกไปรับให้แก่ผู้ยื่น อุทธรณ์ แล้วให้รีบส่งอุทธรณ์นั้นไปยังศาลชั้นต้น

อุทธรณ์ฉบับใดที่ยื่นต่อพิศตส่งไปถึงศาลเมื่อพ้น กำหนดอายุอุทธรณ์แล้ว ถ้าหากปรากฏว่าการส่งชกชานั้น มิใช่เป็นความผิดของผู้ยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ ได้ยื่นภายในกำหนดอายุอุทธรณ์

*มาตรา ๒๐๐ ให้ศาลส่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่อีกฝ่าย หนึ่งแก่ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาอุทธรณ์

**มาตรา ๒๐๑ เมื่อศาลส่งสำเนาอุทธรณ์แก่อีกฝ่าย หนึ่งไม่ได้เพราะหาตัวไม่พบ หรือหลบหนี หรือจงใจไม่รับสำเนา อุทธรณ์ หรือได้รับแก่อุทธรณ์แล้ว หรือพ้นกำหนดแก่อุทธรณ์ แล้ว ให้ศาลรีบส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อทำการพิจารณา พิพากษาต่อไป

มาตรา ๒๐๒ ผู้อุทธรณ์มีอำนาจยื่นคำร้องขอถอน อุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นก่อนส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ ในกรณี

มาตรา ๒๐๐ แก้ไขโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๕ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๒)

**มาตรา ๒๐๑ แก้ไขโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๕๐ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕)

เช่นนี้ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตได้ เมื่อส่งสำนวนไปแล้วให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือต่อศาลชั้นต้นเพื่อส่งไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อสั่ง ทั้งนี้ต้องก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

เมื่อถอนไปแล้ว ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นย่อมเด็ดขาดเฉพาะผู้ถอน ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งอุทธรณ์ จะเด็ดขาดต่อเมื่อคดีถึงที่สุด โดยไม่มีการแก้คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น

หมวด ๒

การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งชั้นศาลอุทธรณ์

มาตรา ๒๐๓ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาโดยเปิดเผย เฉพาะแต่ในกรณีที่น่าตั้งหรืออนุญาตให้คู่ความมาพร้อมกัน หรือมีการสืบพยาน

มาตรา ๒๐๔ เมื่อจะพิจารณาในศาลโดยเปิดเผย ให้ศาลอุทธรณ์ออกหมายนัดกำหนดวันพิจารณาไปยังคู่ความให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าห้าวัน

การฟังคำแถลงการณ์นั้นห้ามมิให้กำหนดช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันรับสำนวน ถ้ามีเหตุพิเศษจะช้ากว่านั้นก็ได้แต่อย่าให้เกินสองเดือน เหตุที่ต้องช้าให้ศาลรายงานไว้

มาตรา ๒๐๕ คำร้องขอแถลงการณ์ด้วยปากให้ติด
มากับฟ้องอุทธรณ์หรือแก้อุทธรณ์

คำแถลงการณ์เป็นหนังสือให้ยื่นก่อนวันศาลอุทธรณ์
พิพากษา

คำแถลงการณ์ด้วยปากหรือหนังสือก็ตาม มิให้ถือว่าเป็น
เป็นส่วนหนึ่งของอุทธรณ์ ให้นำว่าเป็นแต่คำอธิบายข้ออุทธรณ์
หรือแก้อุทธรณ์เท่านั้น

คำแถลงการณ์เป็นหนังสือจะยื่นต่อศาลชั้นต้นหรือต่อ
ศาลอุทธรณ์ก็ได้

มาตรา ๒๐๖ ระเบียบแถลงการณ์ด้วยปากมีดังนี้

(๑) ถ้าคู่ความฝ่ายใดขอแถลงการณ์ ให้ฝ่ายนั้นแถลง
ก่อน แล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งแถลงแก้ เสร็จแล้วฝ่ายแถลงก่อน
แถลงแก้ได้อีก

(๒) ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์ ให้ผู้อุทธรณ์
แถลงก่อน แล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งแถลงแก้ เสร็จแล้วให้ผู้อุทธรณ์
แถลงแก้ได้อีก

(๓) ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์และเป็น
ผู้อุทธรณ์ทั้งคู่ ให้โจทก์แถลงก่อน แล้วให้จำเลยแถลงเสร็จแล้ว
โจทก์แถลงแก้ได้อีก

มาตรา ๒๐๗ เมื่อมีอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
มีอำนาจสั่งให้ศาลชั้นต้นออกหมายเรียกหรือจับจำเลย
ซึ่งศาลนั้นปล่อยตัวไปแล้ว มาขังหรือปล่อยชั่วคราวระหว่าง

อุทธรณ์ก็ได้ หรือถ้าจำเลยถูกขังอยู่ระหว่างอุทธรณ์จะสั่งให้ศาลชั้นต้นปล่อยจำเลยหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๒๐๘ ในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ตามหมวดนี้

(๑) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าควรสืบพยานเพิ่มเติม ให้มีอำนาจเรียกพยานมาสืบเอง หรือสั่งศาลชั้นต้นสืบให้ เมื่อศาลชั้นต้นสืบพยานแล้ว ให้ส่งสำนวนมายังศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยต่อไป

(๒) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็น เนื่องจากศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ก็ให้พิพากษาสั่งให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาและพิพากษาหรือสั่งใหม่ตามรูปคดี

*มาตรา ๒๐๘ ทวิ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เห็นสมควร จะให้มีการวินิจฉัยปัญหาใด ในคดีเรื่องใด โดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

ที่ประชุมใหญ่ให้ประกอบด้วยผู้พิพากษาทุกคนซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนผู้พิพากษาแห่งศาลนั้น และให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นประธาน

การวินิจฉัยในที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่าย หรือเกินสองฝ่ายขึ้นไป

มาตรา ๒๐๘ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๑๒๑๑ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗)

จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้าย
แก่จำเลยมากยอมเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้าย
แก่จำเลยน้อยกว่า

ในคดีซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้วินิจฉัยปัญหาแล้ว คำพิพากษา
หรือคำสั่งต้องเป็นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ และ
ต้องระบุไว้ด้วยว่าปัญหาข้อใดได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่
ผู้พิพากษาที่เข้าประชุม แม้มิใช่เป็นผู้หนึ่งพิจารณา ก็ให้มีอำนาจ
พิพากษา ทำคำสั่ง หรือทำความเห็นแย้งในคดีนั้นได้

มาตรา ๒๐๙ ให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาโดยมิชักช้า
และจะอ่านคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์ หรือส่งไปให้ศาลชั้นต้น
อ่านก็ได้

มาตรา ๒๑๐ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าฟ้องอุทธรณ์
มิได้ยื่นในกำหนด ให้พิพากษายกฟ้องอุทธรณ์นั้นเสีย

มาตรา ๒๑๑ เมื่อมีอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาใน
ประเด็นสำคัญและคัดค้านคำสั่งระหว่างพิจารณาด้วย ศาล
อุทธรณ์จะพิพากษาโดยคำพิพากษาอันเดียวกันก็ได้

มาตรา ๒๑๒ คดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาที่ให้
ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย
เว้นแต่โจทก์จะได้อุทธรณ์ในทำนองนั้น

มาตรา ๒๑๓ ในคดีซึ่งจำเลยผู้หนึ่งอุทธรณ์คัดค้าน
คำพิพากษา ซึ่งให้ลงโทษจำเลยหลายคนในความผิดฐาน
เดียวกันหรือต่อเนื่องกัน ถ้าศาลอุทธรณ์กลับหรือแก้คำ

พิพาทศาลชั้นต้น ไม่ลงโทษหรือลดโทษให้จำเลย แม้เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษาดลลดไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์ ให้มีต้องถูกรับโทษหรือได้ลดโทษดูจำเลยผู้อุทธรณ์

มาตรา ๒๑๔ นอกจากมีข้อความซึ่งต้องมีในคำพิพากษาศาลชั้นต้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ต้องปรากฏข้อความดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) นามหรือตำแหน่งของผู้อุทธรณ์
- (๒) ข้อความว่า ยิน ยก แก่หรือกลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น

มาตรา ๒๑๕ นอกจากที่บัญญัติมาแล้ว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาและว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งศาลชั้นต้นมาบังคับในชั้นศาลอุทธรณ์ด้วยโดยอนุโลม

ลักษณะ ๒

ฎีกา

หมวด ๑

หลักทั่วไป

*มาตรา ๒๑๖ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑

*มาตรา ๒๑๖ แก้ไขโดยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๔๐ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ฎีกาฟัง

ฎีกานั้น ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติแห่ง มาตรา ๒๐๐ และ ๒๐๑ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๗ ในคดีซึ่งมีข้อจำกัดว่า ให้คู่ความ ฎีกาได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ข้อจำกัดนี้ให้บังคับแก่ คู่ความและบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย

มาตรา ๒๑๘ ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตาม ศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลย ไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

*ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียง แต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิ โทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

**มาตรา ๒๑๘ ในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษ จำคุกจำเลยไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือ

*มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง เพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๕๕ หน้า ๘ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

**มาตรา ๒๑๘ แก้ไขโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๔ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดย มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๕๕ หน้า ๘ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

ทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ร่วมานี้ ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้ามนี้มีให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขโทษและเพิ่มเติมโทษจำเลย

***มาตรา ๒๑๙ ทวิ** ห้ามมิให้คู่ความฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งในข้อเท็จจริงในปัญหาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยแต่อย่างใด แม้คดีนั้นจะไม่ต้องห้ามฎีกาก็ตาม

ในการนับกำหนดโทษจำคุกตามความในมาตรา ๒๑๘ และ ๒๑๙ นั้น ห้ามมิให้คำนวณกำหนดเวลาที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยรวมเข้าด้วย

***มาตรา ๒๑๙ ตริ** ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก หรือเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก หรือคดีที่เกี่ยวกับการกักขังแทนค่าปรับ หรือกักขังเกี่ยวกับการรับทรัพย์สิน ถ้าศาลอุทธรณ์มิได้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

****มาตรา ๒๒๐** ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์

**มาตรา ๒๑๘ ทวิ มาตรา ๒๑๘ ตริ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗)*

***มาตรา ๒๒๐ แก้ไขโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๐๒ หน้า ๕ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗) แก้ไขครั้งสุดท้ายโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๕ หน้า ๑๐ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)*

๓๔๒ หลักทั่วไป

มาตรา ๒๒๑ ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้น เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๒๒๒ ถ้าคดีมีปัญหาแต่เฉพาะข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

มาตรา ๒๒๓ ให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจฎีกาว่าควรจะรับส่งขึ้นไปยังศาลฎีกาหรือไม่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าเห็นว่าไม่ควรรับให้จดเหตุผลไว้ในคำสั่งของศาลนั้นโดยชัดเจน

***มาตรา ๒๒๔** เมื่อศาลชั้นต้นไม่ยอมรับฎีกา ผู้ฎีกาอาจฎีกาเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลนั้นต่อศาลฎีกาได้ คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่งแล้วให้ศาลนั้นรับส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลฎีกา

*มาตรา ๒๒๔ แก้ไขโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๓๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๔ หน้า ๑๐ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๒)

การพิจารณา คำพิพากษา : พยานหลักฐาน : หลักทั่วไป ๓๙๓

พร้อมด้วยฎีกาและคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรตรวจสอบสำนวนเพื่อสั่งคำร้องเรื่องนั้น ก็ให้ส่งศาลชั้นต้นส่งมาให้

หมวด ๒

การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งชั้นฎีกา

มาตรา ๒๒๕ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาและว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้นอุทธรณ์มาบังคับในชั้นฎีกาโดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง

ภาค ๕

พยานหลักฐาน

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๒๖ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น

๓๙๕ หลักทั่วไป

และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน

มาตรา ๒๒๗ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

มาตรา ๒๒๘ ระหว่างพิจารณาโดยผลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้

มาตรา ๒๒๙ ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควรตามลักษณะของพยาน

มาตรา ๒๓๐ เมื่อจำเป็นศาลมีอำนาจไปเองหรือให้จำศาลไปเดินเผชิญสืบพยาน หรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยาน ให้ผู้เดินเผชิญสืบและศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม และศาลที่รับประเด็นมีอำนาจส่งประเด็นไปยังศาลอื่นอีกต่อหนึ่งได้

เมื่อคู่ความแถลงต่อศาลขอไปฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลสั่งหรือจัดการให้เป็นไปตามคำขอนั้น

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ติดใจไปฟังการพิจารณา จะยื่นคำถาม คำซักเป็นหนังสือก็ได้ ให้ศาลหรือผู้เดินเผชิญสืบสืบพยานตามนั้น

ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลาง เท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เดินเผชิญสืบ หรือแก่

ศาลรับประเด็นเพื่อสืบพยาน เมื่อคู่ความที่ขอให้สืบพยาน ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา ก็ให้ยื่นคำถามพยานเป็นหนังสือ เมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว ให้ผู้เดินเผชิญสืบหรือศาลที่รับ ประเด็น ส่งถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางไปยังศาลเดิม

มาตรา ๒๓๑ เมื่อคู่ความหรือผู้ใดจะต้องให้การหรือ ส่งพยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) เอกสารหรือข้อความที่ยังเป็นความลับในราชการอยู่
- (๒) เอกสารหรือข้อความลับ ซึ่งได้มาหรือทราบเนื่อง ในอาชีพหรือหน้าที่ของเขา

(๓) วิธีการ แบบแผนหรืองานอย่างอื่นซึ่งกฎหมาย คุ่มครองไม่ยอมให้เปิดเผย คู่ความหรือบุคคลนั้นม่อำนาจ ไม่ยอมให้การหรือส่งพยานหลักฐาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความลับนั้น

ถ้าคู่ความหรือบุคคลใดไม่ยอมให้การ หรือไม่ส่งพยาน หลักฐานดังกล่าวแล้ว ศาลมีอำนาจหมายเรียกเจ้าหน้าที่หรือ บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับความลับนั้นมาแถลงต่อศาล เพื่อวินิจฉัยว่า การไม่ยอมนั้นมีเหตุผลค่าจุนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไร้เหตุผล ให้ ศาลบังคับให้จ การหรือส่งพยานหลักฐานนั้น

หมวด ๒ พยานบุคคล

มาตรา ๒๓๒ ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำจำเลยซึ่งให้การเป็นพยานนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซักค้านได้

มาตรา ๒๓๔ พยานไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อมีคำถามเช่นนั้นให้ศาลเตือนพยาน

มาตรา ๒๓๕ ในระหว่างพิจารณาเมื่อเห็นสมควรศาลมีอำนาจถามโจทก์จำเลยหรือพยานคนใดก็ได้

ห้ามมิให้ถามจำเลยเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะจะเพิ่มเติมคดีโจทก์ซึ่งบกพร่อง เว้นแต่จำเลยจะอ้างตนเองเป็นพยาน

มาตรา ๒๓๖ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ที่จะเป็นพยานซึ่งมิใช่จำเลย ออกไปอยู่นอกห้องพิจารณাজนกว่าจะเข้ามาเบิกความ อนึ่งเมื่อพยานเบิกความแล้วจะให้หรืออยู่ในห้องพิจารณาก่อนก็ได้

*มาตรา ๒๓๗ คำพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา นั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๓

* มาตรา ๒๓๗ แก้ไขโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๒๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ หน้า ๔ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒)

*มาตรา ๒๓๗ ทวิ ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้าพนักงานอัยการ โดยตนเองหรือโดยได้รับคำร้องจากผู้เสียหายหรือจากพนักงานสอบสวน จะยื่นคำร้องโดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการนำตัวผู้นั้นมาศาล หากถูกควบคุมอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลเบิกตัวผู้นั้นมาพิจารณาคดีต่อไป

เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นว่านั้น ให้ศาลสืบพยานนั้นทันที ในการนี้ ผู้ต้องหาจะชักค้ำน หรือตั้งทนายความชักค้ำนพยานนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ต้องหานั้นถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งหากมีการฟ้องคดีจะเป็นคดี

*มาตรา ๒๓๗ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.๒๕๒๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๔ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๗) ครั้งสุดท้ายแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๔๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๓๓๓ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒)

ซึ่งศาลจะต้องตั้งทนายความให้ หรือจำเลยมีสิทธิขอให้ศาลตั้งทนายความให้ตามมาตรา ๑๗๓ ก่อนเริ่มสืบพยานดังกล่าว ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ในกรณีที่ศาลต้องตั้งทนายความให้ ถ้าศาลเห็นว่าตั้งทนายความให้ทันทีให้ตั้งทนายความให้และดำเนินการสืบพยานนั้นทันที แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สามารถตั้งทนายความได้ทันทีหรือผู้ต้องหาไม่อาจตั้งทนายความได้ทันที ก็ให้ศาลซักถามพยานนั้นให้แทน

คำเบิกความของพยานดังกล่าวให้ศาลอ่านให้พยานฟัง หากมีตัวผู้ต้องหาอยู่ในศาลด้วยแล้ว ก็ให้ศาลอ่านคำเบิกความดังกล่าวต่อหน้าผู้ต้องหา

ถ้าต่อมาผู้ต้องหานั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยในการกระทำผิดอาญานั้น ก็ให้รับฟังคำพยานดังกล่าวในการพิจารณาคดีนั้นได้

ในกรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจำเป็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า ผู้ต้องหานั้นจะยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุผลความจำเป็น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานบุคคลนั้นไว้ทันทีก็ได้

เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้น และแจ้งให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบ ในการสืบพยานดังกล่าว พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะซักค้าน

พยานนั้นได้ และให้นำความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗๒ ตี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

หมวด ๓

พยานเอกสาร

มาตรา ๒๓๘ ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้

ถ้าอ้างหนังสือราชการเป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ในหมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๓๙ เอกสารใดซึ่งคู่ความอ้าง แต่มิได้อยู่ในความยึดถือของเขา ถ้าคู่ความนั้นแจ้งถึงลักษณะและที่อยู่ของเอกสารต่อศาล ให้ศาลหมายเรียกบุคคลผู้ยึดถือนำเอกสารนั้นมาส่งศาล

มาตรา ๒๔๐ เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้ยื่นหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างนั้นส่งสำเนาแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔ พยานวัตถุ

มาตรา ๒๔๑ สิ่งใดใช้เป็นพยานวัตถุต้องนำมาศาล
ในกรณีที่นำมาไม่ได้ ให้ศาลไปตรวจจจตรงงานยังที่
ที่พยานวัตถุนั้นอยู่ตามเวลาและวิธีซึ่งศาลเห็นสมควรตาม
ลักษณะแห่งพยานวัตถุ

มาตรา ๒๔๒ ในระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้อง
หรือพิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือ
พยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ฟ้องหรือทำลายตรา การฟ้องหรือตีตราใหม่ให้
ทำต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น

หมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความ
ชำนาญพิเศษในการใดๆ เช่นในทางวิทยาศาสตร์ ศิลป ฝีมือ
พาณิชยกรรม การแพทย์หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่ง
ความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการ
สอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ
เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือ
จำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่นๆ

ศาลจะให้ผู้ชำนาญการพิเศษทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องให้มาเบิกความประกอบหนังสือนั้น ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวแล้วแก่คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความ

มาตรา ๒๕๕ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณาหรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจได้

ภาค ๖

การบังคับตามคำพิพากษา และค่าธรรมเนียมน

หมวด ๑

การบังคับตามคำพิพากษา

*มาตรา ๒๕๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๕๖, ๒๕๗ และ ๒๕๘ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้

มาตรา ๒๕๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๕๑ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ไปยังศาลอุทธรณ์ใน
เมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษาเช่นว่านี้
จะยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน

มาตรา ๒๕๖ ศาลมีอำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับให้
จำคุกไว้ก่อนจนกว่าเหตุอันควรทุเลาจะหมดไป ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อจำเลยวิกลจริต
- (๒) เมื่อเกรงว่าจำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก
- (๓) ถ้าจำเลยมีครรภ์แต่เจ็ดเดือนขึ้นไป
- (๔) ถ้าจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงเดือน

ในระหว่างทุเลาการบังคับอยู่นั้นให้ศาลสั่งพนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จัดให้บุคคลดังกล่าวแล้วอยู่ในความ
ควบคุมในสถานที่อันควร

มาตรา ๒๕๗ คดีที่จำเลยต้องประหารชีวิต ห้ามมิให้
บังคับตามคำพิพากษา จนกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติใน
ประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอภัยโทษแล้ว

หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์อยู่ ให้รอไว้จน
คลอดบุตรเสียก่อนแล้ว จึงให้ประหารชีวิต

การประหารชีวิตให้ประหาร ณ ตำบลและเวลาที่
เจ้าหน้าที่ในการนั้นจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๕๘ ถ้าบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ประหาร
ชีวิตเกิดวิกลจริตก่อนถูกประหารชีวิต ให้รอการประหารชีวิตไว้ก่อน
จนกว่าผู้นั้นจะหาย ขณะทุเลาการประหารชีวิตอยู่นั้น ศาลมีอำนาจ
ยกมาตรา ๔๖ วรรค (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาบังคับ

ถ้าผู้วิกลจริตนั้นหายภายหลังปีหนึ่งนับแต่วันคำพิพากษา
ถึงที่สุดให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๒๕๙ คำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนหรือใช้
ราคาทรัพย์สิน ค่าทดแทนหรือค่าธรรมเนียมนั้น ให้บังคับตาม
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๕๐ ถ้าคำพิพากษามีได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น
บุคคลทั้งปวงซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษโดยได้กระทำความผิด
ฐานเดียวกัน ต้องรับผิดชอบกันและต่างกันในกรณีคืนหรือใช้
ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทน

มาตรา ๒๕๑ ถ้าต้องยึดทรัพย์สินคราวเดียวกัน
สำหรับใช้ค่าธรรมเนียมศาล ค่าปรับ ค่าใช้ทรัพย์สินหรือค่าทดแทน
แต่ทรัพย์สินของจำเลยไม่พอใช้ครบทุกอย่าง ให้นำจำนวนเงิน
สุทธิของทรัพย์สินนั้นใช้ตามลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าธรรมเนียม
- (๒) ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทน
- (๓) ค่าปรับ

หมวด ๒ ค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๕๒ ในคดีอาญาทั้งหลายห้ามมิให้ศาล
ยุติธรรมเรียกค่าธรรมเนียมนอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๒๕๓ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ซึ่งมี

คำเรียกร้องให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินติดมากับฟ้องอาญา มิให้เรียกค่าธรรมเนียม

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้าศาลยังต้องจัดการอะไรอีกเพื่อการบังคับผู้ที่จะได้รับคืนทรัพย์สินหรือราคาจำต้องเสียค่าธรรมเนียมดังคดีแพ่งสำหรับการต่อไปนั้น

มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๕๓ วรรคต้น ในคดีเรียกร้องให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทนซึ่งติดมากับฟ้องคดีอาญา หรือที่ฟ้องเป็นคดีแพ่งโดยลำพัง ให้เรียกค่าธรรมเนียมดังคดีแพ่ง

มาตรา ๒๕๕ ในคดีตั้งบัญญัติในมาตรา ๒๕๓ วรรค ๒ และมาตรา ๒๕๔ ถ้ามีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่แพ้คดีใช้ค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้

มาตรา ๒๕๖ คดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพาหนะให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร

มาตรา ๒๕๗ ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ฯ จำต้องเสียค่าธรรมเนียม คือ

- (๑) ค่าพาหนะพยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร
- (๒) ค่าพาหนะส่งหมายเรียก

มาตรา ๒๕๘ ให้นำบัญญัติค่าธรรมเนียมต่อท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามาบังคับโดยอนุโลม

ภาค ๗

อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนัก เป็นเบาและลดโทษ

มาตรา ๒๕๙ ผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ได้

มาตรา ๒๖๐ ผู้ถวายเรื่องราวซึ่งต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นเรื่องราวต่อพัชดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ เมื่อได้รับ เรื่องรานั้นแล้ว ให้พัชดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำออกใบรับให้แก่ ผู้ยื่นเรื่องราว แล้วให้รับส่งเรื่องราวนั้นไปยังรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมี หน้าที่ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็น ว่าควรพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ารัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อ พระมหากษัตริย์ ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำ พิพากษานั้นก็ได้

*มาตรา ๒๖๑ ทวิ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้

การพระราชทานอภัยโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๒ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๗ และ ๒๔๘ เมื่อคดีถึงที่สุดผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษตามมาตรา ๒๖๑ ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสีย ก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

เรื่องราวหรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ถวายได้แต่ครั้งเดียวเท่านั้น

มาตรา ๒๖๓ เหตุที่มีเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๒๖๑ ทวิ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๒๒๕ หน้า ๔ (ฉบับพิเศษ) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๗)

ในโทษอย่างอื่นนอกจากโทษประหารชีวิต ไม่เป็นผลให้ทุเลา
การลงโทษนั้น

มาตรา ๒๖๔ เรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษอย่าง
อื่นซึ่งมิใช่โทษประหารชีวิต ถ้าถูกยกหนหนึ่งแล้ว จะยื่นใหม่อีก
ไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันถูกยกครั้งก่อน

มาตรา ๒๖๕ ในกรณีที่มีการอภัยโทษเด็ดขาดโดย
ไม่มีเงื่อนไข ห้ามมิให้บังคับโทษนั้น ถ้าบังคับโทษไปบ้างแล้ว
ให้หยุดทันที ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้วให้คืนค่าปรับให้ไปทั้งหมด
ถ้าการอภัยโทษเป็นแต่เพียงเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา
หรือลดโทษ โทษที่เหลืออยู่ก็ให้บังคับไปได้

แต่การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับ
พ้นความรับผิดชอบในการต้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทน
ตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๖๖ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษ
เนื่องจากการกระทำความผิดอย่างหนึ่งถูกฟ้องว่ากระทำความผิด
อีกอย่างหนึ่ง อภัยโทษนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจศาลที่จะเพิ่มโทษ
หรือไม่รอกการลงอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญาว่าด้วยกระทำ
ผิดหลายครั้งไม่เข็ดหลาบ หรือว่าด้วยรอกการลงอาญา

มาตรา ๒๖๗ บทบัญญัติในหมวดนี้ ให้นำมาบังคับ
โดยอนุโลมแก่เรื่องราวขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา
หรือลดโทษ

***บัญชีแนบท้าย**
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ความผิดในกฎหมายลักษณะอาญา ที่ มาตรา ๗๙
อ้างถึง
ซึ่งราษฎรมีอำนาจจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย

ประทุษร้ายต่อพระบรมราชตระกูล มาตรา ๙๗ และ ๙๘
ขบถภายในพระราชอาณาจักร มาตรา ๑๐๑ ถึง ๑๐๔
ขบถภายนอกพระราชอาณาจักร มาตรา ๑๐๕ ถึง ๑๑๑
ความผิดต่อทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา ๑๑๒
ทำอันตรายแก่ธงหรือเครื่องหมายของต่างประเทศ มาตรา ๑๑๕
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๑๙ ถึง ๑๒๒ และ ๑๒๗
หลบหนีจากที่คุมขัง มาตรา ๑๖๓ ถึง ๑๖๖
ความผิดต่อศาสนา มาตรา ๑๗๒ และ ๑๗๓
ก่อการจลาจล มาตรา ๑๘๓ และ ๑๘๔
กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน กระทำให้สาธารณชน
ปราศจากความสะดวกในการไปมาและการส่งข่าวและของถึงกันและ
กระทำให้สาธารณชนปราศจากความสุขสบาย มาตรา ๑๘๕
ถึง ๑๘๔, ๑๘๖, ๑๘๗ และ ๑๘๘

**บัญชีแนบท้ายแก้ไขโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๕ (ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๕๑ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)*

ปลอมแปลงเงินตรา	มาตรา ๒๐๒ ถึง ๒๐๕ และ ๒๑๐
ข่มขืนกระทำชำเรา	มาตรา ๒๔๓ ถึง ๒๔๖
ประทุษร้ายแก่ชีวิต	มาตรา ๒๔๙ และ ๒๕๑
ประทุษร้ายแก่ร่างกาย	มาตรา ๒๕๔ ถึง ๒๕๗
ความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ	มาตรา ๒๖๘ ๒๗๐ และ ๒๗๖
ลักทรัพย์	มาตรา ๒๘๘ ถึง ๒๙๖
วิ่งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และโจรสลัด	มาตรา ๒๙๗ ถึง ๓๐๒
กรรโชก	มาตรา ๓๐๓

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับ
และหมายค้นในคดีอาญา
พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๒๕)

ด่วนที่สุด
ที่ ศย ๐๑๖/วิ ๕๖๒

ศาลอุทธรณ์
รับที่ 16153.
๙ ต.ค. 254๕
สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
โทร. ๕๒

กทพ. ๑๐๕๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับ
และหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕

เรียน ผู้พิพากษาศาลทั้งหลาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการ
ออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยประธานศาลฎีกาได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วย
แนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่จะมีผลบังคับใช้
ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป เพื่อให้การปฏิบัติของศาลยุติธรรมในการพิจารณา
ออกหมายจับและหมายค้น ดำเนินไปโดยถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายและเป็น
ระเบียบเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอประทานเสนาฯ

เพื่อโปรดทราบ

และเห็นควรสืบหาวิธี

ส่งทบทวน

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นายกรอนเกียรติ์ กมนีน)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

(นางประภาพร หยกประเสริฐ)

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม 6

๙ 1๓๑.145

สำนักวิชาการศาลยุติธรรม

กลุ่มประสานความร่วมมือทางกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๖๒, ๐ ๒๕๑๓ ๓๕๗๕

โทรสาร. ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๖๒, ๐ ๒๕๑๓ ๗๑๔๗

พ พงษ์มรรณ

(Signature)

นายอนุชิต ตันประเสริฐ

- 9 ต.ค. 2545

(สำเนา)

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา
พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๗ และ ๒๓๘ บัญญัติให้การจับบุคคล หรือการค้นหาบุคคลหรือสิ่งของในที่สาธารณะ จะต้องมีการออกหมายจับหรือหมายค้นจากศาล หรือหมายของศาล เว้นแต่จะมีเหตุตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการออกหมายจับและหมายค้นจากเดิมที่มีศาล พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เป็นศาลเพียงองค์กรเดียว ประกอบกับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๙ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลต้องสอบ ผู้ร้องขอออกหมายให้ปรากฏเหตุผลสมควรในการออกหมายเสียก่อน ซึ่งแสดงว่ารัฐธรรมนูญ และกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้การออกหมายจับและหมายค้น จะต้องได้รับการ พิจารณาลั่นกรองด้วยความรอบคอบ เพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ บุคคล

เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรวางแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้น และเกณฑ์มาตรฐานในการ พิจารณายานหลักฐานของศาลก่อนออกหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่ง พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประธานศาลฎีกาออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วย แนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕”
- ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓. ในกรณีที่มีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับ ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔. การร้องขอให้ศาลออกหมายจับ ให้ร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจชำระคดี หรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการจับ ส่วนการร้องขอหมายค้น ให้ร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการค้น

การร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้นที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของ ศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ร้องขอต่อศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัด หรือศาลแขวงที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น แต่หากศาลเยาวชนและครอบครัว ที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่แห่งใดมีความพร้อมที่จะออกหมายจับหรือหมายค้นตามระเบียบนี้ และได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อการนั้นแล้ว ก็ให้ร้องขอหมายจับหรือหมายค้นต่อ ศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งนั้นได้ด้วย

การร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้นที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจ ของศาลชันัญพิเศษ ให้ร้องขอต่อศาลชันัญพิเศษที่มีเขตอำนาจชำระคดีนั้น แต่ถ้าจะทำการ จับหรือค้นในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ให้ร้องขอต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือ ท้องที่นั้นได้ด้วย

เจ้าพนักงานซึ่งจะทำการจับหรือค้นนอกเขตศาลอาญา จะร้องขอต่อศาลอาญา ก็ได้ หากเป็นกรณีเร่งด่วนและการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น จะเกิดความ ลำบากเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๕. พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นซึ่งร้องขอให้ ศาลออกหมายจับหรือหมายค้น จะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การสืบสวนหรือ สอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายนั้น และต้องพร้อมที่จะมาให้ศาลสอบถามก่อนออกหมายได้ทันที

ในกรณีพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ร้องขอ ผู้นั้นต้องดำรง ตำแหน่งตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป ในกรณีที่เป็นตำรวจ ผู้นั้นต้องมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรี ขึ้นไป

ข้อ ๖. ในการร้องขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้น ต้องมีคำร้องที่มี รายละเอียดและเอกสารประกอบดังต่อไปนี้

๖.๑ คำร้องขอให้ศาลออกหมายจับ

(๑) ต้องระบุชื่อ รูปพรรณ อายุ อาชีพ ของบุคคลที่จะถูกจับเท่าที่ทราบ ตามแบบพิมพ์ท้ายระเบียบนี้ รวมทั้งข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่สนับสนุนเหตุแห่งการออก หมายจับ เช่น ข้อมูลตามข้อ ๑๔

(๒) แนบหมายจับพร้อมสำเนาตามแบบพิมพ์ท้ายระเบียบนี้ รวมทั้งเอกสารอื่น เช่น บันทึกคำร้องทุกข์ หนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เป็นต้น มาท้ายคำร้อง

๖.๒ คำร้องขอให้ศาลออกหมายค้น

(๑) ต้องระบุลักษณะสิ่งของที่ต้องการหาและยึด หรือชื่อ รูปพรรณ อายุของบุคคลที่ต้องการหา และสถานที่ที่จะค้น ระบุบ้านเลขที่ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง เท่าที่ทราบ หากไม่สามารถระบุบ้านเลขที่ที่จะค้นได้ ให้กำหนดชื่อสถานที่ที่จะค้นและบริเวณใกล้เคียงแทน ตามแบบพิมพ์ท้ายระเบียบนี้ รวมทั้งข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่สนับสนุน เหตุแห่งการออกหมายค้น เช่น ข้อมูลตามข้อ ๑๔

(๒) แนบหมายค้นพร้อมสำเนาตามแบบพิมพ์ท้ายระเบียบนี้ รวมทั้งเอกสารอื่น เช่น บันทึกคำร้องทุกข์ หนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เป็นต้น มาท้ายคำร้อง

ข้อ ๗. ให้ผู้ร้องขอหรือเจ้าพนักงานผู้รับมอบหมายจากผู้ร้องขอนำคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามข้อ ๖ ใส่ซองปิดผนึกประทับตรา 'ลับ' ยื่นต่อศาลที่ประสงค์จะขอให้ออกหมายนั้น

เมื่อได้รับของคำร้อง ให้เจ้าหน้าที่ศาลลงเลขรับไว้บนซองและลงสารบบไว้ โดยต้องไม่เปิดซอง แล้วนำซองคำร้องเสนอต่อผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็ว

ข้อ ๘. เมื่อศาลอนุญาตให้ออกหมาย ให้ศาลมอบต้นฉบับหมาย พยานหลักฐาน และเอกสารต่าง ๆ ใส่ซองปิดผนึกคืนให้แก่ผู้ร้องขอ ส่วนคำร้อง คำสั่งอนุญาต และสำเนาหมายให้ใส่ซองปิดผนึกเก็บไว้ที่ศาล เพื่อรอรับรายงานการจับหรือค้นจากผู้ร้องขอต่อไป

หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องขอทำสำเนาพยานหลักฐานสำคัญที่สนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายจับหรือหมายค้นนั้น มาเก็บรวบรวมไว้กับคำร้องและสำเนาหมายก็ได้

ข้อ ๙. ในกรณีขอออกหมายนอกเวลาทำการปกติ ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับการร้องขอในเวลาปกติตามข้อ ๖ ถึงข้อ ๘ โดยให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาสั่ง และผู้พิพากษาจะมาอยู่ประจำที่ศาลหรือไม่ก็ได้แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ที่สามารถติดต่อเพื่อเสนอคำร้องได้โดยสะดวก ทั้งนี้ ผู้ร้องขออาจนำคำร้องไปยื่นต่อผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายนั้นโดยตรงก็ได้ โดยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศาลที่ประจำอยู่ที่ศาลนั้น เพื่อทราบถึงสถานที่ที่จะนำคำร้องไปยื่นและให้เจ้าหน้าที่ศาลนั้นแจ้งผู้พิพากษาทราบโดยเร็ว

เมื่อศาลอนุญาตให้ออกหมาย ให้ศาลมอบต้นฉบับหมาย พยานหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ ใส่ซองปิดผนึกคืนให้แก่ผู้ร้องขอ ส่วนคำร้อง คำสั่งอนุญาต และสำเนาหมาย ให้ใส่ซองปิดผนึกเก็บไว้เอง แล้วนำไปเก็บไว้ที่ศาลในวันแรกที่ศาลเปิดทำการ เพื่อรอรับรายงานการจับหรือค้นจากผู้ร้องขอต่อไป

ข้อ ๑๐. ในการร้องขอให้ออกหมายจับ ผู้ร้องขอต้องเสนอพยานหลักฐานให้เพียงพอที่ทำให้เชื่อได้ว่า

๑๐.๑ ผู้จะถูกออกหมายจับน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎหมายดังกล่าว ก็ควรถือแนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของศาลว่าหมายถึงความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

๑๐.๒ ผู้จะถูกออกหมายจับน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นน่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ข้อ ๑๑. ในการร้องขอให้ออกหมายค้น ผู้ร้องขอต้องเสนอพยานหลักฐานให้เพียงพอที่ทำให้เชื่อได้ว่าบุคคลหรือสิ่งของที่ค้นหา น่าจะอยู่ในสถานที่ที่จะค้น และ

๑๑.๑ ในกรณีค้นหาสิ่งของ

(๑) สิ่งของนั้นจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ใต้สวน มูลฝอยหรือพิจารณา

(๒) สิ่งของนั้นมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(๓) เป็นสิ่งของซึ่งต้องยึดหรือริบตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบหรือยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

๑๑.๒ ในกรณีค้นหาบุคคล

(๑) บุคคลนั้นถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ

(๒) บุคคลนั้นถูกออกหมายจับ

ข้อ ๑๒. ในการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล ให้ผู้ร้องขอสาบานหรือปฏิญาณตน และแถลงด้วยตนเอง รวมทั้งตอบคำถามศาลเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวน หรือพยานหลักฐานที่สนับสนุนถึงเหตุแห่งการออกหมายนั้น

ข้อ ๑๓. ในการรับฟังพยานหลักฐาน ศาลไม่จำเป็นต้องถือเคร่งครัดเช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย

ผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือทราบข้อมูลอันเป็นเหตุแห่งการออกหมายจับหรือหมายค้นไม่จำเป็นต้องมาเบิกความต่อศาลด้วยตนเอง แต่อาจใช้บันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวซึ่งได้สาบานตัวแล้ว เสนอเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของผู้ร้องขอก็ได้

ข้อ ๑๔. พยานหลักฐานที่อาจพิสูจน์ว่ามีเหตุสมควรในการออกหมายจับหรือหมายค้น ให้รวมถึง

๑๔.๑ ข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวน เช่น บันทึกการสอบสวน บันทึกถ้อยคำของสายลับ หรือของเจ้าพนักงานที่ได้จากการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข่าวของเจ้าพนักงานหรือกรหาข่าวจากผู้กระทำความผิด และข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าสังเกตการณ์ของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

๑๔.๒ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือที่ได้จากการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี เช่น เครื่องมือตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ เครื่องมือตรวจพิสูจน์ของกลาง เครื่องจับเท็จ เครื่องมือตรวจโลหะ และเครื่องมือตรวจพิสูจน์ทางพันธุกรรม เป็นต้น

ข้อ ๑๕. คำสั่งของศาลในการอนุญาตให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลให้ครบถ้วนและชัดเจน

ข้อ ๑๖. หมายค้นต้องระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้จะทำการค้น และอาจระบุชื่อผู้ที่ทำการค้นไว้หลายคนตามคำร้องขอก็ได้หากมีเหตุสมควร

หมายค้นต้องระบุวัน ระยะเวลาที่จะทำการค้นให้ชัดเจน หากไม่อาจระบุเวลาสิ้นสุดได้ ให้ระบุว่าค้นได้ติดต่อกันไปจนเสร็จสิ้น การขอหมายค้นโดยกำหนดช่วงเวลาไว้หลาย ๆ วัน เพื่อเลือกทำการค้นในวันใดวันหนึ่งจะกระทำไม่ได้ ในกรณีที่สถานที่ที่จะค้นอยู่ห่างไกล อาจขอให้ศาลออกหมายค้นล่วงหน้าได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ข้อ ๑๗. เมื่อเจ้าพนักงานจับบุคคลตามหมายจับได้แล้ว หรือเมื่อมีเหตุที่จะเพิกถอนหมายจับ ให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องรายงานให้ศาลที่ออกหมายทราบโดยเร็ว

เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายค้นแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้นว่าจัดการตามหมายได้หรือไม่ แล้วให้ส่งบันทึกนั้นไปยังศาลที่ออกหมายภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ ๑๘. ในกรณีที่การจับหรือการค้นมิอาจกระทำได้เพราะมีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นให้เอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันแก่บุคคลหรือสถานที่ใดไว้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๑๙. เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ศาลอาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของแต่ละศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ เช่น การจัดทำมีระบบการรับคำร้อง การลงหลักฐานในสารบบ การเก็บรักษาความลับ การแจ้งการปฏิบัติตามหมาย และการเพิกถอนหมาย เป็นต้น

ข้อ ๒๐. ในกรณีที่ต้องมีวิธีการใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อรวบรวมรายละเอียดของหมายจับและหมายค้น การเพิกถอนหมายดังกล่าวของศาลทั่วประเทศ และการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น

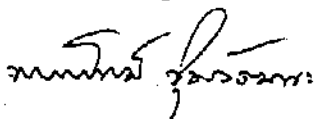
ประกาศ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(ลงชื่อ) อรรถนิติ ดิษฐอำนาจ

(นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ)

ประธานศาลฎีกา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวพรทิพย์ ชุ่มวัฒนะ)

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม ๙

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

ค่านทีสุด

ที่ ศย ๐๑๖/๑ ๒๓๘

กาลอทธรม
กัที่ 14 21
อกั 7 79
แภา 13 00

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

เรียน หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วย ประธานศาลฎีกาได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเพิ่มเติมข้อความเป็นข้อ ๖ ทวิ และข้อ ๗ ทวิ ดังนี้

“ข้อ ๖ ทวิ ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวบุคคลใดในชั้นสอบสวน ถ้าผู้ขอประกันมีความประสงค์จะใช้เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่วางประกันไว้ต่อผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นหลักประกันการปล่อยชั่วคราวบุคคลนั้นในชั้นศาลให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้ขอประกันระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหลักประกัน ซึ่งรวมทั้งมูลค่าหรือราคาของหลักประกันดังกล่าวและวงเงินที่ได้ประกัน พร้อมทั้งแนบสำเนาภาพถ่ายหลักทรัพย์ มากับคำร้องขอ ถ้าหลักทรัพย์นั้นเป็นที่ดินหรือห้องชุด ให้แนบสำเนาหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในหลักทรัพย์และหนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงานที่ดินมาด้วย

(๒) ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดวงเงินประกันไม่เกินมูลค่าหรือราคาของหลักประกัน และปรากฏตามคำแถลงของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือพนักงานสอบสวน หรือคำฟ้องหรือคำแถลงของพนักงานอัยการว่าหลักประกันดังกล่าวยังอยู่ในความครอบครองของตน หรือมีหลักฐานอื่นที่น่าเชื่อถือว่าหลักประกันดังกล่าวยังอยู่ในความครอบครองของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ให้ศาลมีคำสั่งให้ถือเอาหลักประกันนั้นเป็นหลักประกันในชั้นศาลได้ แต่ถ้าศาลกำหนดวงเงินประกันไว้สูงกว่ามูลค่าหรือราคาของหลักประกันนั้น ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอประกันวางหลักประกันอื่นเพิ่มเติมให้เพียงพอกับวงเงินที่ประกันนั้น

ในกรณี ...

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าหรือราคาของหลักประกัน ศาลอาจเรียกผู้ครอบครองหลักประกันมาสอบถามหรือสั่งให้ผู้ขอประกันเสนอหลักฐาน การประเมินราคาใหม่ก็ได้

(๓) เมื่อมีคำสั่งอนุญาตตาม (๒) แล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ส่งหลักประกันนั้นต่อศาลภายในเวลาที่กำหนด"

"ข้อ ๗ ทวิ ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจทำสัญญาประกันโดยใช้ตนเองเป็น หลักประกันได้ และให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๗.๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทำสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง หากผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน หรือผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความ ผู้สอบบัญชี ครุ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน หรือผู้ประกอบการวิชาชีพอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ และการกระทำที่ถูกลกล่าวหาว่าเป็นความผิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติงาน ในการประกอบวิชาชีพนั้น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกันตนเองได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๕ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน"

ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอส่งระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ พร้อมทั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ ตามร่างระเบียบดังกล่าวมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์

- เพื่อทราบ
- ให้ดำเนินการ เว้นแต่ในคดีอาชญากรรม

พร้อมนี้ขอส่งสำเนา ๓ ฉบับด้วย
(นางประภาพร หยกประเสริฐ)

สำนักวิชาการศาลยุติธรรม ๖
กลุ่มประสานความร่วมมือทางกฎหมาย
๒๔ ก.ย. ๔๖

โทร. ๐ ๒๕๕๑ ๒๒๖๒, ๐ ๒๕๑๓ ๓๕๗๙

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๒๒๖๒, ๐ ๒๕๑๓ ๗๑๕๗

10 ม. ก. ๒๕๔๖

เพื่อโปรดทราบ วิมลวรรณ

วิมลวรรณ ๑๑๕. สำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์

๑)

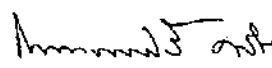
๑๕ ก.ย. ๔๖

๓๑ สิงหาคม

๑๓ ก.ย. ๔๖

๑) ๒๕ ก.ย. ๔๖

ขอแสดงความนับถือ

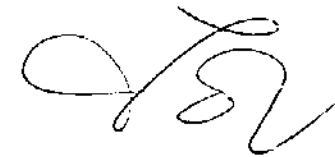

(นายกรองเกียรติ กมตัน)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

- ก.ร.๒

- วิมลวรรณ ๑๑๕.๑๑๕

นายสุพล พันธุ์

ประธานศาลอุทธรณ์

28 ก.ย. 2546

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๖

ตามที่ประธานศาลฎีกาได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าวให้สามารถใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาลได้และใช้บุคคลเป็นหลักประกันได้ครบถ้วนและเหมาะสม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์แก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๕ ประธานศาลฎีกาออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๖ ทวิ แห่งระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๕

“ข้อ ๖ ทวิ ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวบุคคลใดในชั้นสอบสวน ถ้าผู้ขอประกันมีความประสงค์จะใช้เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่วางประกันไว้ต่อผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นหลักประกันการปล่อยชั่วคราวบุคคลนั้นในชั้นศาลให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้ขอประกันระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหลักประกัน ซึ่งรวมทั้งมูลค่าหรือราคาของหลักประกันดังกล่าวและวงเงินที่ได้ประกัน พร้อมทั้งแนบสำเนาภาพถ่ายหลักทรัพย์ มากับคำร้องขอ ถ้าหลักทรัพย์นั้นเป็นที่ดินหรือห้องชุด ให้แนบสำเนาทะเบียนที่ดินหรือโฉนดที่ดินของที่ดินหรือห้องชุด และหนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงานที่ดินมาด้วย

(๒) ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดวงเงินประกันไม่เกินมูลค่าหรือราคาของหลักประกัน และปรากฏตามคำแถลงของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือพนักงานสอบสวน หรือคำฟ้องหรือคำแถลงของพนักงานอัยการว่าหลักประกันดังกล่าวยังอยู่ใน

ความครอบครองของตน หรือมีหลักฐานอื่นที่น่าเชื่อถือว่าหลักประกันดังกล่าวยังอยู่ในความครอบครองของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีคำสั่งให้ถือเอาหลักประกันนั้นเป็นหลักประกันในชั้นศาลได้ แต่ถ้าศาลกำหนดวงเงินประกันไว้สูงกว่ามูลค่าหรือราคาของหลักประกันนั้น ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอประกันวางหลักประกันอื่นเพิ่มเติมให้เพียงพอถึงวงเงินที่ประกันนั้น

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าหรือราคาของหลักประกัน ศาลอาจเรียกผู้ครอบครองหลักประกันมาสอบถามหรือสั่งให้ผู้ขอประกันเสนอหลักฐานการประเมินราคาใหม่ก็ได้

(๓) เมื่อมีคำสั่งอนุญาตตาม (๒) แล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ส่งหลักประกันนั้นต่อศาลภายในเวลาที่กำหนด”

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๗ ทวิ แห่งระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๕

“ข้อ ๗ ทวิ ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจทำสัญญาประกันโดยใช้ตนเองเป็นหลักประกันได้ และให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๗.๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทำสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง หากผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเจ้าของพนักงานหรือผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความ ผู้สอบบัญชี ครู ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน หรือผู้ประกอบการวิชาชีพอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ และการกระทำที่ถูกลกล่าวหาว่าเป็นความผิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติงานในการประกอบวิชาชีพนั้น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกันตนเองได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๕ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายอรรณนิต คิษฐอำนาจ)

ประธานศาลฎีกา

ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546 : การใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาล

1. ระเบียบฯ ข้อ 6 ทวิ ที่แก้ไขเพิ่มเติมไม่ใช้กับกรณีที่เป็นการประกันด้วยบุคคล เนื่องจาก ผู้ขอประกันสามารถขอหลักฐานรับรองเงินเดือนหรือรายได้ฉบับใหม่มาแสดงต่อศาลได้โดย ไม่จำเป็นต้องใช้ฉบับเดียวกับที่วางไว้ในชั้นสอบสวน

2. พนักงานอัยการจะแจ้งรายละเอียดของหลักประกันและระบุว่าหลักประกันดังกล่าว อยู่ในความครอบครองของผู้ใดไว้ท้ายคำฟ้อง

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่า หลักประกันยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานตามที่ระบุไว้ในคำฟ้องหรือไม่ ศาลอาจเรียกผู้นั้นมาสอบถามก่อนสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก็ได้

3. จำเลยหรือผู้ขอประกันที่ประสงค์จะใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาล ต้องยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในวันที่โจทก์ยื่นคำฟ้อง ถ้ายื่นภายหลังจากนั้น จำเลยหรือผู้ขอประกันจะต้องแสดงหลักฐานเพิ่มเติมให้ศาลเชื่อได้ว่า ยังไม่มีการขอคืนหลักประกันในชั้นสอบสวนและหลักประกันนั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน ซึ่งศาลอาจต้องใช้เวลาดูตรวจสอบและไม่สามารถสั่งปล่อยชั่วคราวได้ทันที

4. การยื่นคำร้องยังคงใช้คำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามแบบพิมพ์ 57 ก , 57 ข รวมทั้งบัญชีทรัพย์สิน (8) ซึ่งผู้ร้องจะต้องระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับหลักประกัน และ มูลค่าหรือราคาของหลักประกันเหมือนกรณีปกติ แต่ต้องมีข้อความเพิ่มเติมว่า "เป็นหลักทรัพย์สินที่วางประกันไว้ในชั้นสอบสวนต่อ (ระบุชื่อตำแหน่ง) วงเงินประกัน (ระบุจำนวนเงิน) บาท" (อาจใช้ตราประทับในคำร้องฯ หน้าแรก)

5. เอกสารที่ต้องยื่นประกอบคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว

5.1 สำเนาภาพถ่ายหลักทรัพย์สิน (กรณีที่มีใช้เงินสด) หนังสือหรือสำเนาหนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคาร (กรณีเป็นสมุดเงินฝากประจำ) และถ้าเป็นที่ดินหรือห้องชุด ให้แนบสำเนาภาพถ่ายหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในหลักทรัพย์สินนั้นรวมทั้งหนังสือรับรองราคาประเมินของทางราชการมาด้วย (อาจใช้สำเนาภาพถ่ายที่รับรองโดยเจ้าพนักงานที่รับหลักทรัพย์สินนั้นไว้เป็นประกันในชั้นสอบสวน)

5.2 ใบรับหลักทรัพย์สินหรือใบรับเงินที่เจ้าพนักงานออกให้เป็นหลักฐานในชั้นสอบสวน

5.3 แบบพิมพ์สัญญาประกัน 58 ก. หรือ 58 ข.

5.4 สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งของนายประกันและจำเลย/
ผู้ต้องหา

5.5 สำเนาภาพถ่ายทะเบียนบ้านของนายประกัน

- 5.6 ใบมอบอำนาจหรือใบมอบฉันทะ (ถ้ามี)
- 5.7 หนังสือหรือสำเนาหนังสือยินยอมของคู่สมรส
6. ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าหรือราคาของหลักประกันศาลอาจเรียกผู้ครอบครองหลักประกันมาสอบถามหรือสั่งให้ผู้ขอประกันแสดงหลักฐานการประเมินราคาใหม่
7. ในกรณีที่ผู้ขอประกันหรือหลักประกันไม่นำเชือถือ ศาลมีอำนาจสั่งให้หาหลักประกันใหม่หรือยกคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 108
8. การสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ศาลคงสั่งเหมือนเดิม แต่ถ้าเป็นคำสั่งอนุญาตจะต้องสั่งเพิ่มว่า “ให้เจ้าพนักงานผู้ครอบครองส่งหลักประกันชั้นสอบสวนต่อศาลภายใน 3 วัน แจ้งคำสั่ง” ให้ปรากฏไว้ท้ายคำสั่งอนุญาตและท้ายคำสั่งประทับฟ้อง (อาจใช้ตราประทับ) ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีการนำคำสั่งประทับฟ้องไปขอกินหลักประกันจากผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือ พนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการ
9. กรณีที่ต้องมีการแจ้งอายัดหลักทรัพย์สามารถแจ้งได้ทันทีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตเหมือนกรณีปกติ โดยอาจจะระบุในหนังสือแจ้งอายัดว่า “หลักประกันข้างต้น เป็นหลักประกันที่ใช้ในชั้นสอบสวน ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ใช้เป็นหลักประกันในชั้นศาลแล้ว” เพื่อให้หน่วยงานที่รับแจ้งทราบว่าเป็นการอายัดคนละขั้นตอนไม่ซ้ำซ้อนกัน
แต่การออกหลักฐานการรับเงินสด (ใบรับเงินแบบ 64) หรือหลักทรัพย์ให้แก่ผู้ขอประกัน (ใบรับเอกสารและหลักฐานแบบ 65) ให้ศาลออกหลังจากได้รับหลักประกันเหล่านั้นจากผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการแล้ว และควรให้เจ้าหน้าที่นัดนายประกันมารับใบรับเงินหรือใบรับเอกสารและหลักฐานภายใน 7 วัน
10. การแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานผู้ครอบครองส่งหลักประกันฯ ชั้นสอบสวนต่อศาล ควรใช้วิธีส่งโดยทางโทรสารหรือโดยวิธีอื่นตามที่ตกลงกัน เพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นทราบโดยเร็วที่สุดจะได้ไม่คืนหลักประกันให้แก่ผู้ขอประกันไปโดยผิดหลง
11. การส่งหลักประกันที่เป็นเงินสดต่อศาล อาจส่งเป็นเงินสดหรือเช็คของหน่วยราชการส่งจ่ายศาลก็ได้

สำนักวิชาการศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรม

ข้อสังเกต(ล่าสุด)แผ่นสีม่วงผอ.

มติที่ประชุม

คณะกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖

วันจันทร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

เรื่องที่ ๑ แนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการพิจารณาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๐ ข้อ และให้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย

เรื่องที่ ๒ การพิจารณาคดีต่อเนื่อง

เห็นด้วยกับแนวทางของสำนักงานศาลยุติธรรมในการนำระบบศูนย์นัดความและระบบก่อนวันนัดมาช่วยเสริมให้การนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องและครบองค์คณะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการไปเป็นพยานของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องย้ายไปปฏิบัติราชการที่อื่น ควรแจ้งให้พนักงานอัยการขอสืบตนเองเป็นพยานไว้ล่วงหน้า เพื่อจะได้ไม่ต้องเดินทางกลับไปเบิกความที่ศาลเดิม

เรื่องที่ ๓ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมในระดับภาคและระดับจังหวัด

เห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมทั้งในระดับภาคและระดับจังหวัด คือ

๑. คณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมภาค สำหรับจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค

๒. คณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่นซึ่งมิใช่สถานที่ตั้งของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค

คณะอนุกรรมการดังกล่าว ให้มีอนุกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสภาทนายความ รวมทั้งให้มีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการยุติธรรมร่วมเป็นอนุกรรมการด้วย โดยให้ฝ่ายเลขานุการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องยกย่องคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าวให้ประธานลงนามต่อไป

เรื่องที่ ๔ การแก้ไข...

เรื่องที่ ๔ การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการ
ปล่อยชั่วคราว : การใช้หลักประกันชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาล

เห็นชอบในหลักการ และควรให้พนักงานอัยการระบุในคำฟ้องว่า หลักประกัน
ในชั้นสอบสวนมีอะไรบ้าง โดยดูจากสำนวนการสอบสวน เพื่อที่ศาลจะได้มั่นใจว่าหลักประกันนั้น
ยังมีอยู่ และให้ฝ่ายเลขานุการประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ให้
ชัดเจนและรอบคอบ นอกจากนี้ได้มีการเสนอให้มีการกำหนดวงเงินประกันสำหรับความผิดฐาน
ต่าง ๆ ให้เหมือนกันทั่วประเทศ เว้นแต่ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ ศาลอาจกำหนดวงเงินประกัน
แตกต่างจากมาตรฐานที่วางไว้ก็ได้

เรื่องที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

การนัดประชุมครั้งต่อไป เห็นควรให้มีการประชุมทุก ๒ เดือน เว้นแต่มีปัญหา
เร่งด่วน อาจจัดให้มีการประชุมวาระพิเศษขึ้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖

วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่องที่ ๑ รับรองมติที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงาน
ยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖
ที่ประชุมมีมติรับรอง

เรื่องที่ ๒ การใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาล

๒.๑ พนักงานสอบสวน

- ใบรับหลักทรัพย์ที่พนักงานสอบสวนออกให้แก่ผู้ขอประกัน ให้ผู้ขอประกันแสดงความจำนงไว้ให้ชัดเจนว่า จะใช้หลักประกันชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นศาลด้วยหรือไม่ หากมีความประสงค์เช่นนั้น การจะขอคืนหลักประกันหลังจากผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว จะต้องแสดงหลักฐานว่าศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหารายนั้นหรือสั่งให้คืนหลักประกันแก่ผู้ขอประกันได้ ซึ่งอาจใช้ข้อความดังต่อไปนี้

“ ข้าพเจ้า ผู้ขอประกันมีความประสงค์จะใช้หลักประกันตามใบรับนี้ เป็นหลักประกันในการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนี้ในชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล และยินยอมให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเก็บรักษาหลักประกัน รวมทั้งหนังสือสำคัญแสดงสิทธิฯ ไว้จนกว่าจะได้ส่งมอบตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อพนักงานอัยการ หรือต่อศาล หรือพนักงานอัยการหรือศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หรือสั่งให้คืนหลักประกันดังกล่าว ”

- การส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนต้องระบุรายละเอียดของหลักประกันให้พนักงานอัยการทราบ

- เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้หลักประกันเดิม พนักงานสอบสวนจะต้องส่งหลักประกันต่อศาลภายใน ๓ วันทำการ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องให้แจ้งเหตุขัดข้องนั้นต่อศาลเพื่อขอขยายระยะเวลาดังกล่าว

๒.๒ พนักงานอัยการ

- พนักงานอัยการต้องแจ้งรายละเอียดของหลักประกันไว้ท้ายคำฟ้อง และระบุด้วยว่าหลักประกันอยู่ในความครอบครองของผู้ใด

๒.๓ ศาล

- จำเลยหรือผู้ขอประกันจะต้องยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในวันยื่นฟ้อง ถ้ายื่นคำร้องฯ ภายหลังจากวันยื่นฟ้อง ต้องแสดงหลักฐานยืนยันว่าหลักประกันยังอยู่ในความครอบครองของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

- ในกรณีที่ศาลสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้หลักประกันตามที่ระบุไว้ท้ายคำฟ้อง ศาลควรมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการส่งหลักประกันต่อศาลภายในเวลาที่กำหนดต่อท้ายคำสั่งประทับฟ้อง เนื่องจากโดยปกติเมื่อศาลมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว ผู้ขอประกันมักจะนำคำสั่งดังกล่าวไปขอคืนหลักประกันจากพนักงานสอบสวน จึงจำเป็นที่ศาลต้องสั่งให้ปรากฏท้ายคำสั่งประทับฟ้อง เพื่อมิให้มีการนำคำสั่งประทับฟ้องไปขอคืนหลักประกันดังที่เคยปฏิบัติ

- ถ้าหลักประกันเป็นเงินฝากธนาคารหรือที่ดิน ฯลฯ ศาลต้องแจ้งอายัดหรือห้ามเบิกถอนเงินหรือห้ามโอนไปยังธนาคารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง

เรื่องที่ ๓ องค์ประกอบคณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมในระดับภาคและระดับจังหวัด

เห็นชอบด้วยกับร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมในระดับภาคและระดับจังหวัดที่ฝ่ายเลขานุการยกร่าง เพื่อเสนอให้ประธานกรรมการลงนาม และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานงานและแจ้งคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

เรื่องที่ ๔ การพิจารณาคดีต่อเนื่อง

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ก่อนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนจัดทำบัญชีรายชื่อพยานแต่ละสำนวน พร้อมทั้งที่อยู่หรือช่องทางที่สามารถติดต่อพยานได้โดยสะดวก แยกเก็บไว้ที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อใช้ตรวจสอบเมื่อต้องมีการส่งหมายเรียกให้พยาน

- ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดส่งหมายเรียกให้พยาน แล้วรายงานผลการส่งไปยังศาลและพนักงานอัยการ รวมทั้งติดตามพยานให้ไปศาลตามกำหนดนัด ถ้ามีเหตุขัดข้องซึ่งจะทำให้ยากแก่การนำพยานไปศาลตามที่นัดไว้ ให้แจ้งพนักงานอัยการเพื่อร้องขอต่อศาลให้สืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้า

- สถานีตำรวจแต่ละแห่งควรจัดให้มีสมุดคุมวันนัดของเจ้าพนักงานตำรวจที่ต้องไปเบิกความเป็นพยาน และการจัดเวรต่าง ๆ ต้องพยายามไม่ให้ทับซ้อนกับวันที่ศาลนัดไว้

- ถ้าก่อนถึงวันนัด...

- ถ้าก่อนถึงวันนัด เจ้าพนักงานตำรวจทราบว่าจะต้องย้ายไปปฏิบัติราชการที่อื่น ให้รีบแจ้งพนักงานอัยการเพื่อขอสืบพยานไว้ก่อน จะได้ไม่ต้องเดินทางกลับไปเบิกความที่ศาลเดิม ตามบันทึกข้อความของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุดที่ ๐๐๐๔.๖/๑๔๘๗๙ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๒. สำนักงานอัยการสูงสุด

- เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์นัดความที่ศาลใด ขอให้มีการเกลี่ยสำนวนของพนักงานอัยการแต่ละท่านให้ใกล้เคียงกัน มิฉะนั้นพนักงานอัยการที่มีสำนวนมากจะไม่มีวันว่างให้ศาล ทำให้คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานอัยการท่านนั้นต้องรอคิวนาน

- พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนควรไปศาลในวันนัดครั้งแรก เพื่อแถลงถึงแนวทางการสืบพยาน

- เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินคดี พนักงานอัยการควรแถลงเปิดคดีและอาจจำกัดประเด็นที่ต้องนำสืบและจำนวนพยานที่จะต้องนำสืบลงบ้าง เมื่อจำเลยแถลงรับข้อเท็จจริง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานและประเด็นที่เกี่ยวกับการสอบสวน ตามที่ปรากฏชั้นตอนอยู่ในบันทึกพนักงานสอบสวน และเพื่อประโยชน์ในการแถลงรับข้อเท็จจริง พนักงานอัยการอาจส่งสำเนาบันทึกพนักงานสอบสวนต่อศาลและจำเลย เพื่อพิจารณาว่าประเด็นใดจะแถลงรับข้อเท็จจริงกันได้บ้าง

เมื่อแถลงรับข้อเท็จจริงในประเด็นดังกล่าวแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำเจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวนเข้าสืบอีก อย่างไรก็ตาม สำหรับพนักงานสอบสวนนั้น อาจมีความจำเป็นเกิดขึ้นในระหว่างการสืบพยาน เช่น ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความหรือพยานเบิกความแตกต่างจากคำให้การชั้นสอบสวน หรือมีเอกสารซึ่งพนักงานอัยการจำเป็นจะต้องให้พนักงานสอบสวนรับรอง ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการอาจแถลงต่อศาลให้ทราบไว้ล่วงหน้าว่า ถ้าหากเกิดความจำเป็นเช่นนั้นขึ้น พนักงานอัยการก็ตั้งใจที่จะนำพนักงานสอบสวนเข้าสืบเพื่อให้รับรองคำให้การพยานหรือเอกสารอีกได้

- แจ้งผลการส่งหมายเรียกให้พยานต่อศาลตามที่กำหนดไว้

๓. สภานายความ

- ขอให้ทนายความมาศาลในวันชี้สองสถานหรือวันนัดพร้อมด้วยตนเอง

- เมื่อนัดสืบพยานคดีสามัญในวันใดแล้ว ไม่ควรนัดคดีอื่นซ้อนอีก

- แจ้งผลการส่งหมายเรียกพยานให้ศาลทราบ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของพยานเอกสารและพยานวัตถุ ที่ส่งมาตามคำสั่งเรียกให้เรียบร้อยภายในเวลาที่ศาลกำหนดก่อนวันนัดสืบพยาน

- กรณีมีเหตุขัดข้องเกี่ยวกับพยานหลักฐาน ให้รีบแจ้งศาลเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวให้เสร็จก่อนวันนัด และหากมีความจำเป็นต้องสืบพยานไว้ล่วงหน้า ก็ให้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้นไว้ก่อนได้

๔. ศาลยุดิธรรม

- จัดให้มีคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินคดีทุกชั้นตอนโดยละเอียด
- จัดให้มีระบบก่อนวันนัดเพื่อประสานงานกับคู่ความในเรื่องการออกหมายเรียกและนำพยานมาศาล รวมทั้งตรวจสอบความพร้อมของคดีก่อนที่จะถึงวันนัดสืบพยาน

(๑๔๔)

(คำร้อง)
ขอหมายจับ

ที่...../๒๕.....

รับคำร้อง

ศาล.....

เรียกสอบ

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

.....ผู้พิพากษา

ความอาญา

ผู้ร้อง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

อายุ.....ปี อาชีพรับราชการ สถานะที่ทำงาน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....ขอยื่นคำร้องขอออกหมายจับต่อศาล ดังมีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑. ด้วย

มาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

ปราบปรามจากการสืบสวน/สอบสวนของ.....

ว่า นาย/นาง/นางสาว.....

อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตรอก/ซอย.....ใกล้เคียง.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ซึ่งมีคำพยานหลักฐานตามที่แนบมาพร้อมนี้

ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี

ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และน่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือ
ก่ออันตรายประการอื่น

เหตุเกิดที่.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช..... เวลา.....น.

มีพฤติการณ์กระทำความผิดที่เกี่ยวกับเหตุออกหมายจับ คือ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เป็นการกระทำความผิดฐาน.....

ตามกฎหมาย.....

รายละเอียดข้อมูลและพยานหลักฐาน ปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ข้อ ๒. ผู้ร้องประสงค์จะทำการจับกุม.....

จึงขอให้ศาลออกหมายจับ.....มาดำเนินคดี

ในการยื่นคำร้องนี้ ผู้ร้องได้มอบหมายให้.....

.....ตำแหน่ง.....ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา เป็น
ผู้นำคำร้องมาขึ้นต่อศาล และหากศาลเรียกสอบถามเมื่อใด ผู้ร้องพร้อมจะมาให้ศาลสอบในที่

ผู้ร้อง เคย ไม่เคย ร้องขอให้ศาล..... ออก
หมายจับบุคคลดังกล่าว โดยอาศัยเหตุแห่งการร้องขอเดียวกันนี้ หรือเหตุอื่น(ระบุ)

.....
และศาลมีคำสั่ง.....

ควรพิจารณาแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....ผู้ร้อง

(๑๔๖)

รายงาน
กระบวนการ
พิจารณา

คดีหมายเลขดำที่...../๒๕.....

คดีหมายเลขแดงที่...../๒๕.....

ศาล.....

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ความอาญา

..... ผู้ร้อง

ผู้พิพากษาออกนั่งพิจารณาคดีนี้เวลา..... นาฬิกา

วันนี้..... ตำแหน่ง.....

..... ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับ

สอบพยานผู้ร้องซึ่งเบิกความประกอบพยานหลักฐานที่แนบมาพร้อมคำร้อง
จำนวน..... ปาก

คดีเสร็จสิ้นการไต่สวน ให้รอฟังคำสั่ง/อ่านแล้ว

..... ผู้พิพากษา บันทึก/อ่าน

..... ผู้ร้อง

คำสั่ง

พิเคราะห์พยานหลักฐานของผู้ร้องแล้ว เห็นว่า.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

กรณีมีหลักฐานตามสมควรว่า.....

- ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี
- ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และน่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อกวนอันตรายประการอื่น

จึงอนุญาตให้ออกหมายจับ.....ตามขอ
และเมื่อจัดการตามหมายจับได้แล้ว ให้ส่งบันทึกการจับกุมต่อศาลภายใน.....วัน

ให้ถ่ายสำเนา.....

เพื่อเก็บไว้กับคำร้องและสำเนาหมาย

ได้อ่านคำสั่งให้ผู้ร้องฟังโดยชอบแล้ว / อ่านแล้ว

.....ผู้พิพากษา

.....ผู้ร้อง

(๑๔๘)

หมายจับ

ที่...../๒๕.....

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ความอาญา

ผู้ร้อง

หมายถึง.....

ด้วย.....

ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดฐาน.....

เพราะฉะนั้นให้ท่านจับตัว *

เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตรอก/ซอย.....ใกล้เคียง.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ไปส่งที่..... ภายในอายุความ.....ปี

นับตั้งแต่วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมาย

แต่ไม่เกินวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ๒๕.....

ผู้พิพากษา

หมายเหตุ : * ให้ระบุชื่อหรือรูปพรรณ และแนบคำทนายรูปพรรณผู้กระทำความผิดไปพร้อมกับหมายนี้ด้วย

(๑๔๙)

(คำร้อง)
ขอหมายค้น

ที่...../๒๕.....

รับคำร้อง

ศาล.....

เรียกสอบ

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

.....ผู้พิพากษา

ความอาญา

ผู้ร้อง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

อายุ.....ปี อาชีพรับราชการ สถานที่ทำงาน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....ขอยื่นคำร้องขอออกหมายค้นต่อศาล ดังมีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑. ด้วยปรากฏจากการสืบสวน/สอบสวนของ.....

.....ทราบว่า

ที่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

มี นาย/นาง/นางสาว.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....เป็นเจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครอง

มีพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการออกหมายค้น คือ.....

รายละเอียดข้อมูลและพยานหลักฐานพร้อมแผนที่สังเขป ปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ข้อ ๒. ผู้ร้องประสงค์จะทำการตรวจค้นบ้านหรือสถานที่ดังกล่าว เพื่อ

- พบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา
- พบและยึดสิ่งของซึ่งมิใช่เป็นความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด
- พบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลตามสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แนบมาพร้อมนี้
- พบบุคคลที่ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- พบบุคคลที่ถูกออกหมายจับตามสำเนาหมายจับที่แนบมาพร้อมนี้

จึงขอให้ศาลออกหมายค้นให้แก่.....

ซึ่งเป็นหัวหน้าชุดในการตรวจค้นเพื่อเข้าตรวจค้นในวันที่.....

.....

.....

ตั้งแต่วันที่ นาฬิกา ถึง เวลา นาฬิกา

ติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นการตรวจค้น

ในการยื่นคำร้องนี้ ผู้ร้องได้มอบหมายให้.....

.....ตำแหน่ง..... ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา

เป็นผู้นำคำร้องมายื่นต่อศาล และหากศาลเรียกสอบถามเมื่อใด ผู้ร้องพร้อมจะมาให้ศาลสอบในทันที

ผู้ร้อง เคย ไม่เคย ร้องขอให้ศาล.....

ออกหมายค้นบ้านหรือสถานที่ข้างต้น โดยอาศัยเหตุแห่งการร้องขอเดียวกันนี้ หรือเหตุอื่น(ระบุ).....

.....

.....

และศาลมีคำสั่ง.....

ควรมีครบแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....ผู้ร้อง

กรณีมีเหตุอันสมควรที่จะออกหมายค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา มาตรา ๖๙ () อนุญาตให้ออกหมายค้นตามขอ โดยให้ค้นวันที่.....
เดือน.....พุทธศักราช..... ตั้งแต่เวลา.....นาฬิกา ถึง
 เวลา.....นาฬิกา ติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นการตรวจค้น และให้ส่งบันทึกการ
ตรวจค้นต่อศาลภายใน วัน

ให้ถ่ายสำเนา.....

เพื่อเก็บไว้กับคำร้องและสำเนาหมาย

ได้อ่านคำสั่งให้ผู้ร้องฟังโดยชอบแล้ว / อ่านแล้ว

.....ผู้พิพากษา

.....ผู้ร้อง

หมายค้น

ที่...../๒๕.....

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล.....

วันที่.....เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ความอาญา

ผู้ร้อง

หมายแจ้ง.....

ด้วยศาลเห็นมีเหตุสมควรให้ค้นสถานที่/บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตรอก/ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

ตามแผนที่สังเขปแนบท้าย

เพื่อพบและยึดสิ่งของ *.....

ซึ่งเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา

ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือได้ใช้ หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด

ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

เพื่อพบ *.....

บุคคลที่ถูกห้วงเห็นหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

บุคคลที่ถูกออกหมายจับ ตามหมายจับเลขที่..... ลงวันที่.....

.....ซึ่งออกโทษ.....

จึงออกหมายค้นนี้ให้.....

ตำแหน่ง..... มีอำนาจค้น

สถานที่/บ้านข้างต้นได้ในวันที่..... เดือน..... พุทธศักราช.....

เวลา..... นาฬิกา ถึง เวลา..... นาฬิกา ติดต่อกันไปจนกว่า

จะเสร็จสิ้นการตรวจค้น

เมื่อค้นได้ตามหมายนี้แล้วให้ส่ง.....

พร้อมบันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของ (ถ้ามี) ไปยัง.....

เพื่อจัดการตามกฎหมายต่อไป

ผู้พิพากษา

หมายเหตุ : * ให้ระบุชื่อหรือรูปพรรณบุคคลหรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น